

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
DOTYCZĄCA PROJEKTU
MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
„DOLINA GŁUSZYNKI – CZĘŚĆ B” W POZNANIU

OPRACOWANIE:

ZESPÓŁ OPRACOWAŃ ŚRODOWISKOWYCH

MGR INŻ. AGNIESZKA WIECZORKIEWICZ

WSPÓŁPRACA:

MGR KRYSZYNA BEREZOWSKA-APOLINARSKA - AKUSTYKA

BIEGŁY Z LISTY WOJEWODY WLKP. NR 0006

POZNAŃ, MAJ 2012 R./ SIERPIEŃ 2012 R.*

*ZMIANY W PROJEKCIE MPZP WYNIKAJĄCE Z UZYSKANYCH OPINII I UZGODNIEŃ ZOSTAŁY PRZEDSTAWIONE W ANEKSIE DO NINIEJSZEJ
PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

1. WPROWADZENIE	3
1.1 Informacje wstępne	3
1.2 Podstawy formalno-prawne opracowania	3
1.3 Cel i zakres merytoryczny opracowania	3
1.4 Wykorzystane materiały i metody pracy	4
2. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO	6
2.1 Charakterystyka elementów środowiska przyrodniczego	6
2.1.1 Położenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenu	6
2.1.2 Rzeźba terenu	7
2.1.3 Budowa geologiczna i warunki gruntowe	7
2.1.4 Warunki wodne	8
2.1.5 Flora	9
2.1.6 Fauna	11
2.1.7 Gleby	12
2.1.8 Klimat lokalny	13
2.1.9 Dziedzictwo kulturowe	14
2.2 Stan środowiska naturalnego	14
2.2.1 Jakość powietrza atmosferycznego	14
2.2.2 Jakość wód	16
2.2.3 Klimat akustyczny	17
3. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY	19
4. INFORMACJA O GŁÓWNYCH CELACH I ZAWARTOŚCI PROJEKTU PLANU	21
4.1. Cel opracowania projektu planu	21
4.2. Ustalenia projektu planu	22
4.3. Powiązanie ustaleń projektu planu z innymi dokumentami	27
4.4. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu planu	28
5. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBŁU MIĘDZYNARODOWYM, KRAJOWYM I LOKALNYM	29
6. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE	33
6.1 Oddziaływanie na powierzchnię ziemi i warunki podłoża	33
6.2 Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne	35
6.3 Oddziaływanie na powietrze atmosferyczne	37
6.4 Oddziaływanie na klimat akustyczny	38
6.5 Oddziaływanie na różnorodność biologiczną i krajobraz	41
6.6 Oddziaływanie na szatę roślinną	44
6.7 Oddziaływanie na zwierzęta	46
6.8 Oddziaływanie na ludzi	47
6.9 Oddziaływanie na obszary Natura 2000 i inne obszary cenne przyrodniczo	48
6.10 Oddziaływanie na dziedzictwo kulturowe	50
6.11 Oddziaływanie na dobra materialne	50
6.12 Oddziaływanie transgraniczne	50
7. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA	50
8. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE	51
9. WNIOSKI	52
10. STRESZCZENIE	53

ZAŁĄCZNIKI GRAFICZNE

1. Granica obszaru objętego opracowaniem mpzp na tle ortofotomapy miasta Poznania
2. Granica obszaru objętego opracowaniem mpzp na tle mapy topograficznej miasta Poznania
3. Hipsometria
4. Mapa glebowo-rolnicza
5. Geologia
6. Zasięgi oddziaływania hałasu lotniczego w porze dziennie-wieczorno-nocnej (LDWN) – w stanie istniejącym
7. Dokumentacja fotograficzna terenu opracowania
8. Projekt mpzp „Dolina Głuszyńki – część B” w Poznaniu, MPU, maj 2012 r. – etap procedury planistycznej – opiniowanie
9. Projekt mpzp „Dolina Głuszyńki – część B” w Poznaniu, MPU, sierpień 2012 r. – etap procedury planistycznej – wyłożenie do publicznego wglądu
10. Aneks do prognozy oddziaływania na środowisko (SIERPIEŃ 2012 R.)

1. WPROWADZENIE

1.1 Informacje wstępne

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko, dotycząca projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Dolina Głuszynki – część B” w Poznaniu.

Projekt planu miejscowego opracowywany jest na podstawie uchwały Nr XLIX/642/V/2009 Rady Miasta Poznania z dnia 10 lutego 2009 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Dolina Głuszynki – część B” w Poznaniu.

Granica wspomnianego powyżej projektu mpzp obejmuje tereny znajdujące się w południowej, peryferyjnej części miasta Poznania. Południowa i zachodnia granica obszaru opracowania przebiega zgodnie z granicą administracyjną miasta. Północną granicę obszaru opracowania w rejonie jego wschodniej i centralnej części stanowią tereny przylegające do ul. Głuszyna, natomiast granica północno-zachodnia przebiega przez tereny lasów i zieleni otwartej, położonych w dolinie ciek Głuszyna. Powierzchnia obszaru objętego sporządzeniem projektu planu miejscowego wynosi ok. 150 ha.

1.2 Podstawy formalno-prawne opracowania

Obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko wynika z ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*¹. W myśl powyższej ustawy prognoza oddziaływania na środowisko stanowi podstawowy dokument, niezbędny do przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu. Zgodnie z art. 51 ust. 1, organ administracji opracowujący m.in. projekt planu zagospodarowania przestrzennego sporządza prognozę oddziaływania na środowisko.

Na obowiązek sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko, dotyczącej projektu planu miejscowego, wskazuje również art. 17, pkt. 4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*², zgodnie z którym wójt, burmistrz albo prezydent miasta „sporządza projekt planu miejscowego (...), wraz z prognozą oddziaływania na środowisko”. Stosownie do tej ustawy projekt planu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko przedkładane są instytucjom i organom właściwym do zaopiniowania i uzgodnienia projektu planu, a także są przedmiotem społecznej oceny – podlegają wyłożeniu do publicznego wglądu.

1.3 Cel i zakres merytoryczny opracowania

Głównym celem sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko jest wskazanie przewidywanego wpływu na środowisko, jaki może mieć miejsce na skutek realizacji dopuszczonych w projekcie planu form zagospodarowania przestrzennego. W tym celu, w prognozie ocenia się relacje pomiędzy przyjętymi w projekcie planu rozwiązaniami planistycznymi a uwarunkowaniami środowiska przyrodniczego, a także aspektami gospodarczymi i społecznymi, zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

W prognozie oddziaływania na środowisko analizie i ocenie podlega projekt uchwały w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (tekst) wraz z rysunkiem, stanowiącym załącznik graficzny uchwały. Szczegółowy zakres informacji wymaganych w prognozie określa art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko*. Zgodnie z art. 52 ust. 1 ww. ustawy, informacje zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko muszą być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny, a także dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości informacji zawartych w projekcie planu miejscowego.

¹ Dz. U. Nr 199, poz. 1227 z dnia 7 listopada 2008 r. ze zmianami

² Dz. U. Nr 80, poz. 717 ze zmianami

Stosownie do wymogu art. 53 ww. ustawy, zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w niniejszej prognozie został uzgodniony z właściwymi organami, wskazanymi w art. 57 i 58 ustawy – Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Poznaniu (pismem RDOŚ-30-OO.III-7041-633/09/nb z dnia 20.04.2009r.) oraz Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Poznaniu (pismem NS-72/1-112(1)/09 z dnia 01.04.2009 r.).

1.4 Wykorzystane materiały i metody pracy

Przy opracowaniu niniejszej prognozy wykorzystano następujące materiały źródłowe:

Literatura:

- Geografia Polski. Mezoregiony fizyczno-geograficzne Kondracki J., Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1994,
- Fizjografia urbanistyczna Szponar A., Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003,
- Wśród zwierząt i roślin, Kronika miasta Poznania, Wydawnictwo Miejskie, Poznań 2002,
- Środowisko naturalne miasta Poznania, część I, Urząd Miejski w Poznaniu, Wydział Ochrony Środowiska, Poznań 1996,
- Majątki wielkopolskie tom VIII, Miasto Poznań; Goszczyńska J., Fundacja Ochrony Dziedzictwa Kultury Wsi i Rolnictwa w Szreniawie, Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, Towarzystwo Miłośników Miasta Poznania; Szreniawa 2004.

Materiały kartograficzne

- mapa zasadnicza dla obszaru planu w skali 1:2000,
- mapa ewidencyjna gruntów w skali 1:1000,
- mapa glebowo-rolnicza,
- mapa topograficzna w skali 1:10 000, ark. N-33-142-B-b-1 Czapury, ark. N-33-142-B-b-2 Daszewice MGGP S.A., Tarnów, Geokart - International Sp. z o.o., Rzeszów, OPGK - Rzeszów S. A. 2007,
- mapa hydrograficzna w skali 1:50 000, ark. N-33-142-B Mosina, Główny Urząd Geodezji i Kartografii, 2001,
- mapa sozologiczna w skali 1:50 000, ark. N-33-142-B Mosina, Główny Urząd Geodezji i Kartografii, 2004,
- szczegółowa mapa geologiczna Polski w skali 1:50 000, ark. 507 – Mosina N-33-142-B, Państwowy Instytut Geologiczny, 1991.

Akty prawne

- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 ze zmianami),
- Ustawa z dnia 3 października 2008 *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, o udziale społeczeństwa, w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zmianami),
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (Dz. U. Nr 80, poz. 717 ze zmianami),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 roku *o ochronie przyrody* (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220 ze zmianami),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *o odpadach* (Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243 ze zmianami),
- Ustawa z dnia 18 lipca 2001 roku *Prawo wodne* (Dz. U. z 2012 r., poz. 145),
- Ustawa z dnia z dnia 28 września 1991 *o lasach* (Dz. U. 2011 .224.1337),
- Ustawa z dnia 7 czerwca 2001 r. *o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków* (Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858 ze zmianami),
- Ustawa z dnia 7 maja 2010r. *o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych* (Dz. U. Nr 106, poz. 675),
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane* (Dz. U. z 2010 r., Nr 243, poz. 1623, tekst jednolity, ze zmianami),

- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. *o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (Dz. U. z 2005 Nr 236, poz. 2008 z późniejszymi zmianami),
- Rozporządzenie Nr 39/07 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 31 grudnia 2007 r. *w sprawie określenia programu ochrony powietrza dla strefy – aglomeracja Poznań* (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 4, poz. 61),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. Nr 120, poz. 826),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 stycznia 2012 r. *w sprawie ochrony gatunkowej roślin* (Dz. U. z 2012 r. Nr 14, poz. 81),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. *w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt* (Dz. U. Nr 237, poz. 1419),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. *w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000* (Dz. U. 2010.77.510),
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2001 r. *w sprawie określenia rodzajów siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie* (Dz. U. Nr 92, poz. 1029),
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. *w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie* (Dz. U. Nr 75, poz. 690, ze zmianami).

Dokumenty, inne dostępne opracowania:

- projekt Uchwały Rady Miasta Poznania w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Dolina Głuszyńki – część B” w Poznaniu, MPU 2012,
- Uchwała Nr XLIX/642/V/2009 Rady Miasta Poznania z dnia 10 lutego 2009 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Dolina Głuszyńki – część B” w Poznaniu,
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania, Uchwała Nr XXXI/299/V/2008 Rady Miasta Poznania z dnia 18 stycznia 2008 r.,
- Program ochrony środowiska miasta Poznania na lata 2009-2012, Uchwała Nr LIV/729/V/2009 Rady Miasta Poznania z dnia 12 maja 2009 r.,
- Mapa akustyczna miasta Poznania wraz z programem ochrony środowiska przed hałasem, Etap I: Mapa akustyczna m. Poznania (2007), Etap II: Program ochrony przed hałasem (POH) (2008), Centrum Badań Akustycznych, Fundacja Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Poznań, czerwiec 2008, Uchwała Nr XLIII/521/V/2008 Rady Miasta Poznania z dnia 14 października 2008 r. (Dz. U. Woj. Wlkp. z dnia 24 listopada 2008 r. Nr 200, poz. 3281),
- Rozporządzenie Nr 40/07 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 31 grudnia 2007 r. *zmieniające rozporządzenie w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska Poznań – Krzesiny w Poznaniu* (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 1/2008, poz. 1) straciło moc obowiązującą 15 listopada 2008 r. – zgodnie z postanowieniem Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 6 października 2010 r.; sygn. akt II OSK 548/09,
- Dane o natężeniach ruchu pojazdów samochodowych na ul. Głuszyna i ul. Daszewickiej – dla stanu istniejącego oraz dla prognozy oraz na ul. Gromadzkiej – dla prognozy,
- Wyniki szacunkowych obliczeń akustycznych zasięgu oddziaływania hałasu samochodowego ul. Głuszyna i ul. Daszewickiej – w stanie istniejącym oraz dla prognozy oraz dla ul. Gromadzkiej,
- Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2009, Biblioteka Monitoringu Środowiska, WIOŚ, Poznań 2010,
- Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2010, Biblioteka Monitoringu Środowiska, WIOŚ, Poznań 2011,
- Roczny raport jakości powietrza województwa wielkopolskiego za rok 2010 r., WIOŚ, Poznań 2011 r.,
- Roczny raport jakości powietrza województwa wielkopolskiego za rok 2011 r., WIOŚ, Poznań 2012 r.,
- Waloryzacja przyrodnicza użytku ekologicznego „Głuszyńka”, praca zespołowa pod kierownictwem prof. dr hab. Małgorzaty Klimko, Akademia Rolnicza im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu, Poznań 2005,

- Warunki gruntowo-wodne w dolinie rzeki Głuszynki w rejonie Czapur (gmina Mosina, województwo wielkopolskie), Machowiak K., Flieger-Szymańska M., Biuletyn Państwowego Instytutu Geologicznego 445: 363-370, 2011 r.,
- Występowanie bobra europejskiego (*Castor fiber*) w Poznaniu, Bereszyński A., Homan E., 2007,
- Plan urządzenia lasu Nadleśnictwa Babki na okres od 1 stycznia 2009 r. do 31 grudnia 2018 r., Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Poznaniu, Poznań, 30 września 2009 r.,
- Prognoza oddziaływania na środowisko i obszary Natura 2000 projektu planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Babki na okres 01.01.2009 r. – 31.12.2018 r., Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Poznaniu, Poznań 2009,
- The agreement on the conservation of populations of european bats (EUROBATS), Report on the implementation of the Agreement in Poland 2003-2005, Ministerstwo Środowiska, Warsaw, April 2007,
- Fort Ia (Royen) uwagi do miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenów Poznańskiego Centrum Logistycznego na Żegrzu w Poznaniu, Dzieciołowski R., Polskie Towarzystwo Ochrony Przyrody „Salamandra”, Poznań 2003,
- Walory przyrodnicze i plan ochrony użytku ekologicznego „Fort I – Starołęka”, Opracowania Polskiego Towarzystwa Ochrony Przyrody „Salamandra”, zeszyt 13.

Inne źródła:

- wizja terenowa (marzec, kwiecień, maj 2012 r.)
- dokumentacja fotograficzna (MPU, maj 2012 r.)
- www.geoinfo.amu.edu.pl
- www.poznan.pios.gov.pl.

Powyższe materiały, w połączeniu z przeprowadzoną wizją terenową, pozwoliły na opracowanie charakterystyki stanu funkcjonowania środowiska w podziale na jego poszczególne komponenty.

Prognozę oddziaływania na środowisko sporządzono przy zastosowaniu metody indukcyjno-opisowej, polegającej na charakterystyce istniejących zasobów środowiska oraz łączeniu w całość posiadanych informacji o dotychczasowych mechanizmach funkcjonowania środowiska i wskazaniu, jakie potencjalne skutki mogą wystąpić w środowisku – w wyniku realizacji ustaleń planu.

Posłużono się również metodą porównawczą, wykorzystując wiedzę o funkcjonowaniu środowiska jako całości. Skonfrontowano zaproponowane rozwiązania planistyczne z istniejącymi uwarunkowaniami środowiskowymi. Prognozę oddziaływania na środowisko przedstawiono w zakresie, jaki umożliwia obecny stan dostępnej informacji o środowisku oraz w tym kontekście – stopień ogólności (lub szczegółowości) ustaleń planu.

2. CHARAKTERYSTYKA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

2.1 Charakterystyka elementów środowiska przyrodniczego

2.1.1 Położenie, użytkowanie i zagospodarowanie terenu

Obszar objęty granicami projektu miejscowego planu zagospodarowania „Dolina Głuszynki – część B” w Poznaniu położony jest w rejonie południowej granicy Poznania i stanowi fragment doliny Głuszynki, zawierającej się między Głuszynią, Piotrowem a Daszewicami. Południowa oraz zachodnia granica obszaru objętego opracowaniem pokrywa się z przebiegiem granicy miasta Poznania. Od strony północno-wschodniej granicę obszaru projektu mpzp stanowi ul. Głuszyna. Szczegółowy przebieg granic omawianego obszaru został przedstawiony w załącznikach graficznych do niniejszej prognozy (załącznik 1 i 2).

Od strony północno-zachodniej analizowany obszar graniczy z terenami leśnymi i łąkowymi oraz terenami zabudowy, skupionej wzdłuż ul. Głuszyna, natomiast od strony południowo-wschodniej obszar ten graniczy z terenami użytkowymi rolniczo, nieużytkami oraz zabudową mieszkaniową, położoną w obrębie Piotrowa. Sąsiedztwo od strony południowej stanowią tereny zlokalizowane w obrębie miejscowości Babki (tereny rolnicze, łąkowe, leśne oraz tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej). Należy również wspomnieć, iż w dalszej odległości od północnej granicy obszaru opracowania, zlokalizowane jest lotnisko wojskowe Poznań-Krzesiny.

W dotychczasowym zagospodarowaniu analizowanego obszaru wyróżnić można przede wszystkim tereny leśne, zlokalizowane głównie w północno-zachodniej i południowej części obszaru opracowania, a także tereny zieleni o charakterze łąkowym, występujące w północnej i centralnej części analizowanego obszaru. Tereny porośnięte zielenią niską występują przede wszystkim w sąsiedztwie przepływającego przez niemal cały analizowany obszar cieku Głuszynka, a także w sąsiedztwie licznych rowów melioracyjnych. Znacznie mniejszy udział w dotychczasowym sposobie zagospodarowania i użytkowania omawianego obszaru mają grunty orne oraz tereny nieużytkowane.

W granicach omawianego obszaru znajdują się również tereny zabudowy mieszkaniowej, zlokalizowanej głównie po południowej stronie ul. Głuszyna, a także po wschodniej stronie ul. Daszewickiej (zabudowie mieszkaniowej towarzyszą budynki gospodarcze). Po zachodniej stronie ul. Daszewickiej znajduje się natomiast cmentarz. Obsługę komunikacyjną w granicach projektu mpzp zapewnia ul. Głuszyna (stanowiąca północno-wschodnią granicę obszaru opracowania), ul. Babicka oraz ul. Daszewicka.

Cały obszar objęty projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Dolina Głuszynki – część B” w Poznaniu wchodzi w skład południowo-wschodniego klina zieleni. Ponadto, analizowany obszar, wraz z innymi terenami położonymi w dolinie Głuszynki, do roku 2000 podlegał ochronie jako zespół przyrodniczo-krajobrazowy³, natomiast część obszaru projektu mpzp (od ul. Daszewickiej do wschodniej granicy projektu planu) stanowiła fragment użytku ekologicznego „Głuszyna” (o łącznej powierzchni 48 ha), utworzonego w celu ochrony walorów ornitologicznych.

2.1.2 Rzeźba terenu

Według podziału fizyczno-geograficznego Kondrackiego, teren objęty granicami planu leży w obrębie podprowincji Pojezierze Południowobałtyckie (314-315), makroregionu Pojezierze Wielkopolskie (315.5) oraz w obrębie mezoregionu Równina Wrzesińska (J. Kondracki 1998).

Obszar objęty opracowaniem stanowi północny fragment doliny Głuszynki. Przebiega ona z południowo-wschodu w kierunku północno-zachodnim i stanowi wyraźne rynnowe zagłębienie, wcinające się w otaczające ją obszary równinne. Dno doliny położone jest na wysokości ok. 60 m n.p.m., natomiast występujące w sąsiedztwie doliny pojedyncze wyniesienia terenu (np. w części północnej czy w rejonie ul. Daszewickiej) osiągają wysokość 69-71 m n.p.m. Wyższymi (w stosunku do terenów dolinnych) rzędnymi terenu charakteryzują się również obszary obejmujące tereny położone wzdłuż ul. Głuszyna (64-67 m n.p.m.) oraz tereny położone w południowej części analizowanego obszaru (w rejonie ul. Babickiej).

Duży fragment terenu znajdującego się w północnej części omawianego obszaru (na którym występują obecnie obszary łąkowe poprzecinane gęstą siecią rowów melioracyjnych), stanowi terasa zalewowa Głuszynki. Na terenie tym, w okresie wzrostu ilości spływających wód opadowych i roztopowych, tworzą się okresowo utrzymujące się na łąkach rozlewiska.

2.1.3 Budowa geologiczna i warunki gruntowe

Obszar projektu planu położony jest w obrębie rynn subglacjalnej. W części północnej i południowo-wschodniej występują równiny torfowe, natomiast część południową zajmuje erozyjno-akumulacyjny poziom sandrowy niższy. Budowa geologiczna analizowanego obszaru wykazuje dość duże zróżnicowanie.

Na terenach zalewanych przez wody Głuszynki (teren w północnej oraz południowo-wschodniej części obszaru mpzp – po zachodniej stronie ul. Daszewickiej) występują wypełniające dno doliny holoceni torfy. W obrębie doliny Głuszynki miąższość tych utworów wynosi od 4 do 6 m. Osady holocenu reprezentowane są także przez występujące w obrębie dna doliny piaski i namuły piaszczyste. Utwory te budowane są zazwyczaj przez piaski drobno- i średnioziarniste, o szarej barwie. Miąższość tych utworów waha się w granicach 3-5 m.

³ powołany uchwałą Nr CV/610/94 Rady Miasta Poznania z dnia 10 maja 1994 r., obecnie nieobowiązujący na skutek obowiązywania ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody (Dz. U z 2001 r. Nr 3, poz. 21) oraz braku zapisu utrzymującego w mocy akty prawne powołujące użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe i stanowiska dokumentacyjne

Na obszarze obejmującym pas terenu przebiegającego poniżej ul. Głuszyna występują osady deluwialne (piaski deluwialne), budowane przez utwory piaszczyste lub piaszczysto-pyłowate, których miąższość jest zróżnicowana.

Na znacznej części obszaru występują natomiast plejstoceny, różnoziarniste piaski i żwiry wodnolodowcowe poziomu sandrowego niższego, których miąższość często przekracza 5 m. Na stosunkowo niewielkim obszarze, zlokalizowanym w rejonie ul. Daszewickiej (po jej wschodniej i zachodniej stronie), występują także inne utwory plejstocenu – gliny zwałowe. Są to utwory silnie piaszczyste, charakteryzujące się barwą żółtą lub jasnobrązową (miejscami siwą z żółtymi smugami – marmurkowy).

Utwory trzeciorzędowe reprezentowane są przez plioceński kompleks iłów zielonych, zielononiebieskich i pstrych oraz mułków i piasków (miąższość tych osadów waha się w granicach 30-40 m), a także mioceńskie piaski (zazwyczaj drobnoziarniste) z wkładkami mułków i iłów, rozdzielonych pokładami węglowymi o różnej miąższości. Pod utworami miocenu i pliocenu występują kompleksy piasków kwarcowo-glaukonitowych lub mułki piaszczyste. Miąższość tych osadów wynosi 10-15 m.

2.1.4 Warunki wodne

Na analizowanym terenie wody powierzchniowe reprezentowane są przede wszystkim przez ciek wodny Głuszynka, przepływający przez przedmiotowy obszar równoleżnikowo, stanowiący prawobrzeżny dopływ rzeki Warty. Całkowita długość tego cieku wynosi 30,2 km (w granicach miasta Poznania płynie odcinek o długości ok. 7 km). Zgodnie z informacjami przedstawionymi na mapie hydrograficznej⁴, w granicach obszaru opracowania zlokalizowany jest posterunek wodowskazowy na Głuszynce. Pomiary wykonane na tym posterunku określają najwyższy i najwyższy przepływ. W analizowanym punkcie wynosił on odpowiednio 14,80 m³/s i 0,02 m³/s.

W granicach analizowanego obszaru występuje również gęsta sieć rowów melioracyjnych, zbierających wody spływające z terenów wyżej położonych i odprowadzających je dalej do wód Głuszynki. Najliczniej występują one w północnej części analizowanego obszaru (powyżej ul. Babickiej, rowy oznaczone symbolami od GŁ-1-2 do GŁ-1-24) oraz w obrębie obniżenia terenu, zlokalizowanego między ul. Babicką i ul. Daszewicką (rowy oznaczone symbolami od GŁ-4-1 do GŁ-4-8). W okresie intensywnych opadów i roztopów na terenach tych tworzą się okresowe rozlewiska.

Lokalne zasoby wód powierzchniowych uzupełnia pięć, stosunkowo niewielkich zbiorników wodnych. Dwa z nich zlokalizowane są w południowo-zachodniej części obszaru opracowania (w sąsiedztwie Głuszynki), kolejne dwa położone są w rejonie ul. Daszewickiej, natomiast ostatni położony jest w północnej części obszaru opracowania, w sąsiedztwie ul. Babickiej.

Wody podziemne występują na analizowanym obszarze w obrębie czterech poziomów wodonośnych – poziomu mioceńskiego oraz trzech poziomów czwartorzędowych. Wody czwartorzędowe występują w obrębie poziomu wód gruntowych, poziomu międzyglinowego górnego oraz poziomu Wielkopolskiej Doliny Kopalnej.

Zalegający pod glinami środkowopolskimi poziom Wielkopolska Dolina Kopalna wykształcony jest w postaci osadów piaszczysto-żwirowych, których miąższość wynosi ok. 25 m. Czas przenikania zanieczyszczeń do warstwy wodonośnej na tym obszarze wynosi od 25 do 100 lat. Z uwagi na znaczenie Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 144 (Wielkopolska Dolina Kopalna) zarówno dla województwa, jak i dla miasta Poznania (znaczna powierzchnia oraz duża miąższość i zasobowość), zbiornik ten został określony jako obszar wysokiej ochrony (OWO). Wody GZWP Nr 144 (Wielkopolska Dolina Kopalna) występują we wschodniej części omawianego obszaru (zasadniczo poniżej ul. Babickiej).

Wody poziomu międzyglinowego górnego występują w utworach fluwioglacjalnych, zalegających między glinami bałtyckimi i środkowopolskimi. Poziom zalegania pierwszego zwierciadła wód gruntowych jest zróżnicowany i w znacznym stopniu zależy od budowy geologicznej i ukształtowania powierzchni (zazwyczaj występuje w piaskach dolinnych oraz wodnolodowcowych piaskach sandrowych). Na terenach łąkowych, leżących w obrębie terasy zalewowej Głuszynki, wody gruntowe występują na głębokości od 0,0 do 1,0 m. W wyższych partiach terenu wody gruntowe zalegają na większych głębokościach (2,0 m p.p.t., miejscami głębiej). Podczas przeprowadzonych

⁴ mapa hydrograficzna w skali 1:50000, ark. N-33-142-B MOSINA

w 2005 roku odwiertów⁵, na terenach położonych na wschód od ul. Daszewickiej stwierdzono występowanie wód gruntowych na głębokościach od 0,6 do 0,7 m p.p.t. Poziom wód gruntowych zasilany jest przez infiltrację wód opadowych oraz spływ wód z terenów o wyższych rzędnych.

W granicach obszaru opracowania, w rejonie zbiegu ul. Babickiej i ul. Głuszyna zlokalizowana jest jedna studnia ujmująca wody czwartorzędowe (studnia publiczna) nr Z/8. Dla studni tej nie została określona strefa ochronna ujęcia wód podziemnych⁶.

2.1.5 Flora

Analizowany teren, wchodzący w skład południowo-wschodniego klina zieleni, obejmuje fragment doliny Głuszynki, charakteryzujący się dużym bogactwem florystycznym. Niewielki stopień ingerencji człowieka w obrębie znacznej części analizowanego obszaru, pozwolił na zachowanie cennych siedlisk wielu gatunków roślin, których występowanie w granicach miasta jest coraz rzadsze, przede wszystkim z uwagi na ciągle powiększanie areału terenów zurbanizowanych.

Obszar objęty projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Dolina Głuszynki – część B” w Poznaniu charakteryzuje się występowaniem terenów o zróżnicowanych warunkach siedliskowych. W jego granicach występują zarówno duże obszary leśne, tereny podmokłych (okresowo zalewanych) łąk, występujących w sąsiedztwie rowów melioracyjnych, jak i stanowiska ruderalne, towarzyszące nielicznym terenom zabudowy mieszkaniowej, zlokalizowanej w sąsiedztwie ul. Głuszyna i ul. Daszewickiej.

Znaczną część obszaru projektu planu stanowią tereny lasów, położone w granicach Nadleśnictwa Babki (obr. ew. Głuszyna, Leśnictwo Sasinowo). W północno-zachodniej części obszaru opracowania występuje duży fragment leśny z dominującym udziałem sosny (*Pinus*), której wiek szacowany jest na ok. 90 lat. W podszycie występuje tu czeremcha (*Prunus*), dąb (*Quercus*), brzoza brodawkowata (*Betula pendula*) oraz klon jawor (*Acer pseudoplatanus*). Na terenach zlokalizowanych w tej części obszaru opracowania występują również fragmenty leśne, budowane przez drzewostan olszowy (wiek ok. 70 lat) z domieszką jesionu (*Fraxinus*) i kasztanowca (*Aesculus*) oraz dominującym udziałem bzu czarnego (*Sambucus nigra*) w podszycie.

Tereny leśne położone w centralnej części obszaru opracowania (przylegające do Głuszynki) obejmują drzewostany tworzone m.in. przez dąb szypułkowy (*Quercus robur*), robinie akacjową (*Robinia pseudoacacia*), sosnę zwyczajną (*Pinus sylvestris*), brzozę brodawkowatą, modrzew (*Larix*) oraz klon jawor. W podszycie występuje tu dziki bez czarny (*Sambucus nigra*), jarząb pospolity (*Sorbus acuparia*), śliwa tarnina (*Prunus spinosa*), robinia akacjowa (*Robinia pseudoacacia*) oraz miejscami bardzo liczny głóg jednoszyjkowy (*Crataegus monogyna*). Miejscami, na obrzeżach tutejszych lasów rośnie kuklik zwisty (*Geum rivale*), kuklik pospolity (*Geum urbanum*), glistnik jaskółcze ziele (*Chelidonium majus*) oraz bodziszek cuchnący (*Geranium robertianum*).

W południowo-zachodniej oraz środkowej (po zachodniej stronie ul. Babickiej) części analizowanego obszaru występują stosunkowo niewielkie fragmenty łągu jesionowo-olszowego. Drzewostan w obrębie tych terenów buduje olsza czarna (*Alnus glutinosa*) oraz jesion (*Fraxinus*), natomiast podszyt reprezentują gatunki tj. dziki bez czarny (*Sambucus nigra*), wiąz szypułkowy (*Ulmus laevis*) oraz głóg. Należy zauważyć, że tego typu siedliska zostały wskazane w rozporządzeniu Ministra Środowiska, jako siedliska o znaczeniu priorytetowym – łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnenion glutinoso-incanae*, olsy źródłiskowe).

Na obszarze opracowania występują również śródłukowe fragmenty zadrzewień, tworzonych w znacznej mierze przez wierzby (*Salix*), topole (*Populus*) oraz olchy, których wiek określa się na ok. 45-60 lat. Miejscami skupiska drzew tworzone są przez inne gatunki drzew i krzewów (wcześniej wymienione), którym towarzyszą skupiska roślin zielnych, najliczniej reprezentowanych przez gatunki takie jak: pokrzywa zwyczajna (*Urtica dioica*), jasnota biała (*Lamium album*) czy glistnik jaskółcze ziele (*Chelidonium majus*).

Zbiorowiska roślinne łąk poprzecinanych rowami melioracyjnymi, zlokalizowane w północnej części obszaru opracowania, są niezwykle istotnym elementem, tworzącym florę omawianego obszaru. Tereny te porasta wiele gatunków roślin preferujących bardziej żyzne i wilgotne siedliska. Występują

⁵ Waloryzacja przyrodnicza użytku ekologicznego „Głuszynka”, praca zespołowa pod kierownictwem prof. dr hab. Małgorzaty Klimko, Akademia Rolnicza im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu, Poznań 2005

⁶ mapa SIP ZGIKM GEOPZ

tu zbiorowiska sklasyfikowane jako niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie *Arrhenatherion elatoris*, będące siedliskiem Natura 2000 (6510). Obecność płatów tego typu zbiorowisk roślinnych potwierdzono również na mniejszych powierzchniowo fragmentach analizowanego obszaru – w południowej części obszaru opracowania między ul. Daszewicką oraz ul. Babicką, a także w sąsiedztwie niewielkiego zbiornika wodnego w zachodniej części obszaru projektu planu⁷. Na terenach tych licznie występują turzycy, spośród których wymienić można turzycę zaostrzoną (*Carex acuta*), błotną (*C. acutiformis*), prosową (*Carex paniculata*) oraz turzycę pospolitą (*C. nigra*) oraz różnorodne gatunki kwitnących roślin zielnych. W trakcie przeprowadzonej wizji terenowej potwierdzono również obecność kwitnących w tym okresie jaskrów (*Ranunculus*) oraz nielicznie firletki poszarpanej (*Lychnis flos – cuculi*).

W sąsiedztwie rowów melioracyjnych odwadniających tereny łąkowe napotkano również na większe skupiska trzciny pospolitej (*Phragmites australis*) oraz znacznie mniej licznie występującej pałki szerokolistnej (*Typha latifolia*). Na skarpach rowów występują natomiast rośliny preferujące stanowiska bardzo wilgotne, często zanurzone częściowo w wodzie np. skrzyp bagienny (*Equisetum fluviatile*) i błotny (*E. palustre*), kniec błotna (*Caltha palustris*), sit członowaty (*Juncus articulatus*) oraz kosaciec żółty (*Iris pseudacorus*). Na stanowiskach tych spotkać można również przedstawicieli gatunków tj.: potocznik wąskolistny (*Berula erecta*), szczaw lancetowaty (*Rumex hydrolapathum*), manna mielec (*Glyceria maxima*), manna jadalna (*Glyceria fluitans*) oraz mięta nadwodna (*Mentha aquatica*).

Na terenach łąkowych, zlokalizowanych w granicach analizowanego obszaru napotkać można również na szereg innych gatunków roślin, reprezentowanych m.in. przez gatunki takie jak: pięciornik gęsi (*Potentilla anserina*), krwawnik pospolity (*Achillea millefolium*), bniec biały (*Silene alba*), tasznik pospolity (*Capsella bursa – pastoris*), barszcz zwyczajny (*Heracleum sphondylium*), przytulia czepna (*Galium aparine*) i pospolita (*G. mollugo*), ostrożeń polny (*Cirsium arvense*), chmiel zwyczajny (*Humulus lupulus*), szczaw zwyczajny (*Rumex acetosa*) i polny (*R. acetosella*), bluszcz kurdybanek (*Glechoma hederacea*) czy przetacznik ożankowy (*Veronica chamaedrys*). W granicach obszaru opracowania, ma terenach otwartych, licznie występują również gatunki traw tj. kupkówka pospolita (*Dactylis glomerata*), wiechlina łąkowa (*Poa pratensis*), stokłosa bezostana (*Bromus inermis*), perz właściwy (*Elymus repens*), tymotka łąkowa (*Phleum pratense*) oraz wyczyniec łąkowy (*Alopecurus pratensis*).

Tereny zlokalizowane między ul. Daszewicką a wschodnią granicą obszaru opracowania, stanowią fragment dawnego użytku ekologicznego „Głuszynka”, dla którego wykonano szczegółową waloryzację przyrodniczą. Na terenach tych stwierdzono występowanie szerokiego pasa szuwarów mozgowych *Phalaridetum arundinaceae*, cechujących się dominacją mozgi trzcinowatej (*Phalaris arundinacea*), z niewielką domieszką roślin zbiorowisk welonowych np. kielisznika zaroślowego (*Calystegia sepium*). Ponadto, na terenie tym szuwały mozgowe tworzą mozaikę z szuwarami turzycowymi *Caricetum acutiformis* i *Caricetum ripariae*. Na terenach sąsiadujących z Głuszyńką (szczególnie w części wschodniej i w części centralnej) występują także zadrzewienia olszowe (*Alnus glutinosa*) o niewielkim zwarciu. Ponadto, na obszarze dawnego użytku ekologicznego „Głuszynka”, stwierdzono występowanie 33 taksonów mszaków oraz 198 gatunków roślin naczyniowych (także gatunki bardzo rzadkie i rzadkie), w tym 3 gatunków podlegających ochronie – grążela żółtego (*Nuphar lutea*), porzeczkę czarnej (*Ribes nigrum*) oraz jarzębu brekinia (*Sorbus torminalis*). W granicach analizowanego obszaru występuje jedynie grążel żółty, którego stanowisko zlokalizowano w rowie melioracyjnym na terenie położonym poniżej ul. Daszewickiej⁸.

Ostatnim elementem lokalnej szaty roślinnej jest roślinność porastająca tereny zabudowy, obejmująca w znacznej mierze gatunki występujące pospolicie na terenie całego miasta, charakterystyczne dla obszarów zabudowanych. W granicach terenów zabudowy mieszkaniowej i usługowej nasadzone są również gatunki roślin ozdobnych, podnoszących walory estetyczne tych terenów.

⁷ Prognoza oddziaływania na środowisko i obszary Natura 2000 projektu planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Babki na okres 01.01.2009 r. – 31.12.2018 r., Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Poznaniu, Poznań 2009

⁸ Waloryzacja przyrodnicza użytku ekologicznego „Głuszynka”, praca zespołowa pod kierownictwem prof. dr hab. Małgorzaty Klimko, Akademia Rolnicza im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu, Poznań 2005

2.1.6 Fauna

Stosunkowo niewielki stopień przekształceń środowiska oraz dotychczasowy charakter użytkowania terenów objętych projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, wpłynął na częściowe zachowanie siedlisk zbliżonych do naturalnych i półnaturalnych, warunkujących występowanie różnorodnych gatunków zwierząt. Występowanie siedlisk o odmiennych warunkach środowiskowych sprawia, że na terenie tym spotkać można gatunki zwierząt związane z środowiskami leśnymi, łąkowymi jak i gatunki pospolicie występujące na obszarze miasta.

Występujące na obszarze opracowania wilgotne łąki są siedliskiem wielu gatunków bezkręgowców, w tym owadów i ślimaków. Obecność nasłonecznionych terenów otwartych, porośniętych dużą ilością kwitnących roślin łąkowych sprzyja pojawianiu się najbardziej widocznych przedstawicieli owadów – motyli. Na terenach położonych w granicach dawnego użytku ekologicznego „Głuszynka” potwierdzono obecność przedstawicieli rodzin bielinkowatych (*Pieridae*), południcowatych (*Nymphalidae*), modraszkwatych (*Lycaenidae*), oczernicowatych (*Satyridae*) oraz powszelakowatych (*Hesperiidae*)⁹.

Na obszarach zadrzewionych oraz terenach wilgotnych i podmokłych, stwierdzono występowanie kilku gatunków ślimaków, między innymi bursztyńki pospolitej (*Succinea oblonga*), ślimaka zaroślowego (*Arianta arbustorum*), ślimaka gajowego (*Cepaea nemoralis*) oraz ślimaka winniczka (*Helix pomatia*), który występuje na tych terenach bardzo licznie.

Okresowo zalewane łąki, gęsta sieć rowów melioracyjnych oraz obecność większego ciek wodnego – rzeki Głuszynki i niewielkich zbiorników wodnych sprawia, że teren ten jest atrakcyjnym miejscem do rozrodu i bytowania kilku gatunków rodzimych płazów. Do notowanych na tych terenach (jak i na terenach sąsiednich, obejmujących dawny użytek ekologiczny) gatunków należą: traszka zwyczajna (*Triturus vulgaris*) i grzebieniasta (*T. cristatus*), ropucha szara (*Bufo bufo*), żaba trawna (*Rana temporaria*), żaba moczarowa (*R. arvalis*), żaba śmieszka (*R. ridibunda*), żaba jeziorkowa (*R. lessonae*) oraz żaba wodna (*R. esculenta*). W obrębie doliny Głuszynki spotkać można także kumaka nizinnego (*Bombina bombina*).

Na obszarze doliny Głuszynki występują również trzy gatunki gadów, a mianowicie jaszczurka zwinka (*Lacerta agilis*), jaszczurka żyworodna (*L. vivipara*) oraz zaskroniec (*Natrix natrix*). Ze względu na bliskość terenów doliny oraz ścisły związek z przylegającymi do niej obszarami łąkowymi można stwierdzić, iż gatunki te mogą migrować na tereny objęte granicami planu. Jednocześnie należy zaznaczyć, że wszystkie gatunki rodzimych płazów i gadów podlegają ścisłej ochronie na podstawie obowiązujących przepisów prawa¹⁰.

Z uwagi na występowanie w dolinie Głuszynki zróżnicowanych siedlisk, tereny te stanowią atrakcyjne miejsce gniazdowania i żerowania wielu gatunków ptaków. Na obszarze objętym granicami projektu planu zróżnicowanie siedlisk jest nieco mniejsze niż na obszarze całej doliny, jednakże sąsiedztwo tych terenów pozwala przypuszczać, że gatunki ptaków zaobserwowane w obrębie doliny Głuszynki (w tym w granicach dawnego użytku ekologicznego) pojawiają się również w granicach obszaru opracowania. Na terenach leśnych, na skrajach lasów oraz w miejscach gdzie występują większe skupiska drzew, spotkać można dzięcioła dużego (*Dryocopus minor*) i średniego (*Dryocopus medius*), kowalika (*Sitta europaea*), mazurka (*Passer montanus*), kilka gatunków sikor (*Parus*) oraz szpaka (*Sturnus vulgaris*). Występuje tu także grzywacz (*Columba palumbus*), sójka (*Garrulus glandarius*) oraz kukułka (*Cuculus canorus*). Licznie występują także przedstawiciele ptaków związanych z terenami otwartymi (tereny pól uprawnych i okresowo zalewanych łąk). Na obszarach tych można zaobserwować skowronka (*Alauda arvensis*), świergotka łąkowego (*Anthus pratensis*), trznadla (*Emberiza citrinella*), pliszkę siwą (*Motacilla alba*), cierniówkę (*Sylvia communis*) czy łożówkę (*Acrocephalus palustris*), a w obrębie śródpolnych zadrzewień bażanta (*Phasianus colchicus*). W obrębie siedlisk wilgotnych, a także siedlisk charakteryzujących się najmniejszym stopniem przekształcenia, spotkać można natomiast gatunki ptaków spotykanych na obszarze miasta znacznie rzadziej. Do gatunków tych zaliczyć można żurawia (*Grus grus*), bączka (*Ixobrychus minutus*), świerszczaka (*Locustella naevia*), strumieniówkę (*Locustella fluviatilis*), remiza (*Remiz pendulinus*), krętgłowa (*Jynx tarquilla*) czy dudka (*Upupa epos*).

⁹ Waloryzacja przyrodnicza użytku ekologicznego „Głuszynka”, praca zespołowa pod kierownictwem prof. dr hab. Małgorzaty Klimko, Akademia Rolnicza im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu, Poznań 2005

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. Nr 237, poz. 1419),

Występujące na obszarze opracowania tereny łąkowe oraz tereny pól uprawnych są także doskonałym miejscem żerowania ptaków, które zalatują na te tereny z terenów sąsiednich (głównie z terenów o dużej wartości przyrodniczej, położonych poza granicami miasta). Ze względu na dostępność pokarmu, spotkać tu można np. bociana białego (*Ciconia ciconia*) czy kaczkę krzyżówkę (*Anas platyrhynchos*). Niekiedy pojawiają się tu również ptaki drapieżne takie jak pustułka (*Falco tinnunculus*), myszołów (*Buteo buteo*), kania ruda (*Milvus milvus*) czy kania czarna (*Milvus migrans*).

Analizowany obszar charakteryzuje się dość dużym bogactwem przedstawicieli ssaków. Ich częste (w porównaniu do innych części miasta) występowanie, związane jest z obecnością stosunkowo dużych obszarów leśnych oraz obszarów łąkowych. Do ssaków owadożernych, spotykanych na obszarze doliny Głuszyńki, należy kret (*Talpa europaea*) oraz ryjówka aksamitna (*Sorex araneus*). Gryzonie reprezentowane są przez wiewiórkę pospolitą (*Sciurus vulgaris*) oraz nornika (*Microtus*). W tutejszych lasach spotkać można przedstawicieli większych ssaków tj. sarna (*Capreolus capreolus*) czy dzik (*Sus scrofa*). Częstym gościem na tych terenach jest również zając szarak (*Lepus europaeus*) oraz jedyny występujący tu drapieżnik – lis (*Vulpes vulpes*).

Dolina Głuszyńki jest także miejscem występowania bobra europejskiego (*Castor fiber*), podlegającego ochronie gatunkowej¹¹. W granicach analizowanego obszaru stwierdzono lokalizację 3 stanowisk tego gatunku. Pierwsze z nich zlokalizowane jest w rejonie ul. Daszewickiej (stanowisko zlokalizowane w roku 2005) na ok. 300-metrowym odcinku Głuszyńki, której towarzyszą trzcinowiska i zarośla wierzbowe, a także zabudowa mieszkaniowa. Drugie stanowisko zlokalizowane jest na ok. 500-metrowym odcinku Głuszyńki w rejonie ul. Babickiej (otoczenie stanowią głównie podmokłe łąki), natomiast trzecie stanowisko położone jest na odcinku Głuszyńki w zachodniej części obszaru opracowania.

Reasumując, duża różnorodność przedstawicieli fauny występujących w granicach omawianego obszaru związana jest z mozaiką występujących na tym terenie biotopów oraz z ograniczonym negatywnym wpływem obszarów miasta, pozwalającym na zachowanie siedlisk o charakterze zbliżonym do naturalnego.

2.1.7 Gleby

W obrębie znacznej części terenów objętych projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Dolina Głuszyńki – część B” w Poznaniu gleby nie uległy większym przekształceniom i zachowały w znacznej mierze swoje naturalne właściwości.

Na znacznej części analizowanego obszaru (część południowa, centralna oraz północno-wschodnia) występują gleby brunatne wylugowane i brunatne kwaśne, wykształcone na piaskach słabogliniastych i piaskach gliniastych lekkich, zalegających na piaskach luźnych oraz glinach lekkich (piaszczysto-gliniastych). Gleby te zaliczane są do kompleksu żytniego słabego i najslabszego, częściowo także do kompleksu żytniego bardzo dobrego.

W części północno-zachodniej, centralnej (częściowo) oraz południowo-wschodniej występują kompleksy trwałych użytków zielonych, zaliczanych do użytków zielonych średnich (2z) oraz użytków zielonych słabych i bardzo słabych (3z). Na terenach tych występują przede wszystkim torfy niskie. W obrębie niewielkiego terenu położonego powyżej Głuszyńki, między ul. Babicką oraz ul. Daszewicką, występuje użytek zielony (2z) wykształcony na glebach mułowo-torfowych. W pasie terenów przylegających do koryta Głuszyńki stwierdzono obecność gleb torfowo-murszowych¹². Gleby te zbudowane są z murszu o gruzełkowatej strukturze i najczęściej czarnej barwie, zalegającego na torfie niskim, średnio lub silnie rozłożonym. Na terenach położonych w obrębie krawędzi doliny Głuszyńki występują gleby deluwialne właściwe, zbudowane z próchnicznych materiałów deluwialnych. Poziom próchniczny w przypadku tych gleb osiąga miąższość kilkudziesięciu centymetrów.

Na powierzchni niewielkich fragmentów obszaru opracowania występują także czarne ziemie zdegradowane i gleby szare, wykształcone na piaskach gliniastych lekkich przykrywających warstwę glin lekkich. Grunty pod terenami leśnymi wytworzone są głównie na piaskach gliniastych lekkich.

Na terenach zabudowanych, zlokalizowanych wzdłuż przebiegającej poza granicami obszaru objętego projektem mpzp ul. Głuszyna oraz w rejonie ul. Daszewickiej, występują grunty

¹¹ ochrona częściowa, Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 października 2011 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. Nr 237, poz. 1419)

¹² Waloryzacja przyrodnicza użytku ekologicznego „Głuszynka”, praca zespołowa pod kierownictwem prof. dr hab. M. Klimko, Akademia Rolnicza im. Augusta Cieszkowskiego w Poznaniu, Poznań 2005

antropogeniczne. Grunty te powstały na skutek silnych przekształceń, związanych z lokalizacją na tych terenach zabudowy mieszkaniowej, sieci infrastruktury technicznej oraz elementów układu komunikacyjnego. Naturalnie występujące gleby nie spełniają wymogów technicznych, jakie są konieczne w przypadku realizacji tego typu inwestycji, w związku z czym, w celu uzyskania odpowiednich właściwości gruntu dokonuje się przemieszczenia dużych mas ziemnych, utwardzenia oraz wzbogacenia podłoża o materiały mineralne takie jak: piasek, żwir, cement i inne. Działania te prowadzą do utraty naturalnych właściwości fizycznych, chemicznych oraz biologicznych gleb na terenach, na których zlokalizowana została zabudowa.

2.1.8 Klimat lokalny

Według regionalizacji klimatycznej (Woś 1994) obszar objęty granicami planu, podobnie jak teren całego Poznania, należy do Regionu Środkowowielkopolskiego. Warunki klimatyczne w Poznaniu odzwierciedlają wartości elementów klimatu uzyskane z pomiarów prowadzonych na stacji IMGW Poznań – Ławica. Elementy klimatu na wyżej wspomnianej stacji przedstawia nam poniższa tabela:

Tabela 1. Elementy klimatu w rejonie Poznań – Ławica (wg IMGW w Poznaniu)

OKRES	MIESIĄC												ROK
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
ŚREDNIA MIESIĘCZNA TEMPERATURA POWIETRZA (°C)													
ROK 2010	-6,5	-1,0	3,6	8,8	11,5	17,4	22,1	18,7	12,5	6,5	4,7	-5,6	7,7
WIELOLECIE 1971-2000	-1,2	-0,5	3,2	7,7	13,5	16,4	18,3	17,7	13,0	8,2	3,2	0,3	8,3
ŚREDNIA MIESIĘCZNA WILGOTNOŚĆ WZGLĘDNA (%)													
ROK 2010	85	85	80	69	83	67	61	78	83	79	92	93	80
WIELOLECIE 1971-2000	86	85	78	72	69	72	72	74	80	84	87	88	79
ŚREDNIA MIESIĘCZNA PRĘDKOŚĆ WIATRU (M/S)													
ROK 2010	4,0	3,4	4,0	3,7	3,4	3,0	3,1	3,1	3,3	3,8	3,8	4,1	3,6
WIELOLECIE 1971-2000	3,9	3,8	4,0	3,7	3,3	3,3	3,2	2,8	3,0	3,3	3,8	3,9	3,5
ŚREDNIA MIESIĘCZNA WYSOKOŚĆ OPADU ATMOSFERYCZNEGO (MM)													
ROK 2010	28	18	42	27	111	17	81	153	74	8	100	58	692
WIELOLECIE 1971-2000	29	23	33	31	47	62	76	56	44	35	33	39	508

Źródło: Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2010, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska; www.poznan.pios.gov.pl

Średnia roczna suma opadów dla terenu Poznania należy do najniższych w kraju. Pomiar wielkości opadów atmosferycznych dla posterunku Poznań – Ławica wykazały, że średnia wartość opadu atmosferycznego z wielolecia (w okresie 1971-2000) wynosiła 508,0mm. Natomiast roczna suma opadów atmosferycznych, stanowiąca 136% normy, wynosiła w roku 2010 692 mm.

Rozkład temperatur, podobnie jak ilości opadów, ma charakter roczny. Najcieplejszym miesiącem roku 2010 był lipiec – średnia miesięczna temperatura w Poznaniu wyniosła 22,1°C, z kolei najniższe temperatury odnotowano w styczniu, kiedy średnia miesięczna temperatura wyniosła w Poznaniu -6,5°C. W skali roku średnia temperatura wynosi dla miasta Poznania 7,7°C.

Równie istotnymi czynnikami meteorologicznymi, wpływającymi na klimat miasta, a w szczególności na stężenia i rozkład przestrzenny zanieczyszczeń powietrza, jest kierunek oraz siła wiatru.

Dla obszaru Poznania stwierdzono największą częstotliwość występowania wiatrów z sektora zachodniego, o dość niewielkiej sile – średnia roczna wartość wynosiła 3,6 m/s. Najwyższą średnią miesięczną prędkość wiatru zanotowano w Poznaniu w 2010 r. w grudniu – 4,1 m/s. Z kolei najniższa średnia miesięczna prędkość wiatru wystąpiła, podobnie jak w wieloleciu – w lecie, jednak w czerwcu (3,0 m/s), a nie w sierpniu.

Rozkład kierunków wiatru w Poznaniu w 2010 r. charakteryzuje, podobnie jak w wieloleciu 1971-2000, zdecydowana przewaga wiatrów z sektora zachodniego oraz mały udział wiatrów z kierunków N i NE (15%). Co istotne, w sierpniu i wrześniu zwiększyła się liczba cisz, co może przyczynić się do pogorszenia sytuacji aerosanitarnej w regionie. Tego typu sytuacje, charakteryzujące

się między innymi bardzo małymi prędkościami wiatru utrzymującymi się przez dłużej niż 48 godzin, wystąpiły w Poznaniu, poza styczniem, również pod koniec września i października.

Wilgotność względna powietrza na terenie Poznania zależna jest od pory roku. W 2010 r. na terenie Poznania nie wystąpiła susza hydrograficzna. Najwyższą wartość wilgotność osiąga w okresie zimowym, w tym najwyższą w 2010 r. zanotowano w grudniu (93%). Natomiast najniższe wartości występują w miesiącach letnich, takich jak czerwiec i lipiec, kiedy osiągnęła wartości 67% i 61%. Okres wegetacyjny w rejonie miasta Poznania należy do najdłuższych w kraju i wynosi 220 dni.

Analizowany obszar, pomimo typowych dla miasta warunków klimatycznych, wyróżnia swoisty mikroklimat. Przyczyną występowania nieco odmiennych warunków klimatycznych jest przede wszystkim obecność doliny Głuszynki, przebiegającej przez niemal cały analizowany obszar. Obecność cieków wodnych oraz specyficzne ukształtowanie powierzchni sprzyja zwiększeniu częstotliwości występowania zjawiska inwersji termicznej, a także niekorzystnych zjawisk klimatycznych w postaci częstych zamglenia i wyższej wilgotności powietrza. W obrębie dolin rzecznych obserwuje się również występowanie odchylenia od różnicy wiatrów (wyznaczonej dla stacji meteorologicznej Poznań – Ławica) oraz gorszych warunków przewietrzania. Z uwagi na brak danych meteorologicznych, pochodzących z posterunków zlokalizowanych w pobliżu analizowanego terenu, nie było możliwe szczegółowe określenie mikroklimatu, jakim charakteryzuje się analizowany obszar. Pozytywny wpływ na lokalny mikroklimat ma natomiast obecność terenów leśnych (stanowiących znaczną część analizowanego obszaru), wpływających modyfikująco i korzystnie na rozkład wilgotności i temperatury. Zieleń wysoka stanowi także naturalną barierę dla przemieszczających się mas powietrza i jednocześnie hamuje prędkość wiatru.

2.1.9 Dziedzictwo kulturowe

W granicach analizowanego obszaru zlokalizowane są m.in. budynki wchodzące w skład założenia dworskiego we wsi Głuszyna. Założenie dworskie składało się niegdyś z zespołu dworskiego (dwór i park), zespołu folwarcznego oraz kolonii domów pracowników folwarcznych. Na obszarze objętym projektem planu zlokalizowane są dwa budynki mieszkalne, wchodzące w skład wspomnianej powyżej kolonii. Jest to murowany z cegły czworak, wzniesiony na początku XX w. (ul. Głuszyna 130) oraz sześciorak, zlokalizowany przy ul. Głuszyna 132. Ponadto, w granicach analizowanego obszaru znajdują się również inne budynki podlegające ochronie konserwatorskiej – budynek dawnej gospody (poczty) przy ul. Głuszyna 136, domy bamberskie przy ul. Głuszyna 138 i 142 oraz zagrody bamberskie przy ul. Głuszyna 146, 148 i 154.

Zgodnie z informacjami uzyskanymi od Miejskiego Konserwatora Zabytków, na obszarze objętym granicami projektu mpzp „Dolina Głuszynki – część B” w Poznaniu znajduje się także szereg udokumentowanych stanowisk archeologicznych o dużej wartości poznawczej, ujętych na Archeologicznym Zdjęciu Polski. Obejmują one:

- osadę wczesnośredniowieczną AZP 54-27/19,
- osadę wielokulturową AZP 54-28/52 i AZP 54-28/37,
- osadę kultury przeworskiej AZP 54-28/51,
- osadę wczesnośredniowieczną oraz ślady z epoki kamienia AZP 53-28/35,
- osadę kultury przeworskiej, przeworskiej i wczesnośredniowiecznej AZP 53-28/49,
- osadę kultury łużyckiej i przeworskiej AZP 53-28/50,
- osadę kultury nowożytniej AZP 53-28/36,
- osadę kultury łużyckiej AZP 53-28/33 i AZP 53-28/32,
- osadę wczesnośredniowieczną AZP 53-28/34 i AZP 53-28/48.

2.2 Stan środowiska naturalnego

2.2.1 Jakość powietrza atmosferycznego

Największy wpływ na kształtowanie lokalnej jakości powietrza atmosferycznego na danym terenie mają źródła emisji zlokalizowane w granicach analizowanego obszaru, jak również źródła emisji zlokalizowane na terenach bezpośrednio z nim sąsiadujących.

Ze względu na charakter dotychczasowego sposobu zagospodarowania i użytkowania obszaru objętego ustaleniami projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, nie stwierdzono występowania w jego granicach istotnych źródeł emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych, których funkcjonowanie mogłoby w sposób znaczący pogorszyć lokalną jakość powietrza atmosferycznego. Do punktowych źródeł emisji zanieczyszczeń, zlokalizowanych na omawianym obszarze, zaliczane są instalacje grzewcze funkcjonujące w obrębie istniejącej zabudowy (zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i usługowa), natomiast źródła liniowej emisji zanieczyszczeń stanowią przebiegające tędy szlaki komunikacyjne – ul. Babicka oraz ul. Daszewicka. Poziom emisji zanieczyszczeń emitowanych przez wspomniane powyżej źródła nie stanowi jednak zagrożenia dla dotrzymania obowiązujących standardów jakości powietrza atmosferycznego.

Z uwagi na obecność na analizowanym obszarze terenów użytkowanych rolniczo (w szczególności gruntów ornych), czasowo i lokalnie zaobserwować można zwiększoną emisję zanieczyszczeń pyłowych, wynikającą z konieczności przeprowadzenia prac polowych. Emisja ta jest zauważalna przede wszystkim w okresach, w których nie występują opady atmosferyczne lub ich ilość jest znikoma. Należy zaznaczyć, że jej czasowe występowanie nie stanowi zagrożenia dla długofalowego pogorszenia jakości powietrza w zakresie stężeń zanieczyszczeń pyłowych.

W granicach omawianego obszaru nie stwierdzono obecności zakładów przemysłowych oraz innych obiektów, na terenie których funkcjonują instalacje mogące znacząco negatywnie wpływać na kształtowanie lokalnej jakości powietrza atmosferycznego.

Wpływ na kształtowanie lokalnej jakości powietrza atmosferycznego ma za to emisja zanieczyszczeń ze źródeł zlokalizowanych poza granicami opisywanego terenu oraz przemieszczanie się zanieczyszczeń gazowych i pyłowych z innych terenów (np. z zakładów chemicznych w Luboniu). W bezpośrednim sąsiedztwie analizowanego obszaru przebiega ul. Głuszyna (wzdłuż północnej granicy obszaru opracowania). Droga ta charakteryzuje się umiarkowanym natężeniem ruchu kołowego, a emisja zanieczyszczeń z silników spalinowych poruszających się tędy pojazdów (tj. tlenki azotu, tlenek węgla, węglowodory, pył zawieszony oraz ołów) nie stanowi zagrożenia dla przekroczenia standardów jakości powietrza atmosferycznego poza granicami pasa drogowego. Ważnym elementem wpływającym na jakość powietrza jest natomiast sąsiedztwo lotniska wojskowego Krzesiny, w obrębie którego odbywają się operacje lotnicze, podczas których emitowane są duże ilości spalin (powstających w procesie spalania paliwa lotniczego w silnikach).

Elementem wpływającym korzystnie na kształtowanie lokalnej jakości powietrza atmosferycznego są występujące na terenie obszaru opracowania duże obszary leśne, które w sposób naturalny wpływają na poprawę parametrów jakościowych powietrza. Obecność roślinności, a w szczególności roślinności wysokiej, przyczynia się do ograniczenia rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń pyłowych, zmniejszenia udziału CO₂ w powietrzu oraz zwiększania udziału produkowanego przez rośliny O₂.

Analizę jakości powietrza atmosferycznego przeprowadzono na podstawie wykonywanej przez WIOŚ, rocznej oceny jakości powietrza dla poszczególnych stref¹³, wyznaczonych w oparciu o ustawę *Prawo ochrony środowiska*¹⁴. Teren będący przedmiotem opracowania znajduje się w granicach strefy aglomeracja poznańska.

Wykonana przez WIOŚ ocena jakości powietrza atmosferycznego pod kątem ochrony zdrowia, obejmowała określenie stężeń: dwutlenku azotu (NO₂), dwutlenku siarki (SO₂), benzenu (C₆H₆), pyłu PM₁₀, ozonu (O₃), ołowiu (Pb), arsenu (As), niklu (Ni) i kadmu (Cd). Po raz pierwszy w ocenie za rok 2010 uwzględniono pył PM_{2,5}. Stan jakości powietrza za rok 2010 w strefie aglomeracja poznańska przedstawia poniższa tabela 2.

Tabela 2. Strefa aglomeracja poznańska z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia:

NAZWA STREFY	SYMBOL KLASY STREFY DLA POSZCZEGÓLNYCH SUBSTANCJI											
	NO ₂	SO ₂	CO	C ₆ H ₂	PM _{2,5}	PM ₁₀	BAp	As	Cd	Ni	Pb	O ₃
aglomeracja poznańska	A	A	A	A	B	C	C	A	A	A	A	A

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2010, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska; www.poznan.pios.gov.pl

¹³ Roczna ocena jakości powietrza w województwie wielkopolskim za rok 2011, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, Poznań 2012

¹⁴ art. 87 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. *Prawo ochrony środowiska*

Stężenia NO₂, SO₂, CO, C₆H₆, As, Cd, Ni, Pb, O₃, ocenianych pod kątem ochrony zdrowia ludzi za 2011 r., nie przekraczały poziomów dopuszczalnych, dlatego aglomeracja poznańska zaliczona została do klasy A.

W przypadku pyłu PM_{2,5}, w 2011 jego stężenie (średnie dla roku – 27,5 µg/m³) przekroczyło poziom dopuszczalny (25 µg/m³), lecz nie przekroczyło poziomu dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji (dla roku 2011 28 µg/m³). W związku z powyższym, strefę aglomeracja poznańska zaliczono do klasy B.

W przypadku pyłu PM₁₀ w 2011 r. zanotowano przekroczenia dopuszczalnego poziomu dla 24-godzinnych stężeń, w tym m.in. na stacjach w Poznaniu przy ul. Polanka i ul. J.H. Dąbrowskiego. Nie zanotowano natomiast na żadnym ze stanowisk pomiarowych przekroczeń stężeń średnich rocznych. Ze względu na stwierdzone przekroczenia dopuszczalnego stężenia 24-godzinnego pyłu PM₁₀, aglomeracja poznańska zakwalifikowana została do klasy C. Należy jednak podkreślić, że roczna seria pomiarów wykazuje wyraźną zmienność sezonową, w okresie zimowym odnotowywane są stężenia pyłu PM₁₀ wyższe, w sezonie letnim niższe. Na stacji pomiarowej zlokalizowanej przy ul. Polanka w roku 2011 zanotowano 89 przekroczeń poziomu dopuszczalnego dla pyłu PM₁₀, natomiast przy ul. Dąbrowskiego 92.

W przypadku stężeń benzo(a)pirenu, przekroczenie poziomu docelowego odnotowano na stanowiskach pomiarowych w Pile i w Kaliszu. Na podstawie pomiarów oraz analiz przy wykorzystaniu analogii stref, wszystkie strefy w województwie wielkopolskim, w tym również strefę aglomeracja poznańska, zaliczono do klasy C. We wszystkich strefach, zakwalifikowanych do klasy C, należy wskazać obszary, w których stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych stężeń danej substancji, a także opracować program naprawczy.

Dla pyłu PM₁₀ program naprawczy dla Poznania został już wcześniej opracowany. W roku 2005 na trzech stacjach pomiarowych zlokalizowanych na terenie miasta Poznania (przy ul. Polanka, ul. Dąbrowskiego i ul. Szymanowskiego) przekroczenia dopuszczalnych poziomów dla pyłu zawieszonego. Z tego względu Wojewoda Wielkopolski wydał na mocy Rozporządzenia Nr 39/07 z dnia 31 grudnia 2007 r. *program ochrony powietrza dla strefy – aglomeracja Poznań*. Program określa m.in. podstawowe kierunki działań, których podjęcie jest niezbędne do przywrócenia standardów jakości powietrza w strefie. Do zadań podstawowych należy między innymi zastąpienie starych kotłów węglowych nowszymi, wykorzystującymi „czystsze” paliwa oraz zastąpienie indywidualnych systemów grzewczych systemami zbiorowego zaopatrzenia w ciepło. Działania te umożliwiają ograniczenie nadmiernej emisji powodującej przekroczenia dopuszczalnych poziomów substancji w powietrzu, występującej głównie w okresie grzewczym. W 2012 r. Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego przystąpił do aktualizacji programu ochrony powietrza dla strefy – aglomeracja poznańska w zakresie pyłu PM₁₀.

Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego przystąpił też do opracowania programu ochrony powietrza dla strefy aglomeracja poznańska w zakresie benzo(a)pirenu.

2.2.2 Jakość wód

Wody powierzchniowe występujące na terenie opracowania reprezentowane są przez ciek Głuszynka oraz sieć licznych, niewielkich rowów melioracyjnych, odbierających wody z terenów objętych granicami projektu mpzp, a także terenów z nimi sąsiadujących. W granicach analizowanego obszaru występują również niewielkie zbiorniki wodne.

Od 2007 roku ocena jakości wód powierzchniowych i podziemnych prowadzona jest dla jednolitych części wód (JCW, JCWPd). W 2010 r. zakres i częstotliwość prowadzonych badań był zgodny z zapisami rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 maja 2009 r. *w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych*¹⁵.

Szczegółowa analiza jakości wód Głuszynki została przeprowadzona w 2010 roku w punkcie pomiarowym Głuszynka – Kamionki, zlokalizowanym poza granicami obszaru opracowania. Wyniki badań stanu ekologicznego wód we wspomnianym powyżej punkcie pomiarowo-kontrolnym wykazały, że z uwagi na wartość 8 wskaźników, stan wód został określony jako stan poniżej dobrego (tlen rozpuszczony, BZT₅, ogólny węgiel organiczny, azot amonowy, azot Kjeldahla, azot azotanowy, azot ogólny oraz fosfor ogólny). W przypadku 4 wskaźników ich wartość pozwoliła na sklasyfikowanie

¹⁵ Dz. U. Nr 81, poz. 685, w chwili obecnej rozporządzenie to nie obowiązuje z uwagi na jego uchylenie z dniem 14.12.2011 r.

jakości wód w klasie I (temperatura wody, odczyn, przewodność w 20°C oraz chlorofil *a*), natomiast z uwagi na zawartość substancji rozpuszczonych i fitobentos wody te zostały sklasyfikowane odpowiednio do II i IV klasy. Nie uzyskano natomiast jakichkolwiek szczegółowych informacji określających jakość niewielkich zbiorników wodnych, zlokalizowanych w granicach omawianego obszaru.

Należy zaznaczyć, że wody powierzchniowe znajdujące się na analizowanym obszarze zlokalizowane są jednocześnie na obszarze zlewni rzeki Kopel, która została zaliczona do obszarów szczególnie narażonych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych (OSN)¹⁶. Na obszarze zlewni rzeki Kopel w 2010 roku przeprowadzono badania w 2 punktach pomiarowych, zlokalizowanych na rzece Kopel (w Szczytnikach i Czapurach) oraz w 1 punkcie pomiarowym zlokalizowanym na Głuszynce. Badane stężenia średnioroczne azotanów wynosiły odpowiednio: 57,9 mgNO₃/l (Szczytniki), 43,0 mgNO₃/l (Czapury) oraz 13,2 mgNO₃/l (Głuszynka). Z uwagi na niski poziom wspomnianych stężeń w przypadku Głuszynki stwierdzono, że jej wody są niewrażliwe na zanieczyszczenia azotanami ze źródeł rolniczych.

Jak wcześniej wspomniano, ocena jakości wód podziemnych prowadzona jest dla jednolitych części wód podziemnych (JCWPd). Miasto Poznań położone jest w obrębie jednolitej części wód podziemnych nr 62, dla której badania jakości wód prowadzone są przez Państwowy Instytut Geologiczny w Warszawie (w ramach monitoringu operacyjnego). W roku 2010 badania wód podziemnych przeprowadzono w ramach monitoringu diagnostycznego i objęto nimi 49 punktów pomiarowych. Żaden z punktów pomiarowych nie był położony w granicy miasta Poznania. Zakres badań obejmował określenie wartości wskaźników ogólnych, takich jak: odczyn, temperatura, przewodność elektrolityczna, tlen rozpuszczony, ogólny węgiel organiczny oraz wskaźniki nieorganiczne: amoniak, antymon, arsen, azotany, azotyny, bor, bar, beryl, chlorki, chrom, cyjanki, cynk, fluorki, fosforany, glin, kadm, kobalt, magnez, molibden, mangan, miedź, nikiel, ołów, potas, rtęć, selen, siarczany, sód, srebro, tytan, wapń, wodorowęglany, fenole, żelazo. W punktach pomiarowych, wyznaczonych w ramach JCWPd nr 62 w 2010 r., nie stwierdzono występowania wód bardzo dobrej jakości na żadnym ze stanowisk. Wody dobrej jakości oznaczono na 1 stanowisku, wody zadowalającej jakości na 6 stanowiskach, natomiast na 2 stanowiskach stwierdzono niezadowalającą jakość wód. W jednym z otworów badawczych przeprowadzone badania wykazały obecność wód o złej jakości¹⁷.

Wody podziemne (podobnie jak opisane wcześniej wody powierzchniowe) znajdują się na obszarze szczególnie narażonym na zanieczyszczenie związkami azotu ze źródeł rolniczych (OSN). Badania wód podziemnych, wykonane na ujęciach w Gowarzewie i Kamionkach (poza granicami analizowanego obszaru, jak i granicami administracyjnymi miasta Poznania) wykazały, że stężenia azotanów kształtowały się poniżej 1,5 mgNO₃/l.

2.2.3 Klimat akustyczny

W granicach obszaru objętego projektem mpzp „Dolina Głuszynki – część B” w Poznaniu występują przede wszystkim tereny niezabudowane, reprezentowane przez tereny leśne, tereny podmokłych łąk oraz tereny upraw rolnych. Zabudowa mieszkaniowa oraz nieliczna zabudowa usługowa zlokalizowana jest po południowej stronie ul. Głuszyna (która stanowi północną i północno-wschodnią granicę opracowania planu ale znajduje się poza granicami projektu mpzp) oraz po wschodniej stronie ul. Daszewickiej.

Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej oraz tereny usług i zabudowy mieszkaniowo-usługowej należą do terenów, dla których na podstawie przepisów ustawy *Prawo ochrony środowiska*¹⁸ oraz rozporządzenia Ministra Środowiska¹⁹, zdefiniowano dopuszczalne, maksymalne standardy akustyczne w środowisku. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku

¹⁶ granice obszaru OSN dla rzeki Kopel wskazane zostały w rozporządzeniu Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 4 kwietnia 2008 r. w sprawie określenia wód wrażliwych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszarów szczególnie narażonych, z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 57 poz. 1128 z dnia 16 kwietnia 2008 r.

¹⁷ Raport o stanie środowiska w Wielkopolsce w roku 2010, Biblioteka Monitoringu Środowiska, WIOŚ, Poznań 2011, s. 49,50

¹⁸ Dział V. *Ochrona przed hałasem* ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2008 r., Nr 25, poz. 150, tekst jednolity, z późniejszymi zmianami)

¹⁹ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 r., Nr 120, poz. 826)

powodowanego przez drogi (lub linie kolejowe), wyrażane wskaźnikami $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$ – odpowiednio dla pory dziennej i pory nocnej (mają zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska, w odniesieniu do jednej doby) – wynoszą odpowiednio: $L_{Aeq D}^* = 55$ dB i $L_{Aeq N}^* = 50$ dB – dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i np. terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży oraz $L_{Aeq D}^* = 60$ dB i $L_{Aeq N}^* = 50$ dB – dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego lub terenów mieszkaniowo-usługowych.

Źródłem hałasu komunikacyjnego, liniowego, zlokalizowanym w obszarze opracowania, który ma nieznaczny wpływ na kształtowanie klimatu akustycznego w otoczeniu – jest ul. Daszewicka. Głównym liniowym źródłem hałasu, którego funkcjonowanie wpływa na lokalny klimat akustyczny w obszarze planu, jest ul. Głuszyna – zlokalizowana poza granicami obszaru opracowania. Ulica ta charakteryzuje się przeszło dwukrotnie większym natężeniem ruchu pojazdów (droga klasy zbiorczej) niż ul. Daszewicka.

Ostatnia *Mapa akustyczna miasta Poznania*²⁰, informująca m.in. o zasięgach hałasu samochodowego, nie zawiera informacji o oddziaływaniu akustycznym ulic w rejonie Głuszyny w Poznaniu.

Uzyskano jednak informacje o natężeniach ruchu – w stanie istniejącym – dla ul. Głuszyna (poza planem) oraz sporządzono takie dane dla ul. Daszewickiej (w obszarze planu)²¹. W wyniku szacunkowych obliczeń akustycznych²², przeprowadzonych dla różnych prędkości ruchu pojazdów, uzyskano odpowiednie zasięgi oddziaływania hałasu, z których wynika, że dopuszczalny poziom dźwięku w środowisku jest przekraczany przede wszystkim w porze nocy (dla kryterium $L_{Aeq N}^* = 50$ dB), przy przejazdach pojazdów z prędkościami przekraczającymi prędkość dozwoloną w terenie zabudowanym w porze nocy – czyli przy przejazdach z prędkościami $V > 60$ km/godz. (tj. np. dla prędkości $V = 70$ i 80 km/godz.), na granicach terenów (ale także wzdłuż linii zabudowy) o definiowanych standardach akustycznych w środowisku, zlokalizowanych w obszarze planu – wzdłuż ul. Głuszyna, na odcinku od ul. Daszewickiej w kierunku wschodnim. Dla zachodniego odcinka ul. Głuszyna, od strony zachodniej do ul. Daszewickiej, przekroczenie dopuszczalnego kryterium $L_{Aeq N}^* = 50$ dB występuje już przy prędkości $V = 60$ km/godz.

Tereny zabudowy mieszkaniowej położone wzdłuż ul. Daszewickiej są skażone ponadnormatywnym hałasem w porze nocy dopiero przy prędkościach przejazdów $V > 70$ km/godz.

W porze dziennej, skażone ponadnormatywnym hałasem są przede wszystkim tereny o dopuszczalnym poziomie dźwięku $L_{Aeq D}^* = 55$ dB, czyli tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (bez usług) oraz usługowej, związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, bo poziom dopuszczalny osiągalny jest np. w odległości od ok. 15 m od osi zachodniego odcinka ul. Głuszyna i od ok. 10 m wzdłuż odcinka wschodniego – przy dopuszczalnej prędkości ruchu w terenie zabudowanym – w porze dziennej – $V = 50$ km/godz., aż do odpowiednio ok. 30 m i 25 m – przy prędkości $V = 70$ km/godz. Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej oraz mieszkaniowo-usługowe, o dopuszczalnym poziomie dźwięku w środowisku $L_{Aeq D}^* = 60$ dB – położone wzdłuż ul. Głuszyna – są skażone ponadnormatywnym hałasem samochodowym dopiero przy prędkości przejazdów $V > 70-80$ km/godz.

Część obszaru planu – położona wzdłuż ul. Głuszyna – z terenami zabudowy, dla których na podstawie ustawy²³ i rozporządzenia²⁴ definiowane są standardy akustyczne w środowisku – od źródeł hałasu lotniczego, znajduje się także w obszarze oddziaływania hałasu lotniczego z lotniska wojskowego Poznań – Krzesiny, zlokalizowanego powyżej północnej granicy planu. Na podstawie

²⁰ Mapa akustyczna miasta Poznania wraz z programem ochrony środowiska przed hałasem, Etap I: Mapa akustyczna m. Poznania (2007), Fundacja Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Poznań, czerwiec 2008, Uchwała Nr XLIII/521/V/2008 Rady Miasta Poznania z dnia 14 października 2008 r. (Dz. U. Woj. Wilk. z dnia 24 listopada 2008 r. Nr 200, poz. 3281)

²¹ Dane o natężeniach ruchu pojazdów samochodowych na ul. Głuszyna i ul. Daszewickiej – dla stanu istniejącego

²² Wyniki szacunkowych obliczeń akustycznych zasięgów oddziaływania pojazdów samochodowych przejeżdżających ul. Głuszyna i ul. Daszewicką – w stanie istniejącym

²³ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2008 r., Nr 25, poz. 150, tekst jednolity, z późniejszymi zmianami)

²⁴ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 r., Nr 120, poz. 826)

Mapy akustycznej miasta Poznania²⁵, tereny takiej zabudowy znajdują się w strefie akustycznego oddziaływania hałasu lotniczego o poziomie wyższym niż $L_{DWN}^* = 55$ dB – dopuszczalnym dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, ale nie przekraczającym poziomu $L_{DWN}^* = 60$ dB – dopuszczalnego dla terenów zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej oraz terenów mieszkaniowo-usługowych (załącznik 6).

Do roku 2010 obszar planu znajdował się również w granicach II i III strefy obszaru ograniczonego użytkowania, wyznaczonych Rozporządzeniem Wojewody Wielkopolskiego Nr 40/07²⁶, z dnia 31 grudnia 2007 r. Dla II strefy obowiązywał zakaz przeznaczenia terenów pod budowę szpitali, domów opieki społecznej, zabudowy związanej ze stałym pobytem dzieci i młodzieży oraz zakaz tworzenia obszarów A ochrony uzdrowiskowej. W strefie tej znajdowały się tereny zabudowy położone wzdłuż ul. Głuszyna od strony zachodniej do wysokości kościoła pw. św. Jakuba Apostoła (poza planem). W strefie III znajdowała się największa część obszaru planu, w tym zabudowa położona wzdłuż ul. Głuszyna – od kościoła jw. w kierunku wschodnim oraz zabudowa mieszkaniowa wzdłuż ul. Daszewickiej. Rozporządzenie nie ustalało ograniczeń w strefie III – w zakresie przeznaczenia terenów i dopuszczało lokalizowanie w niej wszelkiej zabudowy, pod warunkiem zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w pomieszczeniach wymagających ochrony akustycznej.

Na terenie objętym ustaleniami planu nie występują i nie oddziałują obecnie inne źródła hałasu, które mogłyby w znaczący sposób wpływać na kształtowanie lokalnego klimatu akustycznego, takie jak linie kolejowe czy obiekty przemysłowe.

O uciążliwym oddziaływaniu tzw. pozostałych obiektów i działalności mogącej być źródłem hałasu – związanych z działalnością usługową prowadzoną w budynkach mieszkalnych (która nie wymaga zmiany klasyfikacji terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na tereny mieszkaniowo-usługowe, zgodnie z przepisami prawa budowlanego²⁷) lub w budynkach usługowych na terenach zabudowy mieszkaniowej oraz na terenach mieszkaniowo-usługowych czy usługowych – brak jest informacji o prowadzeniu postępowań administracyjnych, co nie oznacza, że nie stanowią zagrożenia dla środowiska akustycznego i nie są lub nie mogą być przedmiotem skarg sąsiadów.

Podsumowując należy stwierdzić, że w stanie istniejącym warunki akustyczne w środowisku w obszarze projektu planu są korzystne poza północną i północno-wschodnią częścią planu – wzdłuż ul. Głuszyna. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej, zabudowy mieszkaniowo-usługowej oraz usługowej, które wymagają zapewnienia odpowiedniego komfortu akustycznego w środowisku, znajdują się w zasięgu ponadnormatywnego oddziaływania hałasu komunikacyjnego – przede wszystkim jednak hałasu samochodowego – od ul. Głuszyna, gdy ruch pojazdów odbywa się ze zbyt dużą prędkością.

3. ISTNIEJĄCE PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTU PLANU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY

Na obszarze objętym projektem mpzp „Dolina Głuszynki – część B” w Poznaniu nie występują obecnie zasoby przyrodnicze objęte ochroną prawną w formie parku narodowego, rezerwatu przyrody, parku krajobrazowego, obszaru chronionego krajobrazu, obszaru Natura 2000, zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, użytku ekologicznego, stanowiska dokumentacyjnego czy pomnika przyrody, ustanowionego w trybie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. *o ochronie przyrody*. Nie mniej jednak, należy zauważyć, iż na analizowanym terenie funkcjonował niegdyś zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Głuszyna” oraz użytek ekologiczny „Głuszynka” (w granicach projektu mpzp znajdował się jego fragment).

²⁵ Mapa akustyczna miasta Poznania wraz z programem ochrony środowiska przed hałasem, Etap I: Mapa akustyczna m. Poznania (2007), Fundacja Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Poznań, czerwiec 2008, Uchwała Nr XLIII/521/V/2008 Rady Miasta Poznania z dnia 14 października 2008 r. (Dz. U. Woj. Wlkp. z dnia 24 listopada 2008 r. Nr 200, poz. 3281)

²⁶ Rozporządzenie Nr 40/07 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 31 grudnia 2007 r. *zmieniające rozporządzenie w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska Poznań – Krzesiny w Poznaniu* (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 1/2008, poz. 1) straciło moc obowiązującą 15 listopada 2008 r. – zgodnie z postanowieniem Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 6 października 2010 r.; syg. akt II OSK 548/09

²⁷ Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane* (Dz. U. z 2010 r., Nr 243, poz. 1623, tekst jednolity, ze zmianami)

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Głuszyna” funkcjonował na omawianym obszarze w latach dziewięćdziesiątych i obejmował swoimi granicami dolinę Głuszynki oraz układy osadnicze Głuszyna i Piotrowo. Powyższa forma ochrony powołana została na podstawie uchwały Nr CV/610/94 Rady Miejskiej Poznania z dnia 10 maja 1994 r. w sprawie: utworzenia użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych²⁸. Uchwała straciła jednak moc obowiązującą w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody²⁹ i braku w jej przepisach przejściowych zapisu utrzymującego w mocy akty prawne powołujące użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe i stanowiska dokumentacyjne.

W rejonie obszaru opracowania funkcjonował również użytek ekologiczny „Głuszynka”. Obszar o łącznej powierzchni ok. 48 ha obejmował fragment doliny Głuszynki na odcinku między Głuszyną, Piotrowem i Daszewicami, a w jego skład (poza wspomnianą wcześniej rzeką Głuszyńką) wchodziły przede wszystkim użytki zielone oraz kompleks lasów liściastych. Użytek ten został utworzony dla ochrony tutejszych walorów ornitologicznych (na terenie użytku potwierdzono gniazdowanie 62 gatunków ptaków). W chwili obecnej, podobnie jak w przypadku wspomnianego powyżej zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, teren ten nie jest objęty żadną formą ochrony przyrody.

Biorąc pod uwagę dotychczasowy sposób użytkowania omawianego obszaru, jego uwarunkowania ekofizjograficzne, potencjał biologiczny (obecność terenów leśnych, podmokłych i zalewanych łąk, ciek Głuszynka) i znaczenie w strukturze przyrodniczej miasta Poznania (położenie w obrębie klina zieleni), szczególnie istotne jest podjęcie działań mających na celu ochronę istniejących na tym terenie siedlisk o charakterze naturalnym i półnaturalnym, a także maksymalne ograniczenie możliwości zmiany dotychczasowego sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów o znacznej wartości przyrodniczej. Zaprzestanie kośnego użytkowania zlokalizowanych w obszarze opracowania użytków zielonych, jak również zintensyfikowanie procesu przekształcania terenów użytkowanych dotąd rolniczo w tereny zabudowy mieszkaniowej, doprowadziłoby do stopniowego zanikania siedlisk rzadkich gatunków roślin i zwierząt, a w szczególności gatunków związanych z wilgotnymi (okresowo zalewanymi) łąkami kośnymi. Działania te są szczególnie istotne w kontekście występowania na obszarze projektu mpzp „Dolina Głuszynki – część B” w Poznaniu niewielkich płatów siedlisk nizinnych, świeżych łąk użytkowanych ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*) oraz łągów wierzbowych, topolowych, olszowych i jesionowych (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnion glutinoso-incanae*), które zostały wskazane w nieobowiązującym już rozporządzeniu Ministra Środowiska jako siedliska przyrodnicze podlegające ochronie³⁰. Siedliska te zostały również wymienione w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000³¹.

Do istotnych problemów środowiska należy zaliczyć również niekorzystne oddziaływania, pojawiające się na skutek intensyfikacji zagospodarowania terenów przylegających do terenów położonych w dolinie Głuszyny oraz terenów zlokalizowanych w granicach dawnego użytku ekologicznego. Obejmują one między innymi działania takie jak: zanieczyszczenie odpadami terenów położonych w granicach dawnego użytku ekologicznego, zaniechanie użytkowania kośnego w obrębie części terenów użytkowanych dotychczas rolniczo czy wypalanie traw (niszczenie siedlisk cennych przyrodniczo). Najbardziej istotnym (z punktu widzenia ochrony lokalnych wartości przyrodniczych) zagrożeniem jest jednak postępujący rozwój terenów zabudowy (w tym na terenach sąsiednich, położonych poza granicami administracyjnymi miasta) oraz związana z tym zmiana warunków siedliskowych na terenach o największej wartości przyrodniczej (naruszenie dotychczasowych warunków gruntowo-wodnych, zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej itd.).

Jednym z najbardziej istotnych problemów ochrony środowiska, występującym w granicach analizowanego obszaru, jest także narażenie lokalnych zasobów wód powierzchniowych i podziemnych na zanieczyszczenie azotem pochodzącym ze źródeł rolniczych – część obszaru objętego projektem mpzp znajduje się w granicach obszaru szczególnie narażonego na odpływ azotu ze źródeł rolniczych (OSN). Granice obszaru OSN wskazane zostały w rozporządzeniu Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 4 kwietnia 2008 r. w sprawie określenia wód wrażliwych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych oraz obszarów szczególnie narażonych,

²⁸ Dz. Urz. Woj. Pozn. Nr 12, poz. 126 ze zmianami,

²⁹ Dz. U. z 2001 Nr 3, poz. 21,

³⁰ Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie określenia rodzajów siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie z dnia 14 sierpnia 2001 r. (Dz. U. Nr 92, poz. 1029), uchylone z dniem 14.06.2005 r.

³¹ Dz. U. 2010.77.510

z których odpływ azotu ze źródeł rolniczych do tych wód należy ograniczyć³², na podstawie ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. *Prawo wodne* oraz zgodnie z Dyrektywą Azotanową Nr 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. W przypadku miasta Poznania, wodami wrażliwymi na zanieczyszczenia związkami azotu są wody rzeki Kopel (Głuszynki), wraz z jej dopływem Michałówką. W celu poprawy standardów jakości rzeki Kopel oraz zapobieganiu pogorszeniu stanu czystości jej zlewni, wydano rozporządzenia Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Poznaniu z dnia 7 kwietnia 2008 r. *w sprawie: programu działań mających na celu ograniczenia odpływu azotu ze źródeł rolniczych dla obszaru szczególnie narażonego zlewni rzeki Kopel*³³. Rozporządzenie wskazuje niezbędne kierunki działań w zakresie: poprawy praktyki rolniczej (dotyczącej zwłaszcza poprawy sposobu nawożenia, gospodarki nawozami i gruntami w gospodarstwach rolnych), ale także diagnozowania zagrożeń, edukacji rolników, kontroli i monitoringu skuteczności programu.

Część analizowanego obszaru położona jest również w zasięgu obszaru szczególnej ochrony czwartorzędowego zbiornika wód podziemnych – Dolina Kopalna Wielkopolska (GZWP 144). Obszary ochronne zbiorników wód śródłądowych stanowią obszary, na których obowiązują obostrzenia w zakresie użytkowania gruntów lub korzystania z wody, w celu ochrony jej zasobów przed degradacją. Służy temu przede wszystkim restrykcyjne przestrzeganie zasady podłączania wszystkich obiektów budowlanych do sieci kanalizacji sanitarnej. Obecnie obszar projektu planu pozbawiony jest sieci kanalizacji sanitarnej i wszystkie ścieki bytowe pochodzące z budynków, zlokalizowanych w obszarze ochronnym GZWP nr 144, odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych.

Ponadto, na obszarach ochronnych nie powinny być lokalizowane inwestycje zaliczone do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Docelowo należy więc ograniczyć ryzyko zanieczyszczenia wód podziemnych poprzez realizację sieci kanalizacji sanitarnej (odprowadzającej ścieki powstałe na obszarach zabudowy) oraz maksymalne ograniczenie możliwości lokalizacji przedsięwzięć, których funkcjonowanie może negatywnie wpływać na stan poszczególnych komponentów środowiska.

Należy również nadmienić, że obszar objęty projektem mpzp „Dolina Głuszynki – część B” narażony jest na niekorzystne oddziaływanie hałasu komunikacyjnego – samochodowego i lotniczego. Źródłem hałasu samochodowego jest przede wszystkim ul. Głuszyna (poza planem), której strefa ponadnormatywnego oddziaływania – w zależności od przeznaczenia terenu – sięga nawet do ok. 30 m od osi ulicy dla wyższych prędkości ruchu pojazdów, $V > 60-70$ km/godz., przejeżdżających z prędkością niedopuszczalną w terenie zabudowanym. Z kolei, hałas lotniczy generowany jest przez – funkcjonujące powyżej północnej granicy przedmiotowego obszaru – lotnisko wojskowe Poznań – Krzesiny, dla którego Wojewoda Wielkopolski, w trybie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*, wydał rozporządzenie Nr 40/07 z dnia 31 grudnia 2007 r. *zmieniające rozporządzenie w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego Poznań – Krzesiny w Poznaniu*³⁴. Teren objęty projektem planu położony był w zasięgu nieobowiązującej już w chwili obecnej II i III strefy wspomnianego powyżej obszaru³⁵.

Ponadto, obszar projektu mpzp zlokalizowany jest w obszarze ograniczonego zainwestowania dla stacji radarowej zlokalizowanej w gminie Mosina w Babkach³⁶, dla którego wprowadza się istotne ograniczenia w zakresie użytkowania terenów znajdujących się w jego granicach. Projekt planu wymaga zatem uwzględnienia w zagospodarowaniu terenów przepisów odrębnych dla tego obszaru.

4. INFORMACJA O GŁÓWNYCH CELACH I ZAWARTOŚCI PROJEKTU PLANU

4.1. Cel opracowania projektu planu

Stosownie do zapisów ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, głównym celem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Dolina Głuszynki – część B” w Poznaniu, jest ustalenie przeznaczenia terenów oraz określenie sposobów ich

³² Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 57 poz. 1128 z dnia 16 kwietnia 2008 r.

³³ Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 66 poz. 1297 z dnia 21 kwietnia 2008 r.

³⁴ Dz. Urz. Woj. Wlkp. z 2008 r. Nr 1, poz. 1

³⁵ Rozporządzenie Nr 40/07 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 31 grudnia 2007 r. *zmieniające rozporządzenie w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska Poznań – Krzesiny w Poznaniu* (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 1/2008, poz. 1) straciło moc obowiązującą 15 listopada 2008 r. – zgodnie z postanowieniem Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 6 października 2010 r., syg. akt II OSK 548/09

³⁶ Decyzja lokalizacyjna Nr 055/76 z dnia 13 lipca 1976 r.

zagospodarowania i użytkowania, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności kształtowania ładu przestrzennego oraz konieczności dostosowania funkcji i intensywności dalszego zagospodarowania do uwarunkowań przyrodniczych terenu.

Głównym założeniem projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Dolina Głuszyńki – część B” w Poznaniu jest zapewnienie ochrony rzeki Głuszyńki oraz terenów zieleni, stanowiących fragment południowo-wschodniego klina zieleni (ukształtowanego wzdłuż doliny Głuszyńki), poprzez zachowanie tych terenów jako wyłączonych z zabudowy. Docelowe uchwalenie analizowanego projektu mpzp, który w sposób jednoznaczny wyznacza granice terenów przeznaczonych pod lokalizację zabudowy mieszkaniowej (**MN**, **MW**), usługowej (**U**) i mieszkaniowej lub usługowej (**MN/U**), a także określa szczegółowe zasady ochrony środowiska, ograniczy w sposób istotny skalę niekorzystnego procesu fragmentacji środowiska przyrodniczego w tej części miasta. Należy jednocześnie zaznaczyć, że ochrona i odtwarzanie ciągłości terenów tworzących system zieleni miejskiej, pełniących zasadnicze funkcje przyrodnicze i klimatyczne, stanowi nadrzędne zadanie w polityce przestrzennej miasta.

Ponadto, przystąpienie do sporządzania ww. planu stanowi również kontynuację polityki przestrzennej miasta Poznania, określoną w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania, dotyczącą sporządzania planów ochronnych dla terenów wyłączonych z zabudowy. Realizacja jego ustaleń pozwoli na zachowanie cennego terenu zieleni, który wraz z pozostałymi fragmentami doliny cieką Głuszyńki (objętymi granicami mpzp „Dolina Głuszyńki – część A i „Dolina Głuszyńki – część C”), tworzą istotny element systemu zieleni miejskiej Poznania.

4.2. Ustalenia projektu planu

Projekt planu składa się z części tekstowej, sporządzonej w formie projektu uchwały Rady Miasta Poznania oraz z części graficznej – rysunku projektu planu, sporządzonego w skali 1:2 000, stanowiącego załącznik nr 1 do uchwały RMP.

Część tekstowa projektu planu zawiera zapisy ustalające: przeznaczenie poszczególnych terenów, zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego, zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, zasady kształtowania przestrzeni publicznych, szczegółowe parametry i wskaźniki zagospodarowania poszczególnych terenów, zasady szczególnych warunków zagospodarowania terenów oraz ograniczeń w ich użytkowaniu, zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji oraz systemów infrastruktury technicznej. W projekcie planu znalazł się również zapis dotyczący granic i sposobów zagospodarowania obiektów podlegających ochronie na podstawie przepisów odrębnych, a także zapis ustalający stawkę służącą naliczeniu opłaty z tytułu wzrostu wartości nieruchomości.

W zakresie przeznaczenia terenów w projekcie planu ustalono:

- tereny lasów z wodami powierzchniowymi w klinie zieleni – oznaczone symbolami **1ZL/WS**, **2ZL/WS** i **3ZL/WS**,
- teren lasu w klinie zieleni – oznaczony symbolem **ZL**,
- tereny zieleni nieurządzonej, łąk, pól, zadrzewień i wód powierzchniowych w klinie zieleni – oznaczone symbolami **1ZO/WS**, **2ZO/WS**, **3ZO/WS** i **4ZO/WS**,
- teren zieleni nieurządzonej, łąk, pól, zadrzewień i wód powierzchniowych, z dopuszczeniem infrastruktury technicznej – kanalizacji, w klinie zieleni – oznaczony symbolem **ZO/WS/K**,
- teren rolniczy w klinie zieleni – oznaczony symbolem **R**,
- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej – oznaczone symbolami **1MN**, **2MN**, **3MN** i **4MN**,
- tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub zabudowy usługowej – oznaczone symbolami **1MN/U**, **2MN/U**, **3MN/U** i **4MN/U**,
- teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej – oznaczony symbolem **MW**,
- teren zabudowy usługowej – oznaczony symbolem **U**,
- teren cmentarza – oznaczony symbolem **ZC**,
- tereny infrastruktury technicznej:
 - kanalizacji – oznaczone symbolami **1K** i **2K**,
 - elektroenergetyki – oznaczony symbolem **E**,
- tereny komunikacji:

- tereny dróg publicznych – oznaczone symbolami **1KD-Z, 2KD-Z, 3KD-Z, KD-D i KD-L,**
- tereny dróg wewnętrznych – oznaczone symbolami **1KDWxs, 2KDWxs i 3KDWxs.**

Zasadniczo, analizowany projekt mpzp „Dolina Głuszynki – część B” w Poznaniu jest planem ochronnym, mającym na celu zachowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych przedmiotowego obszaru. Utrzymuje on dotychczasową strukturę przyrodniczą oraz dotychczasowy sposób zagospodarowania i użytkowania terenów znajdujących się w jego granicach, umożliwiając jednocześnie uzupełnienie istniejącej zabudowy mieszkaniowej (i nielicznej usługowej), skupionej w rejonie ul. Głuszyna i ul. Daszewickiej.

W granicach omawianego obszaru dominują tereny wyłączone z zabudowy (zlokalizowane w klinie zieleni), obejmujące tereny lasów z wodami powierzchniowymi (**ZL/WS**), teren lasu (**ZL**), tereny zieleni nieurządzonej, łąk, pól, zadrzewień i wód powierzchniowych (**ZO/WS**), teren zieleni nieurządzonej, łąk, pól, zadrzewień i wód powierzchniowych, z dopuszczeniem infrastruktury technicznej – kanalizacji (**ZO/WS/K**) oraz teren rolniczy (**R**).

Na terenach **ZL** oraz **ZL/WS** projekt planu ustala dopuszczenie możliwości zachowania dotychczasowego sposobu użytkowania oraz zachowanie istniejących cieków wodnych jako otwartych. Projekt planu zakazuje grodzenia wspomnianych terenów, z wyjątkiem przypadków wynikających z prowadzenia gospodarki leśnej. Na obszarze wspomnianych terenów dopuszcza się natomiast lokalizację dróg wewnętrznych, duktów leśnych – w tym przeznaczonych dla pieszych, rowerzystów oraz rekreacyjnej jazdy konnej, a także lokalizację drogowych obiektów inżynierskich z nimi związanych.

Dodatkowo, dla terenu **1ZL/WS**, dla którego dopuszczono lokalizację zabudowy (zgodnie z liniami zabudowy określonymi na rysunku planu) wyłącznie związanej z prowadzeniem gospodarki leśnej, określono także szereg zapisów określających parametry zabudowy. Minimalna powierzchnia działki budowlanej w obrębie terenu **1ZL/WS** nie może być mniejsza niż 1200 m², łączna powierzchnia zabudowy nie może przekraczać 620 m² (przy czym pojedynczy budynek nie może mieć powierzchni zabudowy większej niż 350 m²), natomiast udział powierzchni biologicznie czynnej nie może być mniejszy niż 70% powierzchni działki budowlanej. Dla terenu tego określono także maksymalną wysokość budynków (nie większą niż 9 m i nie więcej niż 2 kondygnacje nadziemne) oraz kształt połaci dachowych (dachy strome o kącie nachylenia od 20° do 45°). W odróżnieniu do wspomnianego wcześniej terenu **ZL** (dla którego wprowadzono zakaz grodzenia, z wyjątkiem przypadków wynikających z prowadzenia gospodarki leśnej) i pozostałych terenów **ZL/WS**, na terenie tym dopuszczono lokalizację ogrodzeń ażurowych, o wysokości nie przekraczającej 1,5 m oraz ustalono lokalizację stanowisk postojowych.

Znaczną część powierzchni objętej granicami projektu mpzp zajmują także tereny zieleni nieurządzonej, łąk, pól, zadrzewień i wód powierzchniowych w klinie zieleni – **ZO/WS**. W przypadku tych terenów projekt mpzp ustala zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania, ochronę zieleni nieurządzonej, łąk, zadrzewień i wód oraz zachowanie cieków wodnych jako otwartych. Podobnie jak w przypadku terenów **ZL** i **ZL/WS**, plan dopuszcza lokalizację dróg wewnętrznych, ścieżek pieszych, rowerowych oraz przeznaczonych dla rekreacyjnej jazdy konnej, a także drogowych obiektów inżynierskich z nimi związanych. W przypadkach wynikających z prowadzenia gospodarki rolnej dopuszcza również możliwość lokalizacji ogrodzeń ażurowych bez podmurówki.

W granicach projektu mpzp wyznaczono również teren zieleni nieurządzonej, łąk, pól, zadrzewień i wód powierzchniowych z dopuszczeniem infrastruktury technicznej – kanalizacji, w klinie zieleni – **ZO/WS/K**. Zasadniczo, ustalenia przyjęte dla tego terenu nie odbiegają od zapisów określonych dla terenów **ZO/WS**, jednakże na terenie **ZO/WS/K** projekt mpzp dopuszcza lokalizację zbiornika retencyjnego wraz z urządzeniami technicznymi z nim związanymi.

W odniesieniu do terenu rolniczego (**R**), położonego w południowej części analizowanego obszaru, projekt mpzp ustala zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania z dopuszczeniem prowadzenia zalesień, zgodnie z gospodarką leśną i planem urządzenia lasu. Dla terenu **R** projekt planu przewiduje również dopuszczenie lokalizacji ogrodzeń ażurowych bez podmurówki – wyłącznie w przypadkach wynikających z prowadzenia gospodarki leśnej lub rolnej, dróg wewnętrznych oraz drogowych obiektów inżynierskich z nimi związanych.

W granicach omawianego projektu planu wyznaczono również tereny przeznaczone pod zabudowę, obejmujące tereny w znacznej mierze już zainwestowane. W tym zakresie, w projekcie mpzp wyznaczono tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (**MN**), tereny zabudowy

mieszkaniowej jednorodzinnej lub zabudowy usługowej (**MN/U**), teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (**MW**) oraz teren zabudowy usługowej (**U**).

Pośród terenów, w obrębie których umożliwia się lokalizację zabudowy, największą powierzchnię zajmują tereny przeznaczone pod lokalizację zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (**1-4MN**). Projekt mpzp na terenach tych ustala lokalizację zabudowy mieszkaniowej wolno stojącej lub bliźniaczej (zgodnie z liniami zabudowy wyznaczonymi na rysunku planu), przy czym w obrębie działki budowlanej zlokalizowany może być jeden budynek mieszkalny. Ponadto, na terenach tych dopuszcza lokalizację garaży i budynków gospodarczych (zgodnie z liniami wyznaczonymi na rysunku planu oraz bezpośrednio przy granicy działki budowlanej), dojeżdż, dojazdów, parkingów oraz urządzeń budowlanych (z zastrzeżeniem pozostałych ustaleń planu), a także ogrodzeń wyłącznie ażurowych, których wysokość nie przekracza 1,5 m. W przypadku terenu **4MN** projekt mpzp ustala także zachowanie stawu zlokalizowanego na tym terenie.

W bezpośrednim sąsiedztwie terenów **MN** oraz ul. Głuszyna (poza granicami mpzp), w analizowanym projekcie planu wyznaczono tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub zabudowy usługowej (**1-4MN/U**). Na terenach tych ustala się lokalizację zabudowy wolno stojącej mieszkaniowej, usługowej lub mieszkalno-usługowej, zgodnie z liniami zabudowy wyznaczonymi na rysunku planu. Podobnie jak w przypadku terenów **MN**, dopuszcza się lokalizację budynków gospodarczych oraz garaży (zgodnie z liniami zabudowy wyznaczonymi na rysunku planu), dojeżdż, dojazdów, parkingów, urządzeń budowlanych (z zastrzeżeniem pozostałych ustaleń planu), jak również ogrodzeń ażurowych, o wysokości nie większej niż 1,5 m. Analizowany projekt planu umożliwia ponadto, na terenach **MN/U** lokalizację budynków bezpośrednio przy granicy działki budowlanej oraz obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży do 300 m².

W granicach analizowanego obszaru wyznaczono również teren zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (**MW**) oraz teren zabudowy usługowej (**U**), zlokalizowany w północnej części obszaru opracowania. Dla terenu **MW** (w obrębie którego funkcjonuje już zabudowa) ustalono lokalizację zabudowy (zgodnie z liniami zabudowy) w postaci dwóch budynków z nie więcej niż 4 lokalami mieszkalnymi w każdym z budynków. W granicach tego terenu dopuszczono także lokalizację garaży i budynków gospodarczych, dojeżdż, dojazdów, parkingów, urządzeń budowlanych (z zastrzeżeniem pozostałych ustaleń planu) oraz ogrodzeń ażurowych o wysokości nie większej niż 1,5 m.

W przypadku terenu usługowego (**U**) projekt mpzp ustala lokalizację zabudowy, zgodnie z liniami zabudowy (określonymi na rysunku planu) oraz dopuszcza możliwość lokalizacji nie więcej niż dwóch lokali mieszkalnych w każdym budynku usługowym. Na terenie tym projekt planu przewiduje również możliwość lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży do 300 m², dróg wewnętrznych, dojeżdż, dojazdów, parkingów i urządzeń budowlanych (z zastrzeżeniem pozostałych ustaleń planu) oraz ogrodzeń ażurowych o wysokości nie większej niż 1,5 m.

W odniesieniu do wszystkich terenów przeznaczonych pod zabudowę projekt mpzp „Dolina Głuszynki – część B” w Poznaniu ustala również lokalizację miejsc parkingowych (zgodnie z normatywnym parkingowym), dostęp do przyległych dróg publicznych, natomiast w przypadku terenów **1-3MN** i **1-4MN/U** zakazuje lokalizacji dróg wewnętrznych.

Dla wszystkich terenów przeznaczonych pod zabudowę, projekt planu w sposób szczegółowy określa również wymagane parametry i wskaźniki kształtowania zabudowy oraz zagospodarowania poszczególnych terenów, ustalając między innymi:

- maksymalną powierzchnię zabudowy:
 - na terenach **2-4MN**, **MW** i **U** – nie większą niż 30% powierzchni działki budowlanej,
 - na terenach **MN/U** – nie większą niż 35% powierzchni działki budowlanej,
 - na terenie **1MN** – nie większą niż 40% powierzchni działki budowlanej,
- minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej:
 - na terenach **2-4MN** – nie mniejszy niż 40% powierzchni działki budowlanej,
 - na terenach **MN/U** i **U** – nie mniejszy niż 35% powierzchni działki budowlanej,
 - na terenie **1MN** – nie mniejszy niż 30% powierzchni działki budowlanej,
 - na terenie **MW** – nie mniejszy niż 50% powierzchni działki budowlanej,
- minimalną powierzchnię nowych działek budowlanych (z wyłączeniem działek przeznaczonych pod infrastrukturę techniczną i drogi wewnętrzne):
 - w przypadku terenu **1MN** – nie mniej niż 1500 m²,
 - w przypadku terenów **2MN** i **4MN** – nie mniej niż 1000 m²,
 - w przypadku terenu **3MN** – nie mniej niż 800 m²,
 - w przypadku terenów **MN/U** – nie mniej niż 3000 m²,

- w przypadku terenu **MW** – nie mniej niż 2000 m²,
- w przypadku terenu **U** – nie mniej niż 3000 m², a w przypadku lokalizacji wolno stojącej stacji transformatorowej, wydzielone działki o powierzchni nie mniejszej niż 50 m²;
- maksymalną wysokość budynków:
 - mieszkalnego na terenach **MN** – do 9,0 m i nie więcej niż dwie kondygnacje nadziemne,
 - mieszkalnego, usługowego lub mieszkalno-usługowego na terenach **MN/U** – do 10 m i nie więcej niż dwie kondygnacje nadziemne,
 - mieszkalnego na terenie **MW** – do 7 m,
 - garażowego i gospodarczego na terenie **MW** – do 4 m,
 - garażowego i gospodarczego na terenach **2-4MN** – do 5 m,
 - gospodarczego (i garażowego na terenach **MN/U**) z dachem płaskim na terenach **1MN** i **MN/U** – do 5 m,
 - garażowego i gospodarczego z dachem stromym na terenach **MN/U** – do 7 m,
 - gospodarczego z dachem stromym na terenie **1MN** – do 9 m,
 - na terenie **U** – do 10 m i nie więcej niż dwie kondygnacje nadziemne.

W granicach analizowanego obszaru, poza wspomnianymi powyżej terenami, wyznaczono także teren cmentarza (**ZC**), położonego po zachodniej stronie ul. Daszewickiej. Dla terenu tego ustalono lokalizację wyłącznie budynków i budowli związanych z funkcjonowaniem cmentarza. Podobnie jak w przypadku innych terenów przeznaczonych pod zabudowę, określono maksymalną powierzchnię zabudowy (max. 20% powierzchni terenu) oraz minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, który nie może wynosić mniej niż 10% powierzchni terenu. Szczegółowo określono maksymalną wysokość zabudowy (nie więcej niż 10 m) oraz kształt pokryć dachowych. Ponadto, ustalono lokalizację ogrodzenia ażurowego o wysokości do 2 m oraz dopuszczono lokalizację parkingów nadziemnych.

W celu zapewnienia właściwej obsługi znajdujących się w granicach analizowanego obszaru terenów (a w szczególności terenów przeznaczonych pod zabudowę) w projekcie planu wyznaczono także tereny infrastruktury technicznej – kanalizacji **1-2K** i elektroenergetyki **E** oraz tereny komunikacji, obejmujące istniejące w chwili obecnej ulice i drogi gruntowe – tereny dróg publicznych **1-3KD-Z**, **KD-D** i **KD-L** oraz tereny dróg wewnętrznych **1-3KDWxs**.

Omawiany projekt mpzp „Dolina Głuszynki – część B” w Poznaniu ustala na terenach **K** lokalizację przepompowni, natomiast na terenie **E** lokalizację stacji transformatorowej. Maksymalna powierzchnia zabudowy na tych terenach nie może przekraczać 30% powierzchni działki budowlanej, a minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej musi wynosić minimum 30% działki budowlanej. Zarówno w przypadku terenów **K**, jak i terenu **E**, ustalono maksymalną wysokość przepompowni/stacji (nie większą niż 2,3 m), dowolny kształt dachów oraz dostęp do przyległej drogi publicznej. W obu przypadkach dopuszczono możliwość lokalizacji ogrodzeń ażurowych.

W zakresie szczegółowych parametrów i wskaźników kształtowania terenów komunikacyjnych, dla terenów **1-3KD-Z** projekt mpzp ustala lokalizację elementów pasa drogowego lub ich fragmentów, w nawiązaniu do zagospodarowania dróg położonych poza granicami projektu planu, natomiast dla terenów **KD-L** i **KD-D** ustala lokalizację jezdni i co najmniej jednostronnego chodnika. Dla terenów dróg wewnętrznych, oznaczonych symbolami **1-3KDWxs** plan ustala lokalizację pieszo-jezdni (o szerokości nie mniejszej niż 4,5 m), z dopuszczeniem lokalizacji ścieżki pieszo-rowerowej w miejsce pieszo-jezdni – na terenie **1KDWxs**.

Do projektu planu wprowadzono również niezwykle istotne z punktu widzenia niniejszego opracowania ustalenia w zakresie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego (odnoszące się do całego analizowanego obszaru), w tym jego poszczególnych komponentów. W tym zakresie w projekcie planu ustalono:

- nakaz ochrony siedlisk cennych przyrodniczo,
- uwzględnienie istniejących drzew w zagospodarowaniu terenów dróg, z dopuszczeniem ich przesadzenia lub wycinki w przypadku kolizji z elementami pasa drogowego,
- zagospodarowanie zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenów,
- dopuszczenie nasadzeń drzew, w miejscach nie kolidujących z istniejącą i projektowaną infrastrukturą techniczną oraz układem komunikacyjnym,
- zachowanie ciągłości funkcjonowania istniejącego systemu melioracyjnego (z uwzględnieniem dopuszczenia lokalizacji zbiornika retencyjnego na terenie **ZO/WS/K**),

- dopuszczenie wykorzystania nadmiaru mas ziemnych, pozyskanych podczas prac budowlanych, w obrębie terenu,
- odprowadzenie ścieków bytowych i komunalnych do sieci kanalizacji sanitarnej, z dopuszczeniem, do czasu realizacji sieci kanalizacji sanitarnej, odprowadzenia ich do szczelnych zbiorników bezodpływowych na ścieki,
- zakaz lokalizacji przydomowych oczyszczalni ścieków,
- zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach planu (z zastrzeżeniem, że na terenach **1-3KD-Z** dopuszcza się ich odprowadzanie do sieci kanalizacji deszczowej),
- lokalizację separatora na sieci kanalizacji deszczowej przed wprowadzeniem jej do odbiornika,
- zaopatrzenie w wodę pitną z sieci wodociągowej,
- dopuszczenie lokalizacji budowli hydrotechnicznych i urządzeń wodnych,
- zakaz lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem dopuszczonych ustaleniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej,
- zakaz stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe, z wyjątkiem paliw odnawialnych z biomasy,
- nakaz uzyskania dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku: dla terenów **1-4MN** – jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, dla terenu **MW** – jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, dla terenów **1-4MN/U** – jak dla terenów mieszkaniowo-usługowych,
- nakaz uzyskania dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku – w przypadku lokalizacji na terenach **1-4MN/U** oraz na terenie **U** żłobków, przedszkoli, szkół, domów opieki społecznej lub szpitali – odpowiednio jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, terenów domów opieki społecznej, a także terenów szpitali w miastach,
- nakaz uzyskania wymaganych standardów akustycznych na granicach z terenami o zdefiniowanych wymaganiach akustycznych w środowisku,
- dopuszczenie stosowania zasad akustyki budowlanej i architektonicznej w budynkach (znajdujących się w strefach ponadnormatywnego oddziaływania hałasu).

Ochronie przed ponadnormatywnym hałasem samochodowym służyć też będą ustalenia sformułowane w zakresie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji, dopuszczające stosowanie technicznych elementów uspokojenia ruchu na drogach publicznych klasy lokalnej i dojazdowej oraz drogach wewnętrznych.

Z kolei, w związku z ponadnormatywnym oddziaływaniem akustycznym hałasu lotniczego, w ustaleniach projektu planu zapisano nakaz uwzględnienia ograniczeń wynikających z położenia w sąsiedztwie lotniska wojskowego Poznań – Krzesiny.

Analizowany projekt planu wprowadza również szereg ustaleń dotyczących zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego. Do ustaleń projektu mpzp „Dolina Głuszyńki – część B” w Poznaniu, których realizacja sprzyjać będzie ochronie lokalnych walorów krajobrazowych, należą zapisy ustalające:

- ochronę walorów krajobrazowych lasów, polan śródleśnych, łąk, zieleni nieurządzonej i wód,
- zakaz lokalizacji tymczasowych obiektów budowlanych,
- zakaz lokalizacji nowych napowietrznych sieci infrastruktury technicznej,
- zakaz lokalizacji ogrodzeń betonowych oraz żelbetowych,
- zakaz lokalizacji ogrodzeń na terenach komunikacji, z wyjątkiem służących zapewnieniu bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- zakaz lokalizacji magazynów i składów, obiektów handlu hurtowego i półhurtowego,
- dopuszczenie lokalizacji wiat przystankowych na terenach komunikacji,
- dopuszczenie lokalizacji sieci infrastruktury technicznej (z wyjątkiem nowych napowietrznych sieci),
- dopuszczenie lokalizacji reklam w wiatkach przystankowych oraz na terenach **U** i **3MN/U** (umieszczanych wyłącznie na elewacjach budynków usługowych),
- dopuszczenie lokalizacji tablic informacyjnych,
- dopuszczenie lokalizacji szyldów o powierzchni nie większej niż 1 m² na budynkach, w miejscach nie przesłaniających elementów i detali architektonicznych,

- dopuszczenie lokalizacji obiektów małej architektury w sposób nie ograniczający ruchu pieszego, rowerowego i konnego oraz nie kolidujący z realizacją pozostałych ustaleń planu.

Z uwagi na obecność w granicach analizowanego obszaru elementów dziedzictwa kulturowego oraz zabytków, projekt planu wprowadza niezbędne w tym zakresie ustalenia. Ustala zachowanie obiektów chronionych planem (wskazanych na rysunku planu) – dawnych czworaków dworskich, budynku dawnej gospody, domów bamberskich oraz zagród bamberskich, zakazując jednocześnie ich nadbudowy i rozbudowy. Ponadto, projekt mpzp ustala również ochronę zabytków w strefach stanowisk archeologicznych (wskazanych na rysunku planu) oraz ochronę obszaru dawnej wsi Głuszyna (wskazanego na rysunku planu) poprzez zachowanie układu ruralistycznego, zgodnie z wyznaczonymi liniami zabudowy.

Projekt planu wymaga również uwzględnienia w zagospodarowaniu zlokalizowanych w granicach obszaru analizy terenów i obiektów, podlegających ochronie na podstawie przepisów odrębnych – obszaru szczególnej ochrony czwartorzędowego zbiornika wód podziemnych – dolina Kopalna Wielkopolska (wyznaczonego na rysunku planu), obszaru ograniczonego zainwestowania od stacji radarowej w Babkach (gmina Mosina), przebiegu radiolinii Poznań – Piatkowo (wyznaczonego na rysunku planu), a także przebiegu tras podziemnych sieci infrastruktury technicznej i urządzeń melioracyjnych oraz odległości od granicy lasu.

4.3. Powiązanie ustaleń projektu planu z innymi dokumentami

Stosownie do ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o *planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*³⁷, zapisy projektu planu miejscowego (część tekstowa i graficzna) muszą być powiązane z zapisami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, a rada gminy uchwała plan miejscowy dopiero po stwierdzeniu, że nie narusza on jego ustaleń. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy sporządza się w celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego.

W „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania” (zwanym dalej „Studium...”), obszar objęty opracowaniem ww. planu miejscowego znajduje się w podstrefie **ZS4** (DOLINA RZEKI GŁUSZYŃKI), stanowiącej fragment klinowo – pierścieniowego systemu zieleni miasta, a także częściowo w obrębie strefy **ZS5** (GŁUSZYNA), stanowiącej podstrefę ekstensywnego zagospodarowania, z priorytetem dla funkcji mieszkaniowej, z zabudową o historycznym wiejskim układzie urbanistycznym. Obejmuje on następujące tereny:

- tereny wyłączone z zabudowy (w granicach strefy **ZS4**):
 - **ZKO** – tereny otwarte: lasy, doliny rzek i strumieni, jeziora, tereny rolnicze – współtworzące klinowo-pierścieniowy system zieleni;
- tereny o specjalnych warunkach zabudowy i zagospodarowania:
 - **ZC** – cmentarz,
 - **M2n*** (w obrębie podstrefy **ZS4**) - tereny zabudowy niskiej mieszkaniowej jednorodzinnej, położone w obszarze klinowo-pierścieniowego systemu zieleni,
 - **M2n*** (w obrębie strefy **ZS5**) – tereny zabudowy niskiej mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami podstawowymi, położone na obszarach o szczególnych warunkach środowiska przyrodniczego.

W odniesieniu do terenów oznaczonych jako **ZKO**, „Studium...” wymaga ich zachowania z jednoczesnym podnoszeniem ich walorów przyrodniczych i estetycznych oraz ochrony istniejących i realizacji nowych powiązań terenów otwartych, zapewniających ciągłość korytarzy ekologicznych. Na terenach tych zakazuje lokalizowania nowych oraz rozbudowy istniejących obiektów budowlanych – z wyjątkiem ścieżek rekreacyjnych, obiektów małej architektury, tablic informacyjnych dotyczących przyrody, obiektów służących ochronie przyrody, obiektów niezbędnych do właściwego gospodarowania zasobami wodnymi, a także infrastruktury technicznej oraz infrastruktury transportowej, których przebieg i zasady realizacji zostaną wyznaczone w oparciu o szczegółową waloryzację przyrodniczą. Dla terenów **ZKO** dopuszczono także wprowadzenie dolesień i zadrzewień. Wyjątek stanowią również istniejące w ramach terenów **ZKO** tereny obecnie zainwestowane (nie związane z funkcją zieleni), dla których dopuszcza się możliwość utrzymania istniejącego zainwestowania, z możliwością przebudowy lub rozbudowy (z zachowaniem istniejącego procentu

³⁷ Dz. U. Nr 80, poz. 717 ze zmianami

zabudowy). W takich przypadkach szczegółowe warunki zagospodarowania należy określić na etapie sporządzania miejscowego planu.

Dla terenów o funkcji mieszkaniowej **M2n*** (w strefie **ZS4**) położonych w rejonie oddziaływania głównego zbiornika wód podziemnych GZWP 144 – Wielkopolskiej Doliny Kopalnej należy kształtować zabudowę wolno stojącą, z dużym udziałem zieleni, o preferowanej wysokości 2 kondygnacji nadziemnych. Ponadto, na terenach tych zakazuje się lokalizowania urządzeń reklamowych, za wyjątkiem urządzeń umieszczanych na budynkach usługowych towarzyszących zabudowie mieszkaniowej w miejscach do tego przystosowanych. Dla terenów o funkcji mieszkaniowej **M2n*** położonych w granicach strefy **ZS5** i znajdujących się jednocześnie w rejonie oddziaływania GZWP 144, „Studium...” wskazuje na konieczność kształtowania zabudowy wolno stojącej z dużym udziałem zieleni, na działkach o powierzchni około 1000 m². Preferowana w tym przypadku wysokość zabudowy to 2 kondygnacje nadziemne. W „Studium...” zaznaczono również, że na granicy z terenami otwartymi zabudowa powinna ulegać ekstensyfikacji oraz obniżeniu wysokości, umożliwiając naturalne powiązanie zieleni obszarów zainwestowanych z zielenią terenów otwartych. Wskazano także na wymóg zachowania i wzbogacenia relacji przestrzennych z terenami otwartymi podstrefy **ZS4** oraz terenami leśnymi podstrefy poprzez wyznaczenie połączeń, otwarć, panoram, punktów widokowych itp.

W odniesieniu do terenu **ZC** (cmentarz przy ul. Daszewickiej), zapisy „Studium...” uznają za niezbędne zachowanie i wzbogacanie tego terenu zieleni, z dopuszczeniem lokalizowania obiektów budowlanych służących funkcji podstawowej.

W zakresie kierunków ochrony środowiska przyrodniczego i jego zasobów „Studium...” wskazuje na konieczność restrykcyjnego przestrzegania zasady równoległej realizacji sieci sanitarnej wraz z wprowadzaniem obiektów budowlanych (oraz likwidacji szamb) w celu poprawy ochrony obszaru głównego zbiornika wód podziemnych GZWP 144 – Wielkopolskiej Doliny Kopalnej. Zgodnie z zapisami „Studium...” należy również dążyć do poprawy jakości wód podziemnych i powierzchniowych, w tym wód rzeki Głuszyńki, poprzez zmniejszenie obciążeń i wyeliminowanie zrzutów ścieków bytowych oraz przemysłowych do wód powierzchniowych i gruntowych. Wprowadzając zmiany w zagospodarowaniu podstrefy (**ZS4**), należy także zwrócić uwagę na znajdujące się w sąsiedztwie obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią.

„Studium...” wymaga dążenia do ochrony gleb oraz wód gruntowych i podziemnych przed degradacją wynikającą z intensywnej produkcji rolniczej (zanieczyszczenia azotanami pochodzącymi ze źródeł rolniczych) poprzez stosowanie „kodeksu dobrej praktyki rolniczej”, jak również wskazuje na konieczność dążenia do utrzymania wysokiej jakości powietrza poprzez zachowanie powierzchni terenów zieleni, uwzględnianie w założeniach urbanistycznych korytarzy przewietrzania miasta oraz ograniczenia emisji zanieczyszczeń m.in. poprzez likwidację lokalnych kotłowni, podłączanie wszystkich obiektów budowlanych do miejskiego – centralnego systemu ciepłowniczego lub zastosowanie proekologicznych mediów grzewczych. W zakresie kierunków i zasad ochrony terenów zieleni postuluje natomiast zachowanie, uzupełnianie oraz wprowadzanie zieleni wysokiej wzdłuż ulic.

Należy ponadto zauważyć, że Studium...” wskazuje system klinowo-pierścieniowy zieleni miasta (w obrębie którego położona jest większość terenów znajdujących się w granicach projektu planu) jako obszar, gdzie sposób zagospodarowania należy podporządkować ochronie wartości i zasobów przyrodniczych, a zachowanie, odtwarzanie ciągłości i podbudowę biologiczną istniejących elementów systemu zieleni określa jako zadanie nadrzędne polityki przestrzennej miasta. Na terenach współtworzących system zieleni miasta „Studium...” wymaga zachowania terenów otwartych z jednoczesnym podnoszeniem ich walorów przyrodniczych i estetycznych, utrzymania ciągłości dolin rzek i cieków, bez możliwości nieuzasadnionego kanalizowania cieków otwartych, chroni istniejące powiązania oraz wskazuje na konieczność tworzenia nowych powiązań, zapewniających ciągłość korytarzy ekologicznych, dopuszczając zalesianie gruntów nieprzydatnych rolniczo, nieużytków i terenów zrehabilitowanych.

4.4. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji ustaleń projektu planu

Brak planu miejscowego sporządzonego dla danego terenu powoduje utrudnienia w określeniu zasad kształtowania polityki przestrzennej i sposobu postępowania w sprawach przeznaczania terenów na określone cele oraz ustalania zasad ich zagospodarowania i zabudowy (stosownie do *ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*). Sytuacja taka utrudnia

kształtowanie ładu przestrzennego tego terenu oraz skuteczną ochronę lokalnych zasobów środowiska przyrodniczego.

Obecnie obszar projektu planu, ze względu na jego dotychczasowy sposób zagospodarowania i użytkowania, a także stan poszczególnych elementów lokalnego środowiska przyrodniczego – charakteryzuje się stosunkowo wysokimi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi (w odniesieniu do obszaru miasta Poznania). Należy jednak zauważyć, że z uwagi na obserwowane w skali całego miasta tendencje, dotyczące zintensyfikowania procesów inwestycyjnych (przede wszystkim poszerzanie areału terenów zabudowy mieszkaniowej) brak realizacji ustaleń projektu planu może w znacznym stopniu utrudnić lub wręcz uniemożliwić osiągnięcie celów w zakresie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego, jakie dla omawianego obszaru określone zostały w „Studium...”. W przypadku omawianego obszaru, szczególnie w kontekście jego atrakcyjności przyrodniczej i krajobrazowej, presja inwestycyjna należy do jednych z najważniejszych i najbardziej niebezpiecznych procesów, mających wpływ na kierunki oraz tempo niepożądanych przekształceń środowiska przyrodniczego.

Realizacja polityki przestrzennej wyłącznie w oparciu o decyzje administracyjne (wynikające z zasady dobrego sąsiedztwa) nie stanowi skutecznego narzędzia, umożliwiającego ochronę terenów cennych przyrodniczo. Dla utrzymania funkcji przyrodniczych terenów otwartych doliny Głuszynki, szczególnie w kontekście istniejącej już zabudowy mieszkaniowej (w rejonie ul. Głuszyna i ul. Daszewickiej), niezbędne jest ustalenie jednoznacznych przepisów prawa miejscowego. Stale rosnące potrzeby inwestycyjne i związane z tym poszukiwanie terenów niezabudowanych, stwarzają zagrożenie „uszczipienia” powierzchni terenów zieleni i fragmentację środowiska przyrodniczego klina zieleni. Bezpośrednim następstwem odstąpienia od realizacji miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego mogłoby być zatem zabudowanie terenów położonych w dolinie Głuszynki lub w jej bezpośrednim sąsiedztwie.

Realizacja zabudowy na terenach o dużej wartości przyrodniczej oraz zintensyfikowanie innych procesów inwestycyjnych, obejmujących m.in. rozwój sieci infrastruktury technicznej oraz przebudowę układu komunikacyjnego, skutkuje wystąpieniem licznych niekorzystnych zjawisk, wpływających na zachwianie lokalnej równowagi biologicznej. Do najważniejszych, potencjalnych zmian w środowisku przyrodniczym, jakie mogłyby nastąpić w przypadku braku realizacji planu miejscowego, można zatem zaliczyć m.in.:

- pomniejszenie zasobów biologicznych doliny Głuszynki,
- zmniejszenie dotychczasowej powierzchni siedlisk roślin i zwierząt (rozwój zabudowy),
- zmniejszenie lokalnej różnorodności biologicznej (m.in. na skutek zmiany warunków gruntowo-wodnych – zanikanie siedlisk wodnych i wilgotnych),
- fragmentaryzację korytarza ekologicznego doliny rzecznej, zapewniającego ciągłość powiązań ekologicznych w tej części miasta,
- zmniejszenie udziału powierzchni biologicznie czynnych (w wyniku powiększania powierzchni terenów przeznaczonych pod zabudowę),
- zmniejszenie infiltracji wód opadowych i roztopowych do gruntu i pogorszenie warunków retencyjnych terenów (zwiększenie udziału powierzchni trwale uszczelnionych),
- zwiększenie zagrożenia zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego oraz wód podziemnych (pojawienie się większej liczby emitorów zanieczyszczeń),
- pogorszenie jakości powietrza i klimatu akustycznego w wyniku wzrostu emisji zanieczyszczeń oraz hałasu ze źródeł komunikacyjnych (samochodowych).

5. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, KRAJOWYM I LOKALNYM

Akcesja Polski do Unii Europejskiej nałożyła na Polskę nowe obowiązki, wynikające z konieczności dostosowania prawa polskiego do regulacji unijnych. Ochrona środowiska wraz z Traktatem z Maastricht (1991) włączona została przez Wspólnoty Europejskie do spisu ich stałych zadań, dla których określono cele działań zapobiegawczych i regulujących. Obecnie prawo Unii Europejskiej regulujące ochronę środowiska liczy sobie kilkaset aktów prawnych, obejmujących dyrektywy, rozporządzenia, decyzje i zalecenia.

Do priorytetów Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony środowiska zaliczyć należy m.in. przeciwdziałanie zmianom klimatu, ochronę różnorodności biologicznej, ograniczenie wpływu zanieczyszczenia na zdrowie, a także lepsze wykorzystanie zasobów naturalnych.

Do dokumentów rangi międzynarodowej – wspólnotowej – formułujących cele ochrony środowiska, istotne z punktu widzenia projektu mpzp „Dolina Głuszyńki – część B” w Poznaniu, zaliczyć można:

- Dyrektywę Rady z dnia 21 maja 1991 r. *dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych* (91/271/EWG), nakładającą na Państwa Członkowskie wymóg wyposażenia aglomeracji w systemy zbierania ścieków komunalnych – realizowana w projekcie mpzp poprzez ustalenie odprowadzania ścieków bytowych i komunalnych do sieci kanalizacji sanitarnej, z dopuszczeniem – do czasu realizacji sieci kanalizacji sanitarnej – odprowadzenia ich do zbiorników bezodpływowych na ścieki;
- Dyrektywę Rady z dnia 27 września 1996 r. *w sprawie oceny i zarządzania jakością otaczającego powietrza* (96/62/WE), nakładającą na Państwa Członkowskie obowiązek utrzymania jakości powietrza tam, gdzie jest ona dobra, oraz jej poprawie w pozostałych przypadkach - cel szczególnie istotny w kontekście obowiązywania dla Poznania *Programu ochrony powietrza dla strefy – aglomeracja Poznań*³⁸, realizowany w projekcie mpzp poprzez ustalenie zakazu stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe, z wyjątkiem paliw odnawialnych z biomasy;
- Dyrektywę Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory – realizowana w projekcie planu poprzez ustalenie nakazu ochrony siedlisk cennych przyrodniczo,
- Konwencję Berneńską o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych z 1979 r. – cel szczególnie ważny w kontekście występowania na analizowanym obszarze dzikich gatunków flory i fauny, a także siedlisk o dużej wartości przyrodniczej – realizowana w projekcie planu poprzez ustalenie nakazu ochrony siedlisk cennych przyrodniczo.

Na szczeblu krajowym cele ochrony środowiska ustanawiają strategiczne dokumenty rządowe: *II Polityka Ekologiczna Państwa* oraz *Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016*. Oba te dokumenty respektują zapisy Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z 1997 r., mówiące o konieczności zapewnienia przez Rzeczypospolitą Polską ochrony środowiska kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju oraz konieczności zapewnienia przez władze publiczne bezpieczeństwa ekologicznego współczesnemu i przyszłym pokoleniom.

II Polityka Ekologiczna Państwa

Wiodącą zasadą polityki ekologicznej państwa jest zasada zrównoważonego rozwoju, ustanowiona w ramach Konferencji Narodów Zjednoczonych w Rio de Janeiro w 1992 r. Podstawowym założeniem zrównoważonego rozwoju jest takie prowadzenie polityki i działań w poszczególnych sektorach gospodarki i życia społecznego, aby zachować zasoby i walory środowiska w stanie zapewniającym trwałe, nie doznające uszczerbku, możliwości korzystania z nich zarówno przez obecne jak i przyszłe pokolenia, przy jednoczesnym zachowaniu trwałości funkcjonowania procesów przyrodniczych oraz naturalnej różnorodności biologicznej na poziomie krajobrazowym, ekosystemowym, gatunkowym i genowym. Istotą zrównoważonego rozwoju jest równorzędne traktowanie racji społecznych, ekonomicznych i ekologicznych, co oznacza konieczność integrowania zagadnień ochrony środowiska z polityką w poszczególnych dziedzinach gospodarki.

Podstawowym celem polityki jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju, czyli mieszkańców, infrastruktury społecznej i zasobów przyrodniczych. Wśród metod realizacji polityki ekologicznej państwa priorytet ma stosowanie tzw. dobrych praktyk gospodarowania i systemów zarządzania środowiskowego, które pozwalają powiązać efekty gospodarcze z efektami ekologicznymi, zwłaszcza w przemyśle i energetyce, transporcie, rolnictwie, leśnictwie, budownictwie i gospodarce komunalnej, zagospodarowaniu przestrzennym, turystyce, ochronie zdrowia, handlu i działalności obronnej.

³⁸ uchwalonym Rozporządzeniem Nr 39/07 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 31 grudnia 2007 r. *w sprawie określenia programu ochrony powietrza dla strefy – aglomeracja Poznań* (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 4, poz. 61 z dnia 31 stycznia 2008 r.)

Cele szczegółowe polityki ekologicznej państwa ujęto w dwóch grupach: w sferze racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych i w zakresie jakości środowiska. Wśród nich, w kontekście zakresu ustaleń projektu mpzp „Dolina Głuszynki – część B” w Poznaniu, wymienić należy m.in.:

- racjonalizację użytkowania wody, jakość wód, realizowany w projekcie planu poprzez zapisy ustalające: zachowanie ciągłości funkcjonowania istniejącego systemu melioracyjnego (z uwzględnieniem dopuszczenia lokalizacji zbiornika retencyjnego na terenie **ZO/WS/K**), zachowanie cieków wodnych jako otwartych (na terenie **ZL, ZL/WS, ZO/WS, ZO/WS/K**), odprowadzanie ścieków bytowych i komunalnych do sieci kanalizacji sanitarnej (z dopuszczeniem, do czasu realizacji sieci kanalizacji sanitarnej, odprowadzenia ich do szczelnych zbiorników bezodpływowych na ścieki), zakaz lokalizacji przydomowych oczyszczalni ścieków, zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach planu (w przypadku terenów **1-3KD-Z** ustala się zagospodarowanie wód na terenie z dopuszczeniem odprowadzania ich do sieci kanalizacji deszczowej), lokalizację separatora na sieci kanalizacji deszczowej przed wprowadzeniem jej do odbiornika, zaopatrzenie w wodę pitną z sieci wodociągowej, dopuszczenie lokalizacji budowli hydrotechnicznych i urządzeń wodnych;
- jakość powietrza, zmiany klimatu, realizowany w projekcie planu poprzez zapisy ustalające: zakaz stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe, z wyjątkiem paliw odnawialnych z biomasy, w pośredni sposób również poprzez zapisy zapewniające ochronę i kształtowanie zieleni w granicach planu (utrzymanie dotychczasowego sposobu użytkowania terenów **ZL, ZO/WS, R** – z dopuszczeniem prowadzenia zalesień, **ZO/WS/K** – w przypadku braku realizacji zbiornika retencyjnego) oraz wymagające zachowanie minimalnego udziału powierzchni biologicznie czynnej w obrębie terenów przeznaczonych pod zabudowę;
- różnorodność biologiczną i krajobrazową, realizowany w projekcie planu poprzez zapisy dotyczące: nakazu ochrony siedlisk cennych przyrodniczo, utrzymanie dotychczasowego sposobu użytkowania terenów **ZL, ZO/WS, R** (z dopuszczeniem prowadzenia zalesień) oraz **ZO/WS/K** (w przypadku braku realizacji zbiornika retencyjnego), zagospodarowania zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenów, uwzględnienia istniejących drzew w zagospodarowaniu terenów dróg, z dopuszczeniem ich przesadzenia lub wycinki w przypadku kolizji z elementami pasa drogowego, dopuszczenia nasadzenia drzew w miejscach niekolidujących z istniejącą i projektowaną infrastrukturą techniczną oraz układem komunikacyjnym.

Ponadto, dokument wskazuje na konieczność stworzenia spójnego wewnątrznie systemu prawa ochrony środowiska, dostosowanego do wymagań unijnych. Wymaga poddania dokumentów programowych z dziedziny ochrony środowiska (planów, strategii, polityk, itp.) ocenie ekologicznej skuteczności lub ocenie oddziaływania na środowisko (w formie strategicznych ocen oddziaływania na środowisko), ocenie efektywności kosztowej, konsultacjom społecznym, ocenie zgodności z wymogami Unii Europejskiej.

Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016

Polityka ekologiczna państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 stanowi załącznik do uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 maja 2009 r. w sprawie przyjęcia *Polityki*. Sporządzona została przez Ministerstwo Środowiska, zgodnie z wymogiem ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*. Omawiany dokument określa cele średniookresowe do 2016 r. oraz wskazuje kierunki działań do wykonania w latach 2009-2012 w odniesieniu do zagadnień związanych z:

- kierunkami działań systemowych,
- ochroną zasobów naturalnych,
- poprawą jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

Wśród działań systemowych dokument wymienia m.in. aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym i w jego ramach cel dotyczący podnoszenia roli planowania przestrzennego, które powinno być podstawą lokalizacji nowych inwestycji. Wskazuje się na konieczność wdrażania wytycznych, dotyczących uwzględnienia w planach zagospodarowania przestrzennego wymagań ochrony środowiska i gospodarki wodnej, wdrożenie przepisów, umożliwiających przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko już na etapie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, zatwierdzenie wszystkich obszarów europejskiej sieci

Natura 2000, uwzględnianie obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, określenie zasad ustalania progów tzw. chłonności środowiskowej oraz pojemności przestrzennej zależnie od typu środowiska, uwzględniania w planach wyników monitoringu środowiska.

Na szczelnie gminnym wyraz realizacji *Polityki* stanowi *Program Ochrony Środowiska dla Miasta Poznania na lata 2009-2012*³⁹. *Program* określił zadania w zakresie ochrony środowiska dla Poznania dla okresu czteroletniego (lata 2009-2012) oraz zdefiniował cele średniookresowe dla miasta do roku 2015.

Wskazuje działania strategiczne, obejmujące cele i kierunki działań realizowanych w Poznaniu w zakresie ochrony środowiska, podzielone na trzy bloki tematyczne, w tym:

- cele i priorytety o charakterze systemowym obejmującym rozwój społeczno-gospodarczy gminy w powiązaniu z ochroną środowiska,
- cele i priorytety w zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego i racjonalnego użytkowania zasobów przyrody,
- cele i priorytety w zakresie poprawy jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego.

Część z celów znajduje swoje odzwierciedlenie w zapisach omawianego projektu mpzp „Dolina Głuszyńki – część B” w Poznaniu. Są to cele dotyczące:

- optymalnego wykorzystania przestrzeni przyrodniczej jako miejsca rekreacji i wypoczynku w zakresie zgodnym z pojemnością środowiska, realizowany w projekcie planu poprzez zapisy ustalające: zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania terenów zieleni nieurządzonej, łąk, pól, zadrzewień i wód powierzchniowych w klinie zieleni (**ZO/WS**) oraz dopuszczenie dotychczasowego sposobu zagospodarowania w obrębie terenów **ZL** i **ZL/WS**, dopuszczenie lokalizacji duktów leśnych (w tym przeznaczonych dla pieszych, rowerzystów oraz rekreacyjnej jazdy konnej) na terenach **ZL**, **ZL/WS**, a także lokalizacji ścieżek pieszych i rowerowych oraz przeznaczonych dla rekreacyjnej jazdy konnej na terenach **ZO/WS** i **ZO/WS/K**, dopuszczenie lokalizacji obiektów małej architektury w sposób nieograniczający ruchu pieszego, rowerowego i konnego (oraz niekolidujący z realizacją pozostałych ustaleń planu), ustalenie powiązania dróg pieszych, rowerowych, konnych, leśnych i duktów z ich przedłużeniami poza granicami planu;
- ochrony powierzchni ziemi i gleb, realizowany w projekcie planu poprzez zapisy ustalające: zakaz lokalizacji budynków na terenach **ZL**, **2-3ZL/WS**, **1-4ZO/WS**, **ZO/WS/K** i **R**, zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania terenów **ZO/WS** oraz dopuszczenie zachowania dotychczasowego sposobu użytkowania w przypadku terenów **ZL** i **ZL/WS**;
- poprawy jakości wód powierzchniowych i zapewnienia odtwarzalności zasobów wód podziemnych, realizowany w projekcie planu poprzez zapisy ustalające: odprowadzanie ścieków bytowych i komunalnych do sieci kanalizacji sanitarnej, z dopuszczeniem – do czasu realizacji sieci kanalizacji sanitarnej – odprowadzenia ich do szczelnych zbiorników bezodpływowych na ścieki, zakaz lokalizacji przydomowych oczyszczalni ścieków, zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenach planu (z wyjątkiem terenów **1-3KD-Z**, dla których poza zagospodarowaniem wód na terenie dopuszcza się odprowadzenie ich do sieci kanalizacji deszczowej), zaopatrzenie w wodę pitną z sieci wodociągowej;
- osiągnięcia najwyższej jakości powietrza oraz lokalnego wyeliminowania negatywnego oddziaływania na środowisko, realizowany w projekcie planu poprzez zapisy ustalające: zakaz stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe z wyjątkiem paliw odnawialnych z biomasy, w pośredni sposób również poprzez zapisy projektu planu dotyczące ochrony istniejących terenów zieleni, ustalenie zagospodarowania zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenów oraz dopuszczenie nasadzenia drzew w miejscach niekolidujących z istniejącą i projektowaną infrastrukturą techniczną oraz układem komunikacyjnym.

Ustalenie w projekcie planu zakazu stosowania w budynkach pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe z wyjątkiem paliw odnawialnych z biomasy, stanowi również realizację zaleceń, zawartych w *Programie ochrony powietrza dla strefy – aglomeracja Poznań*⁴⁰. Zgodnie z zadaniami

³⁹ przyjętym Uchwałą Nr LIV/729/V/2009 Rady Miasta Poznania z dnia 12 maja 2009 r.

⁴⁰ uchwalonym Rozporządzeniem Nr 39/07 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 31 grudnia 2007 r. w sprawie określenia programu ochrony powietrza dla strefy – aglomeracja Poznań (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 4, poz. 61 z dnia 31 stycznia 2008 r.)

podstawowymi, określonymi w ww. programie, dopuszcza się zastosowanie na terenach budowlanych indywidualnych instalacji grzewczych, pod warunkiem spełnienia wymogów, dotyczących stosowanego w nich paliwa. Zastosowany w projekcie zapis wpisuje się w realizację powyższego wymogu.

6. PRZEWIDYWANE ODDZIAŁYWANIA USTALEŃ PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

6.1 Oddziaływanie na powierzchnię ziemi i warunki podłoża

Realizacja ustaleń omawianego projektu mpzp „Dolina Głuszyńki – część B” w Poznaniu zasadniczo nie będzie wiązać się z znaczącymi przekształceniami powierzchni ziemi oraz lokalnych warunków podłoża, gdyż projekt planu w większości uwzględnia dotychczasowy sposób zagospodarowania i użytkowania terenów, umożliwiając jedynie uzupełnienie istniejącej (nielicznej) zabudowy mieszkaniowej i pojedynczych obiektów usługowych, zlokalizowanych w rejonie ul. Głuszyna i ul. Daszewickiej.

Dotychczasowy sposób użytkowania terenu zostanie utrzymany w przypadku terenów zieleni położonych w dolinie Głuszyńki, oznaczonych symbolami **1-4ZO/WS**. Zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania zostało ustalone również dla terenu **R**, dla którego jednocześnie dopuszczono prowadzenie zalesień, zgodnie z gospodarką leśną i planem urządzenia lasu. W przypadku terenów **ZL** i **ZL/WS** projekt planu jedynie dopuszcza zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania, nie zmieniając jednakże zasadniczych funkcji tych terenów. Niezwykle ważnym zapisem omawianego projektu mpzp jest natomiast wprowadzenie zakazu lokalizacji budynków na terenach **ZL**, **2-3ZL/WS**, **1-4ZO/WS**, **ZO/WS/K** oraz **R** (dla terenu **1ZL/WS** zakaz lokalizacji budynków nie dotyczy obszaru ograniczonego liniami zabudowy). Wprowadzenie wspomnianych powyżej zapisów pozwoli zatem na zachowanie dotychczasowego ukształtowania powierzchni terenu, jak również wyeliminuje ryzyko wystąpienia istotnych zmian w panujących na tych terenach warunkach gruntowych – na skutek ingerencji związanej z posadowieniem budynków. Jest to szczególnie istotne w kontekście znaczącej powierzchni, jaką zajmują wspomniane powyżej tereny, a także z uwagi na ich funkcję przyrodniczą.

Zmiany w ukształtowaniu terenu i warunkach gruntowych nie powinny wystąpić również w obrębie terenu **ZO/WS/K** – za wyjątkiem sytuacji, w której na terenie tym powstanie zbiornik retencyjny (wraz z urządzeniami technicznymi z nim związanymi), którego realizacja została dopuszczona zgodnie z ustaleniami projektu planu.

Niewielkie i ograniczone przestrzennie oddziaływania na warunki gruntowe mogą wystąpić w przypadku lokalizacji (na terenach wyłączonych z zabudowy) elementów zagospodarowania takich jak: drogi wewnętrzne, dukty leśne, ścieżki piesze i rowerowe oraz przeznaczone dla rekreacyjnej jazdy konnej, a także drogowe obiekty inżynierskie z nimi związane. Ze względu na skalę tego typu inwestycji oraz niewielki stopień ingerencji w powierzchnię ziemi, jaki jest wymagany podczas ich realizacji, przewiduje się, że nie będą one w sposób zauważalny wpływały na ewentualne zmiany w dotychczasowym ukształtowaniu terenu oraz lokalnych warunkach gruntowych. Należy również zaznaczyć, że duża część wspomnianych elementów zagospodarowania funkcjonuje już obecnie na obszarze projektu planu.

Przyczyną występowania niekorzystnych oddziaływań na warunki gruntowe i ukształtowanie powierzchni terenu będzie natomiast realizacja dopuszczonych ustaleniami projektu planu zabudowy mieszkaniowej i usługowej, stanowiącej uzupełnienie zabudowy już istniejącej (w rejonie ul. Głuszyna i ul. Daszewickiej). Niezbędne do wykonania w procesie inwestycyjnym prace budowlane związane będą m.in. z koniecznością wykonania wykopów, przemieszczaniem dużej ilości mas ziemnych, umieszczaniem w profilu glebowym elementów konstrukcji budowlanych, a także różnego rodzaju materiałów budowlanych, wpływających na właściwości podłoża, w tym na jego przepuszczalność. Istotnym zjawiskiem, jakie wystąpi na skutek wprowadzanych zmian, będzie również trwałe uszczelnienie powierzchni ziemi (w miejscach posadowienia budynków) oraz zniszczenie wierzchniej warstwy gleby na terenach objętych pracami. Należy jednak zauważyć, że tereny, dla których projekt mpzp przewiduje możliwość lokalizacji zabudowy, należą do terenów, które zostały już w sposób istotny przekształcone.

Zmiana dotychczasowych właściwości chemicznych i fizycznych gleby nastąpi również w wyniku czasowego, intensywnego użytkowania (na etapie budowy) terenów bezpośrednio sąsiadujących z planowaną zabudową. Obciążenie terenu na skutek wykorzystania ciężkiego sprzętu budowlanego spowoduje degradację naturalnego systemu kapilarnego, decydującego o retencji wody,

jej dostępności dla roślin oraz wymianie gazowej w profilu glebowym. Należy tu jednak zaznaczyć, że oddziaływania te ustąpią po zakończeniu prac budowlanych przy realizacji nowej zabudowy oraz nowych elementów zagospodarowania poszczególnych terenów.

Naruszenie ukształtowania powierzchni ziemi i warunków podłoża nastąpi także na skutek prowadzenia robót w zakresie sieci infrastruktury technicznej (w tym w szczególności sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, elektroenergetycznej, gazowej i telekomunikacyjnej), dopuszczonych w granicach analizowanego obszaru. Przekształcenia te będą przyczyną pojawienia się zmian w profilu glebowym, które powstaną między innymi na skutek umieszczenia materiałów wpływających na właściwości gleby (w tym na jej przepuszczalność). Uszczelnienie powierzchni, związane z lokalizacją sieci infrastruktury technicznej, będzie miało jednak znacznie mniejszy wymiar niż w przypadku lokalizacji zabudowy czy też częściowej przebudowy dotychczasowego układu komunikacyjnego.

Zasadniczych zmian w kontekście lokalnego ukształtowania powierzchni ziemi oraz warunków gruntowych nie należy się spodziewać w przypadku realizacji ustaleń projektu mpzp dotyczących tutejszego układu komunikacyjnego. Analizowany projekt wyznacza szlaki komunikacyjne w oparciu o drogi już istniejące, obejmujące przede wszystkim ul. Daszewicką (**KD-L**), ul. Babicką (**KD-D**), fragment ul. Gromadzkiej (**3KD-Z**) oraz niewielkie fragmenty ul. Głuszyna (**1-2KD-Z**). Ewentualna rozbudowa lub przebudowa wspomnianych powyżej terenów komunikacyjnych, z uwagi na stosunkowo niewielką skalę prac budowlanych, koniecznych do przeprowadzenia, jak również stopień degradacji poszczególnych komponentów środowiska na terenach istniejących dróg, nie będzie wiązała się z wystąpieniem istotnych, niekorzystnych oddziaływań na lokalne warunki gruntowe oraz ukształtowanie powierzchni ziemi. Z niewielką ingerencją w dotychczasowe ukształtowanie powierzchni ziemi oraz warunki gruntowe związana będzie również realizacja pieszo-jezdni w obrębie terenów **1-3KDWxs** (na terenie **1KDWxs** dopuszcza się lokalizację ścieżki pieszo-rowerowej w miejsce pieszo-jezdni), stanowiących obecnie drogi o nawierzchni gruntowej. Bardziej znaczące oddziaływania wystąpią na tych terenach jedynie w przypadku realizacji nawierzchni bitumicznych, powodujących trwałe uszczelnienie powierzchni oraz całkowite zniszczenie wierzchnich warstw profilu glebowego.

Aby ograniczyć skalę występowania niekorzystnych zjawisk w odniesieniu do warunków gruntowych i ukształtowania powierzchni, w analizowanym projekcie mpzp wprowadzono szereg zapisów uniemożliwiających realizację na obszarze planu zbyt intensywnej zabudowy. W tym zakresie, dla terenów przeznaczonych pod zabudowę określono szczegółowo minimalną powierzchnię działki budowlanej (od 800 do 3000 m²), maksymalną powierzchnię zabudowy (od 30 do 40%) oraz minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, jaki musi zostać zachowany w obrębie działki budowlanej (od 30 do 50%). Działania te zapobiegają nadmiernej fragmentacji działek budowlanych, intensyfikacji zabudowy oraz zbytniemu uszczelnieniu powierzchni ziemi.

Do rozwiązań umożliwiających ograniczenie skali oraz zasięgu negatywnego oddziaływania, związanego z realizacją stosunkowo nielicznych inwestycji, należy także ustalenie zagospodarowania zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenów oraz dopuszczenie wykorzystania nadmiaru mas ziemnych, pozyskanych podczas prac budowlanych, w obrębie terenu.

Zapisy planu ograniczają także negatywne oddziaływanie inwestycji związanych z rozwojem sieci infrastruktury technicznej. Zgodnie z zawartymi w planie ustaleniami, lokalizacja nowych sieci infrastruktury technicznej (z wyjątkiem nowych napowietrznych sieci, których lokalizację projekt mpzp uniemożliwia) może nastąpić jedynie na terenach dróg, z zastrzeżeniem, że w przypadku braku technicznej możliwości jej realizacji na terenach komunikacji, dopuszcza się lokalizację na terenach przyległych do pasa drogowego.

Znaczące zmiany w dotychczasowych warunkach gruntowych wystąpią niewątpliwie w przypadku realizacji dopuszczonego ustaleniami projektu planu zbiornika retencyjnego (wraz z urządzeniami technicznymi z nimi związanymi) na terenie **ZO/WS/K**, którego maksymalna powierzchnia została przedstawiona na rysunku planu. Realizacja tego typu inwestycji pociągać będzie za sobą konieczność ingerencji w naturalne ukształtowanie terenu oraz warunki podłoża, obejmującej realizację działań tj. wybranie naturalnego podłoża z obszaru przeznaczonego pod lokalizację zbiornika (na terenach tych występują niestabilne grunty organiczne), wzmocnienie skarp stanowiących brzegi zbiornika czy umieszczenie w gruncie elementów konstrukcji towarzyszących zbiornikowi wodnemu. Określenie szczegółowego wpływu budowy zbiornika retencyjnego na tym terenie, na poszczególne elementy środowiska naturalnego, nie jest możliwe na obecnym etapie projektowania, przede wszystkim ze względu na ograniczoną ilość informacji dotyczących charakterystyki tego obiektu.

Szczegółowy wpływ na powierzchnię ziemi i warunki gruntowe zostanie określony w oddzielnym opracowaniu poprzedzającym wydanie decyzji administracyjnej, zezwalającej na ewentualną realizację tego przedsięwzięcia. Nie mniej jednak, należy rozważyć czy z uwagi na skalę przekształceń w poszczególnych elementach lokalnego środowiska naturalnego, jakie wystąpiłyby w przypadku budowy wspomnianego zbiornika, realizacja tego typu inwestycji jest w tym przypadku zasadna.

6.2 Oddziaływanie na wody powierzchniowe i podziemne

Z uwagi na występowanie w granicach analizowanego obszaru licznych wód powierzchniowych (rzeka Głuszynka, gęsta sieć rowów melioracyjnych, niewielkie zbiorniki wodne), a także jego częściowe położenie w obszarze szczególnej ochrony czwartorzędowego zbiornika wód podziemnych (Wielkopolska Dolina Kopalna) niezwykle istotne było zaproponowanie rozwiązań przestrzennych, umożliwiających ochronę zasobów wód podziemnych i powierzchniowych oraz zminimalizowanie niekorzystnych oddziaływań na lokalne warunki wodne, jakie mogą wystąpić na skutek realizacji inwestycji przewidzianych zgodnie z projektem mpzp.

Projekt mpzp przede wszystkim wprowadza ustalenia odnoszące się bezpośrednio do występujących na tych terenach wód powierzchniowych. Ustala zachowanie ciągłości funkcjonowania istniejącego systemu melioracyjnego (z uwzględnieniem dopuszczenia lokalizacji zbiornika retencyjnego na terenie **ZO/WS/K**), zachowanie na terenach **ZO/WS**, **ZO/WS/K**, **ZL** i **ZL/WS** cieków wodnych jako otwartych, zachowanie stawu na terenie **4MN** oraz dopuszczenie lokalizacji budowli hydrotechnicznych i urządzeń wodnych. W tym kontekście niezwykle istotne są również zapisy ustalające zachowanie dotychczasowego sposobu zagospodarowania terenów zieleni otwartej w klinie zieleni (**1-4ZO/WS**), w obrębie których znajdują się fragmenty Głuszynki oraz elementy lokalnej sieci rowów melioracyjnych. Zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania dopuszczono również w przypadku terenów **ZL** i **ZL/WS**, obejmujących w większości tereny leśne i niewielkie tereny zieleni nieurządzonej, towarzyszącej Głuszynce. Zachowanie tych terenów w możliwie niezmienionym (w stosunku do stanu istniejącego) stanie, z jednoczesnym przestrzeganiem zapisów dotyczących zachowania wód powierzchniowych, pozwoli na zminimalizowanie ryzyka pojawienia się znaczących zmian w lokalnych warunkach wodnych, m.in. na skutek regulacji lub zmiany przebiegu koryta Głuszynki, zabudowywania cyklicznie zalewanych terenów zieleni otwartej czy likwidacji poszczególnych elementów systemu melioracyjnego, niezwykle ważnego z punktu widzenia zachowania lokalnych warunków gruntowo-wodnych.

Zachowanie zasadniczych funkcji terenów zieleni położonych w dolinie Głuszynki, dopuszczenie możliwości zwiększenia areału terenów leśnych (dopuszczenie zalesień na terenie **R**) oraz zachowanie istniejących wód powierzchniowych pozwoli również utrzymać właściwy poziom zasilania zasobów wód podziemnych. Zachowanie zdolności retencyjnych tych terenów oraz ustalenie zagospodarowania wód opadowych i roztopowych na terenie sprzyjać będzie ponadto utrzymaniu dotychczasowego poziomu wód gruntowych, zasilanych w znacznej mierze dzięki infiltracji wód opadowych i roztopowych.

Niekorzystne oddziaływania na wody podziemne i wody powierzchniowe towarzyszyć będą natomiast realizacji ustaleń projektu mpzp dotyczących lokalizacji nowej zabudowy, modernizacji, rozbudowy i budowy elementów układu komunikacyjnego oraz sieci infrastruktury technicznej. Realizacja nowej, nielicznej zabudowy mieszkaniowej i usługowej będzie związana z koniecznością trwałego uszczelnienia części terenu (w miejscu posadowienia budynków) skutkującego ograniczeniem powierzchni umożliwiającej infiltrację wód opadowych i roztopowych, przyspieszeniem tempa spływu powierzchniowego z terenów o utwardzonej nawierzchni oraz zwiększeniem ryzyka zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych na skutek prowadzenia niewłaściwej gospodarki wodno-ściekowej. Aby ograniczyć niekorzystne skutki realizacji zabudowy (w odniesieniu do jakości i zasobów wód podziemnych i powierzchniowych) projekt planu ustala przede wszystkim maksymalną powierzchnię zabudowy oraz minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, jaki musi zostać zachowany w obrębie działek przeznaczonych pod zabudowę. Umożliwi to zachowanie odpowiednich powierzchni umożliwiających infiltrację wód opadowych i roztopowych do gruntu oraz ograniczy przyrost powierzchni trwale uszczelnionej, wpływającej na ograniczenie możliwości zatrzymania wód na terenie.

Na zapewnienie właściwej infiltracji w obrębie obszaru objętego granicami projektu planu wpływać będzie również realizacja zapisów określających sposób zagospodarowania wód opadowych i roztopowych. W tym zakresie, dla terenów znajdujących się na analizowanym obszarze ustalono

zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych na terenie, z zastrzeżeniem, że w przypadku terenów komunikacyjnych **1-3KD-Z** dopuszcza się ich odprowadzenie do sieci kanalizacji deszczowej.

Takie rozwiązania oceniane są pozytywnie z ekologicznego punktu widzenia, gdyż podstawową zasadą współczesnych metod jest zatrzymanie części (lub całości) opadu na terenie, powolny spływ pozostałych wód opadowych do odbiornika, oraz naturalne oczyszczanie wód opadowych na miejscu (przed wprowadzeniem do odbiornika wodnego lub gruntowego, np. spływ przez powierzchnie zadarnione). Zminimalizowanie odpływu wód opadowych i roztopowych ogranicza degradację środowiska spowodowaną uszczelnieniem terenu, a także korzystnie wpływa na podniesienie poziomu wód gruntowych i lepsze zasilanie cieków przez wody gruntowe. Rozwiązania te wydają się być szczególnie słuszne w odniesieniu do terenów o znacznym udziale powierzchni biologicznie czynnej, charakteryzujących się niewielkim stopniem przekształcenia. Ponadto, stosowanie tego typu rozwiązań jest zgodne z polityką państwa i „Programem Ochrony Środowiska dla miasta Poznania na lata 2009-2012”.

Powyższa sytuacja nie dotyczy terenów komunikacyjnych o szczelnej (najczęściej bitumicznej) nawierzchni. Wody spływające z tych terenów najczęściej wykazują obecność zanieczyszczeń, których źródłem jest ruch kołowy. Charakteryzują się one zwiększoną zawartością zawieszin oraz węglowodorów aromatycznych, które przedostając się w głąb profilu glebowego mogłyby doprowadzić do zanieczyszczenia wód gruntowych. Z uwagi na powyższe, ujęcie wód opadowych i roztopowych w systemy kanalizacji deszczowej (dopuszczone w analizowanym projekcie mpzp) jest rozwiązaniem bardziej korzystnym z punktu widzenia ochrony lokalnych zasobów wód podziemnych i powierzchniowych.

Pojawienie się nowych budynków związane jest nierozdzielnie ze zwiększeniem lokalnego zapotrzebowania na wodę, jak również z pojawieniem się nowych punktów emisji ścieków bytowych i komunalnych. Istotną kwestią jest zatem wprowadzenie takich rozwiązań, których realizacja ograniczy ryzyko zanieczyszczenia oraz zmniejszenia lokalnych zasobów wód podziemnych na skutek funkcjonowania nowej zabudowy. Należy jednak zauważyć, że skala zaproponowanych w projekcie mpzp inwestycji jest stosunkowo niewielka i nie powinna w sposób znaczący wpłynąć na zasoby i jakość wód podziemnych i powierzchniowych.

Analizowany projekt mpzp „Dolina Głuszyńki – część B” w Poznaniu wprowadza w tym zakresie szereg rozwiązań, których realizacja pozwoli zminimalizować skalę niekorzystnego oddziaływania na stan i jakość wód powierzchniowych i podziemnych. Do najważniejszych z nich należy ustalenie odprowadzania ścieków bytowych i komunalnych do sieci kanalizacji sanitarnej oraz zakaz lokalizacji przydomowych oczyszczalni ścieków. Równocześnie dopuszcza się możliwość odprowadzania ścieków bytowych i komunalnych do zbiorników bezodpływowych na ścieki do czasu realizacji sieci kanalizacji sanitarnej. Możliwość lokalizacji zbiorników bezodpływowych na ścieki w kontekście lokalizacji części analizowanych terenów w obszarze szczególnej ochrony czwartorzędowego zbiornika wód podziemnych (Wielkopolska Dolina Kopalna), nie jest najbardziej korzystnym rozwiązaniem (z punktu widzenia ochrony środowiska), jednakże czasowe dopuszczenie takiego sposobu zagospodarowania ścieków umożliwi realizację uzupełniającej zabudowy w sąsiedztwie ul. Głuszyna oraz ul. Daszewickiej niezależnie od terminu realizacji sieci kanalizacji sanitarnej.

Bardzo ważnym zapisem projektu planu jest również ustalenie zaopatrzenie w wodę z sieci wodociągowej. Dostarczanie wody pitnej z miejskiej sieci wodociągowej ograniczy ryzyko nadmiernej eksploatacji wód podziemnych na skutek lokalizowania indywidualnych ujęć wody, co jest szczególnie istotne w przypadku terenów położonych w zasięgu granic obszaru szczególnej ochrony czwartorzędowego zbiornika wód podziemnych – wielkopolska Dolina Kopalna (GZWP 144).

W niewielkiej skali lokalne i czasowe negatywne oddziaływania występować będą na etapie prowadzenia prac budowlanych, zarówno w zakresie lokalizacji zabudowy, jak i elementów układu komunikacyjnego oraz sieci infrastruktury technicznej. Wystąpią one głównie na skutek prowadzenia różnego rodzaju wykopów i prac przy użyciu ciężkiego sprzętu, powodującego nadmierne zagęszczenie oraz przemieszczenie poszczególnych warstw gruntu, które z kolei prowadzić może do zmian w naturalnym procesie infiltracji wód opadowych i roztopowych. Oddziaływania te będą miały jednak znacznie mniejszy wymiar niż oddziaływania związane z lokalizacją zabudowy. Przewiduje się, że po zakończeniu procesów inwestycyjnych, oddziaływania te całkowicie ustąpią.

Największe zmiany dotyczące lokalnych zasobów wód powierzchniowych i podziemnych wystąpią niewątpliwie w przypadku realizacji zbiornika retencyjnego (wraz z urządzeniami technicznymi z nim związanymi) na terenie **ZO/WS/K**, którego lokalizacja została dopuszczona zgodnie z ustaleniami projektu mpzp „Dolina Głuszyńki – część B” w Poznaniu. Realizacja tego rodzaju

inwestycji spowoduje pojawienie się nowego zbiornika wodnego (o stosunkowo dużej powierzchni) w miejscu naturalnego obniżenia terenu, stanowiącego obecnie miejsce spływu wód powierzchniowych z terenów sąsiednich. Budowa zbiornika miałaby na celu zatrzymanie nadmiaru wód opadowych i roztopowych w okresie ich intensywnego występowania oraz stworzenie nowego elementu zagospodarowania, stanowiącego atrakcyjne miejsce wypoczynku i rekreacji (w szczególności dla okolicznych mieszkańców). Należy również wspomnieć, że dopuszczenie możliwości budowy zbiornika w dolinie Głuszynki jest nawiązaniem do stworzonej w ubiegłym wieku koncepcji, obejmującej swym zasięgiem również tereny położone poza granicami administracyjnymi miasta Poznania.

Realizacja tego przedsięwzięcia w sposób znaczący wpłynie na powiększenie areału wód powierzchniowych zlokalizowanych w granicach planu. Na obecnym etapie projektowania, z uwagi na brak szczegółów opisujących parametry techniczne zaproponowanego zbiornika, nie można jednak w sposób jednoznaczny określić pozostałych skutków jakie będzie niosła za sobą jego realizacja. Określenie jego wpływu na poszczególne elementy środowiska naturalnego będzie natomiast przedmiotem oddzielnego opracowania, które będzie poprzedzało podjęcie ewentualnej decyzji o realizacji tej inwestycji.

Należy jednocześnie zauważyć, że przeprowadzenie szczegółowych analiz, wskazujących na zasadność podjęcia decyzji o realizacji tego przedsięwzięcia, jest szczególnie ważne z uwagi na ryzyko wystąpienia zmian w panujących tu dotychczas stosunkach wodnych. Pojawienie się tak dużego zbiornika (wymagającego skierowania na teren inwestycji znacznych ilości wody) może wpłynąć na kształtowanie stanów wód Głuszynki, spowalnianie lub przyspieszanie przepływu, kształtowanie poziomu zalegania wód gruntowych na całym analizowanym obszarze, a także modyfikację dotychczasowego kształtu systemu melioracyjnego. Ponadto, szczegółowej analizie należy również poddać wpływ realizacji dopuszczonego zgodnie z ustaleniami mpzp zbiornika na siedliska naturalne, zlokalizowane na obszarze objętym granicami projektu planu.

6.3. Oddziaływanie na powietrze atmosferyczne

Ze względu na charakter zmian dotychczasowego sposobu zagospodarowania terenów objętych ustaleniami planu, który nie zakłada możliwości powstania nowych, znaczących źródeł emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych, nie przewiduje się trwałego wzrostu zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego na tym obszarze.

Plan zagospodarowania przede wszystkim przewiduje wyeliminowanie powstania nowych, znaczących źródeł emisji gazów i pyłów do powietrza poprzez realizację zakazu lokalizacji budynków na terenach **ZL, 2-3ZL/WS, 1-4ZO/WS, ZO/WS/K** i **R**, a także (w sposób pośredni) poprzez wprowadzenie na obszarze projektu mpzp zakazu lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem dopuszczonych ustaleniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej. Jedynymi nowymi źródłami emisji zanieczyszczeń do powietrza, jakie pojawią się na omawianym obszarze w wyniku realizacji ustaleń projektu mpzp „Dolina Głuszynki – część B” w Poznaniu będą instalacje grzewcze zlokalizowane w obrębie nowej, nielicznej zabudowy. Z uwagi na zaproponowany docelowy kształt lokalnego układu komunikacyjnego, opierający się o istniejącą sieć dróg, nie przewiduje się natomiast zwiększenia liczby liniowych źródeł emisji zanieczyszczeń. Zaproponowane w projekcie planu zmiany obejmują jedynie możliwość rozbudowy, przebudowy i modernizacji istniejących dróg.

Z uwagi na fakt, iż nowa zabudowa obejmować będzie pojedyncze budynki, stanowiące uzupełnienie istniejących enklaw zabudowy, nie przewiduje się zauważalnego wzrostu emisji zanieczyszczeń gazowych i pyłowych z nowych źródeł emisji niskiej. Ponadto należy zauważyć, że projekt planu wprowadza całkowity zakaz stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe, z wyjątkiem biomasy. Takie rozwiązanie, pomimo dopuszczenia stosowania indywidualnych systemów grzewczych, umożliwi wyeliminowanie instalacji grzewczych, funkcjonujących w oparciu o spalanie paliw o wysokich wskaźnikach emisji.

Pojawienie się nowej zabudowy może być również przyczyną znikomego wzrostu emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych. Ewentualny wzrost emisji zanieczyszczeń powstających w wyniku spalania paliw w silnikach spalinowych spowodowany będzie zwiększeniem natężenia ruchu na drogach publicznych, zlokalizowanych w granicach planu. Przyczyną zwiększenia ruchu samochodowego będzie wzrost atrakcyjności turystycznej terenów doliny Głuszynki oraz powiększanie areału terenów zabudowy mieszkaniowej i usługowej zarówno w granicach, jak i poza granicami

terenu objętego ustaleniami mpzp. Znikomy wpływ na wzrost stężeń zanieczyszczeń powietrza na tym terenie będzie miał ruch pojazdów na terenach dróg wewnętrznych **1-3KDWxs**, umożliwiających właściwą obsługę terenów zlokalizowanych w południowo-wschodniej oraz północno-zachodniej części analizowanego obszaru.

Niewielki wzrost emisji zanieczyszczeń o charakterze czasowym i lokalnym wystąpi na etapie prowadzenia prac budowlanych, związanych z realizacją poszczególnych inwestycji przewidzianych zgodnie z ustaleniami projektu mpzp „Dolina Głuszyńki – część B” w Poznaniu. W tym przypadku źródłami emisji będą silniki maszyn budowlanych uczestniczących w pracach ziemnych oraz same prace ziemne, stanowiące źródło emisji zanieczyszczeń pyłowych. Ilość zanieczyszczeń wytwarzanych przez maszyny budowlane będzie stosunkowo niewielka ze względu na ograniczoną powierzchnię na jakiej będą odbywały się roboty, a także ograniczony czas ich przeprowadzania. Pyły powstające podczas prowadzenia prac budowlanych nie będą miały większego znaczenia w kształtowaniu poziomów emisji dla tych terenów (niewielkie odległości unoszenia powodować będą czasowy wzrost zapylenia o charakterze lokalnym). Emisja ta będzie zjawiskiem czasowym i nie będzie miała większego znaczenia w zwiększeniu stopnia zanieczyszczenia powietrza.

Korzystny wpływ na kształtowanie jakości powietrza atmosferycznego będzie miało natomiast zachowanie dużych obszarów leśnych oraz dopuszczenie prowadzenia zalesień zgodnie z gospodarką leśną i planem urządzenia lasu na terenie **R**. Obecność zwartych fragmentów lasów wpływa na ograniczenie przenikania zanieczyszczeń pyłowych z terenów sąsiadujących z granicami obszaru objętego planem oraz zmniejszenie udziału dwutlenku węgla w powietrzu atmosferycznym.

Poprawie stosunku udziału w powietrzu atmosferycznym O_2 i CO_2 sprzyjać będzie także realizacja innych zapisów projektu mpzp dotyczących zieleni – ustalenia zagospodarowania zieleni wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenów, uwzględnienia istniejących drzew w zagospodarowaniu terenów dróg (z dopuszczeniem ich przesadzenia lub wycinki w przypadku kolizji z elementami pasa drogowego) czy dopuszczenia nasadzenia drzew w miejscach nie kolidujących z istniejącą i projektowaną infrastrukturą techniczną oraz układem komunikacyjnym.

6.4. Oddziaływanie na klimat akustyczny

W granicach obszaru objętego projektem mpzp „Dolina Głuszyńki – część B” w Poznaniu występują przede wszystkim tereny niezabudowane, reprezentowane przez tereny leśne, tereny podmokłych łąk oraz tereny upraw rolnych. Tereny zabudowy mieszkaniowej jedno- i wielorodzinnej **1-3MN** i **MW** oraz tereny zabudowy mieszkaniowo-usługowej **1-4MN/U**, a także teren zabudowy usługowej **U** – wymagający zapewnienia standardów akustycznych w środowisku, zlokalizowane będą, podobnie jak w stanie istniejącym, po południowej stronie ul. Głuszyna (która stanowi północną i północno-wschodnią granicę planu). Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna została zachowana również po wschodniej stronie ul. Daszewickiej – jako teren **4MN**. Analizę akustyczną przeprowadzono także dla planowanej osady, zlokalizowanej na terenie **1ZL/WS**, której linie zabudowy wyznaczono w sąsiedztwie ul. Gromadzkiej (stanowiącej fragment południowo-zachodniej granicy planu).

Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej oraz tereny usług i zabudowy mieszkaniowo-usługowej należą do terenów, które na podstawie przepisów ustawy *Prawo ochrony środowiska*⁴¹ podlegają ochronie akustycznej w środowisku, a rozporządzenie Ministra Środowiska⁴², definiuje dopuszczalne, maksymalne standardy akustyczne w środowisku. Dopuszczalne poziomy hałasu powodowanego przez drogi (lub linie kolejowe), wyrażane m.in. wskaźnikami $L_{Aeq D}$ i $L_{Aeq N}$ – odpowiednio dla pory dziennej i pory nocnej – wynoszą: $L_{Aeq D}^* = 55$ dB i $L_{Aeq N}^* = 50$ dB – dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i np. terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży oraz $L_{Aeq D}^* = 60$ dB i $L_{Aeq N}^* = 50$ dB – dla terenów zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego lub terenów mieszkaniowo-usługowych.

Głównym liniowym źródłem hałasu komunikacyjnego rejestrowanego w obszarze planu będzie, podobnie jak w stanie istniejącym, ul. Głuszyna – zlokalizowana poza granicami obszaru opracowania.

⁴¹ Dział V. *Ochrona przed hałasem* ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2008 r., Nr 25, poz. 150, tekst jednolity, z późniejszymi zmianami)

⁴² Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. *w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku* (Dz. U. z 2007 r., Nr 120, poz. 826)

Na podstawie uzyskanych informacji o natężeniach ruchu⁴³, przeprowadzono szacunkowe obliczenia akustyczne⁴⁴, w których wyodrębniono zachodni odcinek ul. Głuszyna – od strony miasta do ul. Daszewickiej. Pojedzie nim więcej samochodów niż odcinkiem wschodnim ul. Głuszyna – od ul. Daszewickiej w kierunku wschodnim. Analizy akustyczne wykonano, jak dla stanu aktualnego, dla różnych prędkości ruchu pojazdów. W związku z przewidywanym w perspektywie natężeniem ruchu pojazdów, uzyskano zasięgi oddziaływania hałasu, z których wynika, że dopuszczalny poziom dźwięku w środowisku będzie przekraczany zarówno w porze dziennej (dla kryterium $L_{Aeg D}^* = 55$ dB), jak i porze nocnej (dla kryterium $L_{Aeg N}^* = 50$ dB) – dla wszystkich terenów zabudowy w obszarze planu, objętych ochroną akustyczną w środowisku, położonych wzdłuż zachodniego odcinka ul. Głuszyna. Poziomy dopuszczalne $L_{Aeg D}^* = 55$ dB i $L_{Aeg N}^* = 50$ dB, odpowiednio dla pory dnia i nocy, będą osiągalne w odległości ok. 15 m od osi tego odcinka ul. Głuszyna – przy prędkościach ruchu pojazdów dopuszczalnych w terenie zabudowanym: w dzień – dla $V = 50$ km/godz. i w nocy – dla $V = 60$ km/godz. Zasięg hałasu przekraczającego wartość dopuszczalną w porze dnia i nocy obejmie nie tylko granice terenów zabudowy, ale również najbliższe położone budynki mieszkalne na terenach **1-2MN**, oraz budynki – w przypadku lokalizacji na terenach **1-3MN/U** żłobków, przedszkoli, szkół, domów opieki społecznej lub szpitali, a także budynek na terenie **U** – związane ze stałym lub czasowym pobylem dzieci i młodzieży, często objęte również ochroną konserwatorską. Dla wyższych prędkości ruchu pojazdów, zasięgi ponadnormatywnego hałasu będą oczywiście większe, np. dla prędkości ruchu $V = 60-70$ km/godz. – w dzień i $V = 70-80$ km/godz. – w nocy, dopiero w odległości ok. 25-30 m od osi zachodniego odcinka ul. Głuszyna osiągalne będą poziomy dopuszczalne w porze dnia i nocy – $L_{Aeg D}^* = 55$ dB i $L_{Aeg N}^* = 50$ dB. Przekroczenia wartości dopuszczalnej hałasu w środowisku w porze nocnej – $L_{Aeg N}^* = 50$ dB, dotyczyć będą również wszystkich pozostałych terenów zabudowy, objętych ochroną akustyczną, czyli **1-3MN/U** oraz **MW**.

Wschodni odcinek ul. Głuszyna^{45,46} będzie charakteryzował się mniejszym natężeniem ruchu, tak jak w stanie istniejącym. Dopuszczalny poziom dźwięku w porze dziennej dla terenu zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej **3MN** – $L_{Aeg D}^* = 55$ dB, a także dopuszczalny poziom dźwięku w porze nocnej dla tego terenu oraz terenu mieszkaniowo-usługowego **4MN/U** – $L_{Aeg N}^* = 50$ dB, będą osiągalne w odległości ok. 10 m od osi ulicy – czyli w pobliżu granicy terenu, przy prędkościach dopuszczalnych w terenie zabudowanym, czyli odpowiednio $V = 50$ i 60 km/godz. Projektowana linia zabudowy, nawiązująca do już istniejących budynków – w odległości 15-20 m od osi ulicy – nie będzie zagrożona hałasem, jeśli prędkość ruchu pojazdów będzie zgodna z przepisami. Przy prędkości ok. $V = 60$ km/godz. i 70 km/godz., odpowiednio w dzień i w nocy, ponadnormatywny zasięg hałasu zwiększy się do ok. 15 m od osi, a np. przy prędkości ok. $V = 70$ i 80 km/godz. – do ok. 25 m. Przekroczenia dopuszczalnej wartości hałasu w środowisku dla terenu **4MN/U** – w porze dziennej, dla kryterium $L_{Aeg D}^* = 60$ dB, nie wystąpią nawet dla większych prędkości ruchu.

Teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej **4MN**, położony po wschodniej stronie ul. Daszewickiej, nie będzie zagrożony ponadnormatywnym hałasem samochodowym w porze dziennej i nocnej gdy prędkość ruchu pojazdów nie będzie większa niż dopuszczalna w terenie zabudowanym^{47,48}. Przekroczenia dopuszczalnych wartości $L_{Aeg D}^* = 55$ dB i $L_{Aeg N}^* = 50$ dB wystąpią jednak na granicy terenu – już przy prędkościach $V = 60$ i 70 km/godz., odpowiednio w dzień i w nocy, a na linii zabudowy – w odległości ok. 15 m od osi ulicy – przy prędkościach odpowiednio $V = 70$ i 80 km/godz.

W przypadku zabudowy mieszkaniowej, planowanej na terenie **1ZL/WS**, linię zabudowy wyznaczono w odległości ok. 15 m od osi ul. Gromadzkiej – prowadzącej ruch do m. Babki. Prognozowany poziom hałasu samochodowego^{49,50} nie będzie przekraczał wartości $L_{Aeg D} = 55$ dB

⁴³ Dane o natężeniach ruchu pojazdów samochodowych na ul. Głuszyna – dla perspektywy

⁴⁴ Wyniki szacunkowych obliczeń akustycznych zasięgów oddziaływania pojazdów samochodowych przejeżdżających ul. Głuszyna – dla perspektywy

⁴⁵ Dane o natężeniach ruchu pojazdów samochodowych na ul. Głuszyna – dla perspektywy

⁴⁶ Wyniki szacunkowych obliczeń akustycznych zasięgów oddziaływania pojazdów samochodowych przejeżdżających ul. Głuszyna – dla perspektywy

⁴⁷ Dane o natężeniach ruchu pojazdów samochodowych na ul. Daszewickiej – dla perspektywy

⁴⁸ Wyniki szacunkowych obliczeń akustycznych zasięgów oddziaływania pojazdów samochodowych przejeżdżających ul. Daszewicką – dla perspektywy

⁴⁹ Dane o natężeniach ruchu pojazdów samochodowych na ul. Gromadzkiej – dla perspektywy

⁵⁰ Wyniki szacunkowych obliczeń akustycznych zasięgów oddziaływania pojazdów samochodowych przejeżdżających ul. Gromadzką – dla perspektywy

i $L_{Aeg,N} = 50$ dB, odpowiednio w porze dziennej i nocnej, przy prędkości ruchu pojazdów $V < 70$ km/godz. w dzień oraz $V < 80$ km/godz. w nocy.

Część obszaru planu – położona głównie wzdłuż ul. Głuszyna – z terenami zabudowy dla których na podstawie ustawy⁵¹ i rozporządzenia⁵² definiowane są standardy akustyczne w środowisku – od źródeł hałasu lotniczego, znajdzie się – podobnie jak w stanie istniejącym – w obszarze oddziaływania hałasu lotniczego z lotniska wojskowego Poznań – Krzesiny, zlokalizowanego powyżej północnej granicy planu. O zasięgu oddziaływania tego hałasu dla stanu istniejącego informuje załącznik 6 – na podstawie *Mapy akustycznej miasta Poznania*⁵³, do czego nawiązano w rozdz. 2.2.3 niniejszej prognozy. W przypadku, gdyby akustyczne oddziaływanie lotniska wojskowego Poznań – Krzesiny utrzymywało się w przyszłości na dotychczasowym poziomie, w obszarze ponadnormatywnego oddziaływania akustycznego znalazłby się teren **U** – na którym nie można by realizować funkcji tj.: szkoła, przedszkole, żłobek, dom opieki społecznej, czy szpital, o dopuszczalnym poziomie dźwięku w środowisku w porze dziennej $L_{DWN}^* = 55$ dB. Przyjmuje się, że loty w nocy nie będą się odbywały. Na podstawie załącznika 6 pozostałe tereny zabudowy mieszkaniowej nie byłyby zagrożone ponadnormatywnym hałasem.

Dla lotniska wojskowego Poznań – Krzesiny obowiązywał w przeszłości dwa razy obszar ograniczonego użytkowania, z roku 2003 – zmieniony w roku 2007, oraz ograniczenia w emisji hałasu lotniczego – z początku lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku. Obecnie, nie obowiązuje żaden obszar ograniczonego użytkowania dla tego lotniska. Ostatni, uchwalony Rozporządzeniem Wojewody Wielkopolskiego Nr 40/07⁵⁴, z dnia 31 grudnia 2007 r., został uchylony na podstawie postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego, z dnia 6 października 2010 r. W związku z ponadnormatywnym oddziaływaniem akustycznym hałasu lotniczego, w ustaleniach projektu planu zapisano nakaz uwzględnienia ograniczeń wynikających z położenia w sąsiedztwie lotniska wojskowego Poznań – Krzesiny.

Na obszarze objętym planem nie występują i nie są planowane inne źródła hałasu, które mogłyby w znaczący sposób wpływać na kształtowanie lokalnego klimatu akustycznego, takie jak linie kolejowe czy obiekty przemysłowe.

Oddziaływanie tzw. pozostałych obiektów i działalności mogącej być źródłem hałasu – związanych z działalnością usługową prowadzoną w budynkach mieszkalnych (która nie wymaga zmiany klasyfikacji terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej na tereny mieszkaniowo-usługowe, zgodnie z przepisami prawa budowlanego⁵⁵) lub w budynkach usługowych na terenach zabudowy mieszkaniowej oraz na terenach mieszkaniowo-usługowych czy usługowych – będzie podlegało wymogom obowiązujących przepisów, w tym rozporządzenia o dopuszczalnych poziomach hałasu w środowisku⁵⁶.

W celu zagwarantowania wymaganych przepisami standardów akustycznych w środowisku dla terenów podlegających ochronie akustycznej na podstawie ustawy⁵⁷, w ustaleniach planu zapisano nakaz uzyskania dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku: dla terenów **1-4MN** – jak dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, dla terenu **MW** – jak dla terenów zabudowy

⁵¹ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2008 r., Nr 25, poz. 150, tekst jednolity, z późniejszymi zmianami)

⁵² Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 r., Nr 120, poz. 826)

⁵³ Mapa akustyczna miasta Poznania wraz z programem ochrony środowiska przed hałasem, Etap I: Mapa akustyczna m. Poznania (2007), Fundacja Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Poznań, czerwiec 2008, Uchwała Nr XLIII/521/V/2008 Rady Miasta Poznania z dnia 14 października 2008 r. (Dz. U. Woj. Wlkp. z dnia 24 listopada 2008 r. Nr 200, poz. 3281)

⁵⁴ Rozporządzenie Nr 40/07 Wojewody Wielkopolskiego z dnia 31 grudnia 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska Poznań – Krzesiny w Poznaniu (Dz. Urz. Woj. Wlkp. Nr 1/2008, poz. 1) straciło moc obowiązującą 15 listopada 2008 r. – zgodnie z postanowieniem Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 6 października 2010 r.; syg. akt II OSK 548/09

⁵⁵ Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane* (Dz. U. z 2010 r., Nr 243, poz. 1623, tekst jednolity, ze zmianami)

⁵⁶ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2007 r., Nr 120, poz. 826)

⁵⁷ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2008 r., Nr 25, poz. 150, tekst jednolity, z późniejszymi zmianami)

mieszkańcowi wielorodzinnej, dla terenów **1-4MN/U** – jak dla terenów mieszkaniowo-usługowych, a także w przypadku lokalizacji na terenach **1-4MN/U** oraz **U** żłobków, przedszkoli, szkół, domów opieki społecznej lub szpitali – jak dla terenów zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, terenów domów opieki społecznej, a także terenów szpitali w miastach.

Na podstawie przedstawionych wyżej wyników szacunkowych obliczeń akustycznych, nasuwa się generalny wniosek, że należy skutecznie ograniczyć prędkość przejazdu pojazdów przede wszystkim analizowanym odcinkiem ul. Głuszyna. Ulica ta jednak nie znajduje się w granicach planu (poza dwoma krótkimi fragmentami). Z przeprowadzonych analiz wynika, że na odcinku zachodnim ul. Głuszyna, przekroczenia dopuszczalnych standardów akustycznych na terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży wystąpią nawet przy przejazdach z prędkościami dopuszczalnymi w terenie zabudowanym, odpowiednio w porze dziennej i nocnej. W związku z tym, ograniczenie prędkości ruchu powinno dotyczyć wartości $V = 30-40$ km/godz.

Ponieważ jednak ul. Głuszyna znajduje się poza granicami planu, dopuszczono stosowania zasad akustyki budowlanej i architektonicznej w budynkach. Oczywiście ustalenie to dotyczy budynków znajdujących się w strefach ponadnormatywnego oddziaływania hałasu.

Ograniczenie prędkości ruchu pojazdów – do wartości dopuszczalnych w przepisach o ruchu drogowym – powinno dotyczyć również ul. Daszewickiej. Również w tym przypadku obowiązuje jednak ustalenie dopuszczające stosowania zasad akustyki budowlanej i architektonicznej w budynkach.

Ochronie przed ponadnormatywnym hałasem samochodowym służyć też będą ustalenia sformułowane w zakresie zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji, dopuszczające stosowanie technicznych elementów uspokojenia ruchu na drogach publicznych klasy lokalnej i dojazdowej oraz drogach wewnętrznych.

Z kolei, w celu zapewnienia wymaganych standardów akustycznych w środowisku na terenach o różnych dopuszczalnych poziomach dźwięku, ustalenia planu zawierają zapis mówiący o nakazie uzyskania wymaganych standardów akustycznych na granicach z terenami o zdefiniowanych wymaganiach akustycznych w środowisku.

Podsumowując należy stwierdzić, że zastosowane w ustaleniach planu nakazy i dopuszczenia w dziedzinie akustyki zapewnią wymagane standardy akustyczne w środowisku w obszarze projektu planu oraz w budynkach.

6.5. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną i krajobraz

Ze względu na dużą wartość przyrodniczą terenu objętego granicami planu i terenów z nim sąsiadujących, a także znaczenie jakie teren ten posiada w aspekcie powiązań przyrodniczych terenów cennych przyrodniczo występujących na obszarze Poznania (obszar mpzp położony jest w obrębie klina zieleni), konieczne było zachowanie w jak największym stopniu jego cennych walorów naturalnych oraz zapobieganie procesom wpływającym negatywnie na zachowanie różnorodności biologicznej.

Analizowany projekt planu zagospodarowania przestrzennego „Dolina Głuszynki – część B” w Poznaniu zawiera szereg zapisów umożliwiających skuteczną ochronę walorów przyrodniczych tego terenu przed negatywnymi skutkami ewentualnych zmian w zagospodarowaniu przestrzennym. Do najważniejszych ustaleń ograniczających możliwość ingerencji na tych terenach należą zapisy mówiące o utrzymaniu dotychczasowego sposobu użytkowania w obrębie terenów **1-4ZO/WS**, **R** (z dopuszczeniem zalesień), **ZO/WS/K** (w przypadku braku lokalizacji zbiornika retencyjnego) oraz dopuszczenia zachowania dotychczasowego sposobu użytkowania terenów **ZL** i **1-3ZL/WS**. Ponadto, dla terenów **ZL**, **2-3ZL/WS**, **1-4ZO/WS**, **ZO/WS/K** i **R** projekt wprowadza również zakaz lokalizacji budynków, co zminimalizuje ryzyko zwiększenia udziału powierzchni trwale uszczelnionych, uniemożliwiających podtrzymanie funkcji biologicznych.

W odniesieniu do wszystkich terenów, zlokalizowanych w granicach projektu planu, ustalono natomiast nakaz ochrony siedlisk cennych przyrodniczo. Dodatkowo, w przypadku terenów **ZO/WS** ustalono ochronę zieleni nieurządzonej, łąk, zadrzewień i wód. Brak ingerencji w istniejące na tym terenie cenne siedliska przyrodnicze umożliwi zachowanie miejsc bytowania i rozrodu wielu gatunków organizmów żywych, przystosowanych do życia w różnorodnych warunkach siedliskowych (tereny leśne, tereny wilgotnych łąk, siedliska wodne i nadwodne, tereny pól uprawnych itd.), a także pozwala na podtrzymanie łączności korytarzy ekologicznych, warunkujących możliwość migracji gatunków

w tym rejonie miasta (analizowany obszar stanowi element współtworzący miejski system zieleni). Zachowanie naturalnych lub przekształconych w niewielkim stopniu siedlisk sprzyja również zachowaniu walorów krajobrazowych tego obszaru, który tworzony jest przez mozaikę terenów leśnych, terenów porośniętych naturalną roślinnością oraz terenów podmokłych łąk, w obrębie których występuje bogactwo przedstawicieli flory i fauny.

Projekt mpzp wymaga także zachowania cieków wodnych jako otwartych (na terenach **ZL**, **ZL/WS**, **ZO/WS** i **ZO/WS/K**) oraz zachowania stawu na terenie **4MN**. Zgodnie z założeniami planu zachowana zostanie także ciągłość istniejącego systemu melioracyjnego. Obecność wód powierzchniowych o zróżnicowanym charakterze (ciek wodny, niewielkie zbiorniki wodne, sieć rowów melioracyjnych) pozwala na zapewnienie odpowiednich warunków siedliskowych dla organizmów preferujących siedliska wilgotne, okresowo zalewane, co jest szczególnie ważne w kontekście utrzymania lokalnej różnorodności biologicznej.

Niekorzystne oddziaływania na lokalną bioróżnorodność o niewielkiej skali i zasięgu oddziaływania pojawią się natomiast w przypadku realizacji pojedynczych inwestycji na terenach przeznaczonych pod zabudowę, na terenach komunikacyjnych oraz przeznaczonych pod lokalizację elementów sieci infrastruktury technicznej. Realizacja przewidzianych w projekcie planu inwestycji związana będzie z koniecznością usunięcia części istniejącej pokrywy roślinnej, zniszczeniem warstwy próchnicznej gleby oraz trwałym uszczelnieniem powierzchni ziemi w miejscach posadowienia budynków. Zmiany te w sposób bezpośredni wpłyną na okresowe zmniejszenie liczby bytujących na tych terenach gatunków roślin i zwierząt, jednakże z uwagi na charakter oraz skalę planowanych inwestycji, nie powinny wpłynąć na istotne zmiany w ich różnorodności. Czasowe i lokalne negatywne oddziaływania, wpływające na ograniczenie bioróżnorodności, wystąpią również na etapie realizacji większości inwestycji, w trakcie którego prowadzone będą prace przy użyciu ciężkiego sprzętu, powodującego utwardzenie powierzchni, a przede wszystkim zniszczenie szaty roślinnej. Należy jednocześnie zaznaczyć, że oddziaływania te będą miały charakter krótkotrwały i ustąpią po zakończeniu prac realizacyjnych.

Zapisy projektu planu wprowadzają ustalenia umożliwiające zachowanie (w pewnym stopniu) różnorodności biologicznej w obrębie terenów przeznaczonych pod zabudowę. Ustalają między innymi minimalną powierzchnię działki budowlanej, maksymalną powierzchnię zabudowy oraz minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, jaki musi zostać zachowany w granicach budowlanej. Realizacja tych zapisów zapobiegnie sytuacji, w której na terenach zabudowy, na niewielkich działkach budowlanych powstałaby intensywna zabudowa, której towarzyszyłyby znaczne powierzchnie trwale uszczelnione, uniemożliwiające rozwój jakiegokolwiek roślinności oraz stanowiące nieprzyjazne tereny dla lokalnych przedstawicieli fauny.

Ponadto, dla wszystkich terenów znajdujących się w granicach analizowanego projektu mpzp (obejmujących również tereny komunikacyjne oraz tereny infrastruktury technicznej), ustalono zagospodarowanie zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenów, konieczność uwzględnienia istniejących drzew w zagospodarowaniu terenów dróg (z dopuszczeniem ich przesadzenia lub wycinki w przypadku kolizji z elementami pasa drogowego) oraz dopuszczono wprowadzenie nasadzeń drzew w miejscach nie kolidujących z istniejącą i projektowaną infrastrukturą techniczną oraz układem komunikacyjnym.

Znaczące oddziaływania na kształtowanie lokalnej różnorodności biologicznej wystąpią natomiast w przypadku realizacji na terenie **ZO/WS/K** zbiornika retencyjnego wraz z urządzeniami technicznymi z nim związanymi. Lokalizacja wspomnianego zbiornika została zaproponowana w miejscu występowania żyznych, wilgotnych łąk, stanowiących niezwykle istotny element lokalnego środowiska, wpływający na znaczące zwiększenie lokalnej różnorodności przedstawicieli rodzimej flory i fauny. Realizacja tej inwestycji spowodowałaby całkowity zanik wspomnianych siedlisk na terenie przeznaczonym bezpośrednio pod lokalizację zbiornika, doprowadzając tym samym do zaniku gatunków zwierząt i roślin, których występowanie jest nierozdzielnie związane z obecnością terenów łąkowych. Ponadto, należy zauważyć, że pojawienie się tak dużego zbiornika wodnego, przyczyni się do zwiększenia udziału populacji związanych z środowiskami typowo wodnymi kosztem ograniczenia liczebności gatunków występujących tu dotychczas. Z uwagi na powyższe, należałoby w przyszłości rozważyć możliwość odstąpienia od realizacji tej inwestycji, pomimo obowiązku uwzględnienia zapisu mpzp, nakazującego ochronę siedlisk cennych przyrodniczo, ograniczającego możliwość lokalizacji wspomnianego zbiornika w przypadku potwierdzenia obecności siedlisk o znacznej wartości przyrodniczej.

Analizowany projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Dolina Głuszyńki – część B” w Poznaniu, dzięki zaproponowanym zapisom, będzie wpływać będzie korzystnie na zachowanie dotychczasowych walorów krajobrazowych tego terenu. Utrzymanie lub dopuszczenie zachowania dotychczasowego sposobu użytkowania w obrębie terenów zieleni położonych w dolinie Głuszyńki (**ZL, ZL/WS, ZO/WS, R, ZO/WS/K**), a także wprowadzenie zakazu lokalizacji budynków w obrębie większości wspomnianych terenów będzie skutecznie chronić przed niekorzystnymi ingerencjami w lokalny krajobraz. W sposób bezpośredni, na zachowanie tutejszego krajobrazu, złożonego z mozaiki siedlisk o różnej charakterystyce, wpływać będzie realizacja zapisu ustalającego ochronę walorów krajobrazowych lasów, polan śródleśnych, łąk, zieleni nieurządzonej i wód.

Zapisy planu chronią również przed ingerencją w krajobraz tego terenu, polegającą na ograniczeniu lub uniemożliwieniu wprowadzania elementów dysharmonizujących przestrzeń. W tym zakresie ustalono między innymi zakaz lokalizacji elementów takich jak: tymczasowe obiekty budowlane, nowe napowietrzne elementy infrastruktury technicznej, ogrodzenia pełne oraz betonowe i żelbetowe oraz ogrodzenia na terenach komunikacji (z wyjątkiem służących zapewnieniu bezpieczeństwa ruchu drogowego). Zakazano także lokalizacji magazynów i składów oraz obiektów handlu hurtowego i półhurtowego.

Zgodnie z ustaleniami projektu planu dopuszczono natomiast możliwość lokalizacji sieci infrastruktury technicznej (z wyjątkiem wspomnianych powyżej nowych sieci napowietrznych), wiat przystankowych na terenach komunikacji oraz obiektów małej architektury, w sposób nieograniczający ruchu pieszego, rowerowego i konnego oraz niekolidujący z realizacją pozostałych ustaleń planu. W przypadku reklam, projekt mpzp dopuszcza ich lokalizację w wiatkach przystankowych oraz na terenie **U**. W przypadku szyldów, ograniczono ich powierzchnię (nie większa niż 1 m²) oraz wskazano możliwość ich lokalizacji wyłącznie na budynkach, w miejscach nie przesłaniających elementów i detali architektonicznych.

Realizacja założeń analizowanego projektu mpzp przyczyni się do zwiększania walorów krajobrazowych również dzięki realizacji drobnych inwestycji tj. ścieżki piesze, rowerowe oraz przeznaczone dla rekreacyjnej jazdy konnej. Pojawienie się nowych oraz poprawa jakości istniejących szlaków pieszych i rowerowych przyczyni się do uporządkowania w pewnym stopniu kwestii związanych z niekontrolowanym i niewłaściwym rekreacyjnym wykorzystaniem terenów położonych w dolinie Głuszyńki. Uporządkowaniu lokalnej przestrzeni sprzyjać będzie również realizacja zapisów ustalających zachowanie na terenach komunikacji spójnego rozwiązania elementów wyposażenia drogi, takich jak: nawierzchnie, latarnie oraz inne elementy (w granicach poszczególnych terenów), a także zachowania ciągłości powiązań elementów pasa drogowego, w szczególności jezdni, ścieżek rowerowych chodników w granicach obszaru planu oraz z zewnętrznym układem komunikacyjnym.

Analizowany projekt planu wprowadza ustalenia, których realizacja wpływać będzie na kształtowanie lokalnych walorów krajobrazowych również na terenach przeznaczonych pod zabudowę. Realizacja zapisów, określających parametry zabudowy tj. maksymalna powierzchnia zabudowy, maksymalna wysokość budynków mieszkalnych, garażowych i gospodarczych czy kształt połączeń dachowych, umożliwi wykształcenie zabudowy o spójnym charakterze i wysokich walorach estetycznych, komponującej się z obecnie istniejącymi budynkami. Należy również wspomnieć, że lokalizacja zabudowy zgodnie z wyznaczonymi liniami zabudowy, sprzyjać będzie odtworzeniu i zachowaniu układu ruralistycznego dawnej wsi Głuszyna.

Największy wpływ na kształtowanie lokalnego krajobrazu będzie miała niewątpliwie ewentualna realizacja dopuszczonego w projekcie mpzp zbiornika retencyjnego na terenie **ZO/WS/K** (wraz z urządzeniami technicznymi z nim związanymi), na którym obecnie występuje kompleks podmokłych łąk, poprzecinanych gęstą siecią rowów melioracyjnych. Jego budowa w sposób znaczący wpłynie na kształtowanie tutejszego krajobrazu oraz na zmiany zachodzące w składzie gatunkowym przedstawicieli tutejszej flory i fauny. Pojawienie się tak dużego obszaru elementu zagospodarowania wpłynie na zmianę charakteru okolicznych terenów oraz najprawdopodobniej przyczyni się do znacznego zintensyfikowania rekreacyjnego i wypoczynkowego wykorzystania tych terenów. Budowa zbiornika będzie również jednoznaczna z przekształceniem istniejących obecnie terenów okresowo zalewanych łąk (użytkowanych rolniczo), stanowiących cenny krajobrazowo i przyrodniczo element zagospodarowania doliny Głuszyńki. Z uwagi na oddziaływanie, jakie wystąpią w przypadku realizacji zbiornika retencyjnego (opisane we wcześniejszych oraz dalszych rozdziałach niniejszej prognozy) należy zatem rozważyć w przyszłości czy realizacja tego rodzaju inwestycji jest zasadna i konieczna.

Reasumując, większość ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego umożliwi zachowanie cennych walorów krajobrazowych i różnorodności biologicznej, jaką cechuje się analizowany teren, pomimo jednoczesnego wprowadzenia możliwości uzupełnienia dotychczasowego zainwestowania. Zachowanie istniejących, zróżnicowanych siedlisk roślin i zwierząt wpłynie korzystnie również na tereny sąsiednie, które wraz z omawianym obszarem stanowią niezwykle cenny kompleks terenów o wyjątkowych walorach przyrodniczych i krajobrazowych. Wyjątek stanowi wprowadzenie zapisu, dopuszczającego możliwość realizacji zbiornika retencyjnego, którego budowa wpłynie znacząco na wiele elementów tutejszego środowiska, w tym na kształtowanie lokalnych walorów krajobrazowych.

6.6. Oddziaływanie na szatę roślinną

Jednym z głównych założeń analizowanego projektu planu jest zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania terenów (w niektórych przypadkach dopuszczenie zachowania) charakteryzujących się występowaniem najbardziej licznych i najcenniejszych zbiorowisk roślinnych. Realizacja ustaleń projektu mpzp pozwoli zatem (w większości przypadków) na zachowanie istniejących siedlisk roślinnych, stanowiących niezwykle istotny element wpływający na ogólną wartość przyrodniczą analizowanego obszaru, jak również na kształtowanie systemu zieleni całego miasta (klinowo-pierścieniowy system zieleni).

Zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania w obrębie terenów **1-4ZO/WS**, obejmujących tereny porośnięte w znacznej mierze niską roślinnością łąkową, w połączeniu z realizacją zapisów ustalających ochronę zieleni nieurządzonej, łąk, zadrzewień i wód, a także zachowanie cieków wodnych jako otwartych, pozwoli na zachowanie występujących tu siedlisk roślinnych w niemal niezmiennym stanie. Bardzo ważnym czynnikiem, wpływającym na kształtowanie lokalizacji szaty roślinnej jest wprowadzony zakaz lokalizacji zabudowy, odnoszący się do większości terenów położonych w dolinie Głuszyńki, w tym terenów **ZO/WS**. Jego realizacja umożliwi zachowanie naturalnego charakteru tych terenów i pozwoli uniknąć negatywnych skutków, związanych z rozwojem zabudowy tj. zniszczenie naturalnie występującej roślinności oraz nadmierne uszczelnienie powierzchni powodujące degradację gleby, będącej środowiskiem rozwoju roślin.

Nie należy się spodziewać wystąpienia istotnych niekorzystnych oddziaływań na lokalną roślinność w przypadku realizacji na terenach **ZO/WS** dopuszczonych ustaleniami projektu mpzp inwestycji tj. drogi wewnętrzne, ścieżki piesze, rowerowe oraz przeznaczone do rekreacyjnej jazdy konnej oraz drogowe obiekty inżynierskie z nimi związane. Istotnego wpływu na zachowanie elementów tutejszej flory nie powinno mieć również lokalizowanie ogrodzeń ażurowych bez podmurówki, dopuszczone wyłącznie w przypadkach wynikających z prowadzenia gospodarki rolnej. Jednocześnie należy zauważyć, że umożliwienie prowadzenia na tych terenach gospodarki rolnej, jest założeniem niezwykle ważnym z punktu widzenia zachowania występujących tu dotychczas zbiorowisk roślinnych, gdyż zaprzestanie użytkowania kośnego doprowadziłoby w konsekwencji do ich zaniku.

Analizowany projekt planu uwzględnia także konieczność zachowania istniejących w granicach projektu planu terenów leśnych, stanowiących ważny element lokalnej flory. Dopuszcza możliwość zachowania dotychczasowego użytkowania terenów **ZL** i **1-3ZL/WS**. Rozwiązanie to umożliwi ochronę ważnych z przyrodniczego punktu widzenia terenów, gwarantując jednocześnie ich właściwe zagospodarowanie w przyszłości. Realizacja nowych inwestycji, których lokalizację dopuszczono w projekcie (lokalizacja dróg wewnętrznych, duktów leśnych, w tym przeznaczonych dla pieszych, rowerzystów oraz rekreacyjnej jazdy konnej oraz obiektów inżynierskich związanych z elementami zagospodarowania), zasadniczo nie powinna wpłynąć niekorzystnie na tutejszą roślinność.

Niewielkich niekorzystnych zmian można się natomiast spodziewać w przypadku realizacji na terenie **1ZL/WS** zabudowy, której realizacja została dopuszczona wyłącznie w przypadku gdy będzie ona związana z prowadzeniem gospodarki leśnej (w tym m.in. leśniczówki, osady leśnej, gospodarstwa leśnego). Lokalizacja zabudowy niewątpliwie przyczyni się do zmniejszenia powierzchni dostępnej dla roślin (powierzchnie trwale uszczelnione), a także spowoduje konieczność usunięcia pokrywy roślinnej w miejscu posadowienia budynków. W celu ograniczenia skali niekorzystnych oddziaływań na szatę roślinną w obrębie wspomnianego terenu, do projektu wprowadzono ustalenia wymagające lokalizację zabudowy zgodnie z liniami zabudowy (określonymi na rysunku planu), a także określające maksymalną łączną powierzchnię zabudowy, minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej oraz minimalną powierzchnię działki budowlanej. Z uwagi na powyższe,

przewiduje się, że dopuszczenie lokalizacji na tym terenie zabudowy nie będzie przyczyną znaczących zmian w lokalnej szacie roślinnej. Należy jednocześnie zauważyć, że lokalizacja wspomnianej zabudowy związana jest z zapewnieniem właściwego sposobu gospodarowania i nadzoru terenów leśnych, znajdujących się zarówno w granicach, jak i poza granicami obszaru opracowania.

Podobne skutki w odniesieniu do lokalnej szaty roślinnej, wystąpią również w przypadku realizacji zabudowy (w ramach uzupełnienia zabudowy istniejącej) na terenach, na których jej lokalizacja została dopuszczona (**MN, MN/U, MW i U**). Aby ograniczyć niekorzystne oddziaływania, projekt mpzp wprowadza (podobnie jak w przypadku terenu **1ZL/WS**) ograniczenia w zakresie minimalnej powierzchni działki budowlanej i maksymalnej powierzchni zabudowy, określając jednocześnie minimalny udział powierzchni biologicznie czynnej, jaki musi zostać zachowany w obrębie poszczególnych działek budowlanych. W tym miejscu należy jednak zaznaczyć, że skala przewidywanych oddziaływań w wspomnianych terenach będzie mniejsza niż w przypadku terenu **1ZL/WS**, przede wszystkim z uwagi na dotychczasowy stopień przekształcenia tych terenów (istniejąca zabudowa w bezpośrednim sąsiedztwie) oraz charakter występującej tu roślinności. W przypadku terenów przeznaczonych pod zabudowę można się również spodziewać pojawienia się nowych nasadzeń roślin ozdobnych, wprowadzanych zazwyczaj do przydomowych ogrodów w celu zwiększenia walorów estetycznych.

Z uwagi na ustalenia projektu mpzp dotyczące terenu **ZC**, nie należy się spodziewać wystąpienia niekorzystnych oddziaływań w stosunku do występującej tu roślinności, reprezentowanej przez gatunki o wysokich walorach ozdobnych.

Niekorzystne oddziaływania na szatę roślinną mogą wystąpić w przypadku realizacji zapisów odnoszących się do zlokalizowanych na analizowanym obszarze terenów komunikacyjnych. Prace przeprowadzane w związku z modernizacją i przebudową terenów dróg będą wymagały użycia ciężkiego sprzętu, który spowoduje czasowe i lokalne zniszczenia roślinności porastającej terenu bezpośrednio sąsiadujące z pasem drogowym. Ze względu na skalę przedsięwzięć, których realizację dopuszczono, a także zaproponowany przebieg szlaków komunikacyjnych (po śladzie istniejących dróg), przewiduje się jednak, że oddziaływanie to będzie miało charakter miejscowy i krótkotrwały i nie wpłynie w sposób istotny na kształtowanie charakteru szaty roślinnej w granicach całego omawianego obszaru. Ponadto, należy zauważyć, że projekt mpzp wprowadza zapis ustalający uwzględnienie istniejących drzew w zagospodarowaniu terenów dróg (z dopuszczeniem ich przesadzenia lub wycinki w przypadku kolizji z elementami pasa drogowego) oraz dopuszczający nasadzenia drzew w miejscach nie kolidujących z istniejącą i projektowaną infrastrukturą techniczną oraz układem komunikacyjnym. Działania te pozwolą na ograniczenie zniszczeń wynikających z prowadzonych inwestycji, a w przypadkach kiedy usunięcie roślinności będzie konieczne, pozwolą na częściowe zrekompensowanie strat.

Projekt mpzp „Dolina Głuszyńki – część B” w Poznaniu, poza opisanymi powyżej ustaleniami odnoszącymi się do poszczególnych terenów, wprowadza także ustalenia dotyczące wszystkich terenów zlokalizowanych w jego granicach. Z punktu widzenia ograniczenia niekorzystnych oddziaływań na lokalną szatę roślinną (jaki mogą się pojawić w wyniku realizacji nielicznych inwestycji), najbardziej istotne są zapisy ustalające nakaz ochrony siedlisk cennych przyrodniczo oraz zagospodarowanie zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenów. Ochrona najcenniejszych przyrodniczo siedlisk przyczyni się do zachowania charakteru oraz różnorodności lokalnej flory, natomiast wprowadzanie zieleni na wszystkie tereny wolne od utwardzenia powiększy areał terenów zagospodarowanych zielenią.

Najbardziej niekorzystnym (z punktu widzenia lokalnej szaty roślinnej) ustaleniem, jakie znalazło się w analizowanym projekcie mpzp „Dolina Głuszyńki – część B” w Poznaniu jest niewątpliwie dopuszczenie realizacji na terenie **ZO/WS/K** zbiornika retencyjnego wraz z urządzeniami technicznymi z nim związanymi. Budowa zbiornika retencyjnego na tym terenie będzie wymagała zalania terenów zajmowanych obecnie przez siedliska roślin łąkowych, preferujących stanowiska żyzne, wilgotne i okresowo zalewane, co spowoduje całkowite zniszczenie występującej tu dotychczas roślinności, wpływającej w sposób niezwykle ważny na kształtowanie lokalnej bioróżnorodności. Ponadto, należy zauważyć, że zmiana panujących tu stosunków wodnych może w konsekwencji doprowadzić również do nieodwracalnej utraty siedlisk występujących na terenach sąsiednich (na skutek osuszania terenów). Projekt mpzp wymaga uwzględnienia (przy realizacji zbiornika retencyjnego) nakazu ochrony siedlisk cennych przyrodniczo, jednakże działania te z uwagi na charakter oraz skalę planowanej inwestycji mogą okazać się niewystarczające, szczególnie w kontekście zmian w szacie roślinnej terenów znajdujących się poza obszarem samej inwestycji.

Z uwagi na powyższe, a także z uwagi na opisane w prognozie pozostałe niekorzystne oddziaływania na elementy środowiska, związane z budową zbiornika na terenie **ZO/WS/K**, należy rozważyć odstąpienie od realizacji wspomnianej inwestycji.

Należy zaznaczyć, że w przypadku usunięcia zapisu dopuszczającego lokalizację na terenie **ZO/WS/K** zbiornika retencyjnego, pozostałe zapisy omawianego projektu planu ustalają zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania tego terenu oraz zachowanie cieków wodnych jako otwartych. Takie rozwiązanie jest niezwykle korzystne w kontekście konieczności ochrony i utrzymania występujących na tym terenie siedlisk, skupiających bogatą florę i faunę gatunków rzadkich lub zagrożonych wymarciem w granicach miasta Poznania, jak i całego regionu.

Reasumując, ustalenia analizowanego projektu planu – za wyjątkiem zapisu dopuszczającego możliwość lokalizacji na terenie **ZO/WS/K** zbiornika retencyjnego – pozwolą na zachowanie występujących na tych terenach siedlisk roślinnych i nie wpłyną znacząco na kształtowanie różnorodności gatunkowej przedstawicieli lokalnej flory.

6.7. Oddziaływanie na zwierzęta

Ze względu na znikomą skalę zmian w dotychczasowym sposobie zagospodarowania większości terenów znajdujących się w granicach obszaru opracowania, nie przewiduje się wystąpienia znacząco negatywnych oddziaływań na przedstawicieli lokalnej fauny, wynikających z realizacji ustaleń projektu mpzp.

Większość terenów położonych na obszarze doliny Głuszynki (obejmujących lasy, tereny zieleni nieurządzonej, łąki oraz wody powierzchniowe), stanowiących środowisko życia licznych gatunków zwierząt, zostanie zgodnie z zapisami projektu planu zachowana. Ustalenia projektu planu utrzymują ich dotychczasową funkcję, wprowadzając jednocześnie całkowity zakaz lokalizacji budynków w granicach terenów **ZL, 2-3ZL/WS, 1-4ZO/WS, ZO/WS/K** oraz **R**. Uniemożliwienie wprowadzania na te tereny zabudowy oraz innych inwestycji, których realizacja wiąże się ze znaczącymi przekształceniami warunków siedliskowych oraz powiększeniem powierzchni terenów silnie przekształconych na skutek działalności człowieka, pozwoli zatem na zachowanie występujących tu dotąd populacji gatunków zwierząt, związanych z różnorodnymi typami siedlisk. Ponadto, wprowadzenie dla terenów o największej wartości przyrodniczej określonych w projekcie mpzp funkcji przy jednoczesnej realizacji nakazu ochrony siedlisk cennych przyrodniczo, pozwoli na utrzymanie istniejących dotychczas korytarzy ekologicznych, umożliwiających swobodną migrację gatunków zarówno w granicach obszaru opracowania, jak i poza nim.

Niezwykle istotną kwestią jest również zachowanie panujących na analizowanych terenach warunków gruntowo-wodnych, umożliwiających utrzymanie istniejących siedlisk wodnych oraz siedlisk wilgotnych i okresowo zalewanych łąk. Zasadniczo projekt planu wprowadza zapisy pozwalające na utrzymanie sytuacji obecnej i ochronę siedlisk życiowych gatunków związanych z występowaniem wód powierzchniowych (zachowanie ciągłości funkcjonowania istniejącego systemu melioracyjnego, zachowanie cieków wodnych jako otwartych – na terenach **ZL, ZL/WS, ZO/WS, ZO/WS/K**, zachowanie stawu na terenie **4MN**). Nie mniej jednak należy zaznaczyć, że omawiany projekt planu dopuszcza jednocześnie (pod warunkiem uwzględnienia nakazu ochrony siedlisk cennych przyrodniczo) możliwość lokalizacji inwestycji, której realizacja przyczyni się niewątpliwie do zmian w warunkach gruntowo-wodnych, a co za tym idzie wpłynie w sposób istotny na kształtowanie liczebności populacji zwierząt występujących w obrębie rozległych terenów łąkowych, położonych w północnej części obszaru opracowania.

Na wspomnianych powyżej terenach (oznaczonych na rysunku planu jako **ZO/WS/K**) dopuszczono możliwość lokalizacji zbiornika retencyjnego wraz z urządzeniami technicznymi z nim związanymi. Realizacja tego typu inwestycji będzie wiązała się z koniecznością dewastacji dotychczasowych siedlisk położonych w granicach terenów przeznaczonych bezpośrednio pod lokalizację zbiornika retencyjnego, oddziałując tym samym w sposób pośredni na kształtowanie warunków siedliskowych na terenach bezpośrednio z nim sąsiadujących. Działania te skutkować będą zniszczeniem miejsc występowania gatunków zwierząt związanych z otwartymi terenami łąkowymi, charakteryzującymi się zwiększoną wilgotnością, wynikającą m.in. z okresowej stagnacji wód, spływających z terenów sąsiednich. Występujące tu dotychczas populacje gatunków zwierząt zostaną najprawdopodobniej wyparte przez gatunki przystosowane do życia w obrębie płytkich zbiorników wodnych, sąsiadujących bezpośrednio z terenami leśnymi. Należy również zauważyć, że realizacja zbiornika retencyjnego będzie związana z wystąpieniem zmian w reżimie hydrologicznym, co

skutkować może zmianami siedliskowymi w obrębie terenów położonych w dalszej odległości od zbiornika.

Niewielkie zmiany w lokalnej różnorodności gatunkowej zwierząt mogą wystąpić również w przypadku prowadzenia zalesień (zgodnie z gospodarką leśną i planem urządzenia lasu) na terenie **R**. Wprowadzenie zmiany sposobu zagospodarowania tego terenu przyczyni się do zmniejszenia występowania gatunków zwierząt typowych dla terenów pól uprawnych oraz powiększenia arealu siedlisk gatunków związanych z obszarami leśnymi.

W przypadku realizacji pozostałych ustaleń projektu planu, dotyczących możliwości uzupełnienia istniejącej zabudowy w obrębie wskazanych w projekcie planu terenów przeznaczonych pod zabudowę (**MN**, **MN/U**, **MW** i **U**) oraz realizacji nielicznych inwestycji w zakresie budowy, przebudowy lub rozbudowy układu komunikacyjnego oraz sieci infrastruktury technicznej, nie należy się spodziewać wystąpienia znacząco negatywnych oddziaływań na przedstawicieli lokalnej fauny. Działania te, ze względu na zasięg oraz skalę przewidzianych inwestycji, nie będą związane z koniecznością znaczącego zmniejszenia powierzchni życiowej oraz ograniczenia dostępności do bazy pokarmowej występujących tu zwierząt. Ponadto, w projekcie mpzp wprowadzono zapisy ograniczające intensywność planowanej zabudowy oraz wymagające zapewnienia odpowiedniego udziału powierzchni biologicznie czynnej, co zminimalizuje straty poniesione w wyniku przekształceń tych terenów.

Reasumując, realizacja zdecydowanej większości ustaleń analizowanego projektu mpzp „Dolina Głuszyńki – część B” w Poznaniu będzie w sposób korzystny wpływać na zachowanie miejsc bytowania i żerowania przedstawicieli tutejszej fauny. Jedynym niekorzystnym rozwiązaniem, którego realizacja związana będzie z wystąpieniem niekorzystnych oddziaływań w odniesieniu do przedstawicieli świata zwierzęcego, jest dopuszczenie lokalizacji zbiornika retencyjnego na terenie **ZO/WS/K**. W związku z powyższym, należy szczegółowo przeanalizować zasadność realizacji powyższej inwestycji z uwagi na skalę skutków, jakie niesie za sobą budowa zbiornika retencyjnego na terenach łąkowych, stanowiących jeden z najcenniejszych elementów doliny Głuszyńki.

6.8. Oddziaływanie na ludzi

Realizacja ustaleń analizowanego projektu mpzp „Dolina Głuszyńki – część B” w Poznaniu nie spowoduje znaczących przekształceń funkcjonalno-przestrzennych na terenach znajdujących się w granicach obszaru opracowania. Zasadniczo, projekt mpzp chroni i zachowuje istniejącą strukturę funkcjonalno-przestrzenną, w związku z czym nie przewiduje się wystąpienia znaczących niekorzystnych oddziaływań na mieszkańców tych terenów.

W celu zapewnienia wyższej jakości życia oraz bezpieczeństwa mieszkańców analizowanego obszaru, niezbędne jest podejmowanie działań pozwalających na zachowanie i właściwą ochronę elementów środowiska przyrodniczego. Działania te są niezwykle ważne z punktu widzenia ochrony zdrowia mieszkańców miasta, gdyż rosnące zanieczyszczenie poszczególnych komponentów środowiska (zwłaszcza powietrza oraz klimatu akustycznego) pogarsza warunki życia, a długotrwałe narażenie na działanie szkodliwych substancji może być czynnikiem wpływającym na wzrost zachorowań i umieralności na skutek poszczególnych chorób. W związku z powyższym konieczne było wprowadzanie takich ustaleń, których realizacja pozwoli na zmniejszenie ryzyka zanieczyszczenia środowiska, a co za tym idzie pogorszenie jakości życia mieszkańców danego terenu.

Analizowany projekt mpzp w sposób odpowiedni reguluje kwestie związane z ochroną i kształtowaniem jakości powietrza atmosferycznego, regulacją gospodarki wodno-ściekowej, kształtowaniem terenów zieleni, ochroną przed hałasem czy ochroną wartości krajobrazowej. Wprowadzając poszczególne ustalenia (opisane we wcześniejszych rozdziałach niniejszej prognozy), zmniejsza do minimum negatywny wpływ na jakość życia i zdrowie mieszkańców, jaki mógłby się pojawić na skutek powiększenia terenów zabudowanych poprzez uzupełnienie zabudowy istniejącej. Ustalenia projektu planu w sposób bezpośredni wpływają również na poprawę ogólnego poziomu bezpieczeństwa, poprzez stworzenie właściwego układu komunikacyjnego, zapewniającego bezpieczny dostęp do terenów znajdujących się w granicy mpzp oraz dopuszczenie robót w zakresie systemu monitoringu wizyjnego oraz systemu służb ratowniczych i bezpieczeństwa publicznego.

Jedynym elementem zagospodarowania, którego realizacja może w pewnym stopniu negatywnie oddziaływać na ludzi, jest lokalizacja zbiornika retencyjnego na terenie **ZO/WS/K**. Pojawienie się zbiornika retencyjnego przyczyni się najprawdopodobniej do zwiększenia presji turystycznej w granicach całego analizowanego terenu, co wiąże się ze wzrostem natężenia ruchu,

wzrostem zanieczyszczenia terenów sąsiadujących ze zbiornikiem, a także ryzykiem prowadzenia niekontrolowanej turystyki na obszarze całej doliny Głuszyńki. Jednocześnie, należy zauważyć, że budowa zbiornika wiąże się z oddziaływaniem korzystnym z punktu widzenia części mieszkańców, obejmującym stworzenie nowego elementu zagospodarowania o funkcji (jedynie w części) rekreacyjno-wypoczynkowej oraz ograniczeniem skali podtapiania i zalewania części terenów, położonych na wschód od wspomnianego zbiornika. Oddziaływania te mają jednak negatywny wpływ na kształtowanie elementów lokalnego środowiska naturalnego, wpływającego w znacznym stopniu na komfort i jakość życia okolicznych mieszkańców.

Nie mniej jednak, poza opisanym powyżej przypadkiem, nie należy spodziewać się zwiększonego odczuwalnego, niekorzystnego oddziaływania na ludzi, w związku z realizacją stosunkowo nielicznych inwestycji (uzupełnienie istniejącej zabudowy, a także rozbudowa, przebudowa układu komunikacyjnego i sieci infrastruktury technicznej), przewidzianych zgodnie z ustaleniami projektu planu. Ponadto, przewiduje się, że uporządkowany i zadbane krajobraz będzie korzystnie oddziaływał na ludzi i będzie stanowił przyjazne miejsce zarówno obecnych, jak i przyszłych mieszkańców tego rejonu miasta.

6.9. Oddziaływanie na obszary Natura 2000 i inne obszary cenne przyrodniczo

Teren objęty granicami planu nie znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie obszarów należących do sieci Natura 2000. W granicach obszaru stanowiącego przedmiot niniejszej prognozy znajduje się natomiast fragment dawnego użytku ekologicznego „Głuszyńka”, na terenie którego stwierdzono występowanie cennych siedlisk naturalnych oraz licznych przedstawicieli flory i fauny.

Obszarami szczególnej ochrony, wchodzącymi w skład sieci Natura 2000, położonymi w najbliższej odległości od obszaru projektu mpzp, są stanowiące element poznańskich fortyfikacji Fort I (Röder) oraz Fort Ia (Royen), zlokalizowane poza północnymi granicami obszaru opracowania (odpowiednio w odległości ok. 4,0 km i 4,5 km od północnej granicy obszaru projektu mpzp). Forty te wchodziły w skład obszaru specjalnej ochrony (SOO) o nazwie Fortyfikacje w Poznaniu (symbol PLH300005), ustanowionego na mocy postanowień Dyrektywy Siedliskowej⁵⁸. Ochrona tych obszarów została ustanowiona ze względu na występowanie na terenie fortyfikacji unikatowych stanowisk zimowania wielu gatunków nietoperzy. Należy również nadmienić, że Fort I – Starołęka w latach ubiegłych był objęty formą ochrony – stanowił użytek ekologiczny⁵⁹.

Po zakończeniu II Wojny Światowej poznańskie forty przestały pełnić funkcje militarne i zostały zaadoptowane na potrzeby prowadzenia innej działalności (pełniły głównie funkcje magazynowe). Sposób ich wykorzystania nie powodował dużej uciążliwości dla poszczególnych elementów środowiska naturalnego, co pozwoliło uchronić walory przyrodnicze tych terenów. Fort I należy do najlepiej zachowanych elementów umocnień zewnętrznego pierścienia fortyfikacji. Szata roślinna fortu ma charakter spontaniczny i jest tworzona przez wiele cennych gatunków roślin. Bogactwo naturalne występujących tu roślin ma olbrzymią wartość przyrodniczą wpływającą również na różnorodność przedstawicieli fauny. Korzystne warunki siedliskowe sprawiają, że na terenie fortów występuje wiele cennych gatunków płazów, gadów, ptaków i ssaków. Najważniejszymi z nich są nietoperze, które w poznańskich fortyfikacjach znalazły doskonałe miejsce do zimowania. Właśnie ze względu na ich obecność tereny poznańskich fortów zostały włączone w skład sieci Natura 2000. Wśród gatunków nietoperzy zimujących w poznańskich fortach znalazły się gatunki wpisane do Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt oraz Europejskiej Czerwonej Listy Zwierząt i Roślin Zagrożonych Wyginięciem w Skali Światowej. Na terenie Fortu Ia stwierdzono występowanie nocka rudego (*Myotis daubentonii*), nocka Natterera (*M. nattereri*), mrocza późnego (*Eptesicus serotinus*), gacka brunatnego (*Plecotus auritus*), gacka szarego (*P. austriacus*) oraz mopka (*Barbastella barbastellus*). Na terenie Fortu I (będącego jednym z kilku stanowisk w Polsce, w obrębie którego stwierdzana liczebność osobników nietoperzy przekracza 500), poza wspomnianymi powyżej gatunkami, odnotowano również obecność gatunków takich jak: nocek duży (*Myotis myotis*), nocek Bachsteina

⁵⁸ Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory

⁵⁹ powołany na podstawie uchwały Nr CV/610/94 Rady Miejskiej Poznania z dnia 10 maja 1994 r. w sprawie: utworzenia użytków ekologicznych i zespołów przyrodniczo-krajobrazowych (Dz. Urz. Woj. Pozn. Nr 12, poz. 126 ze zmianami), która straciła moc na skutek wejścia w życie ustawy z dnia 7 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2001 Nr 3, poz. 21)

(*M. bachsteinii*), nocek wąsatek (*M. mystacinus*), nocek Brandta (*M. brandtii*), nocek łydkowłosy (*M. dasycneme*) oraz mroczka posrebrzanego (*Vespertilio murinus*). Ponadto, należy wspomnieć, że na terenie Fortu I, w roku 2001, stwierdzono obecność 1051 osobników nietoperzy⁶⁰.

Przewiduje się, że realizacja zapisów analizowanego planu mpzp „Dolina Głuszyńki – część B” w Poznaniu nie będzie przyczyną pojawienia się niekorzystnych oddziaływań wpływających na wspomniane obszary Natura 2000 oraz nie będzie stanowiła jakiegokolwiek zagrożenia dla zachowania siedlisk nietoperzy. Projekt planu zachowuje w znacznej mierze dotychczasowy sposób zagospodarowania i użytkowania terenów zieleni otwartej i terenów leśnych położonych w dolinie Głuszyńki, dopuszczając jedynie realizację nielicznych inwestycji obejmujących uzupełnienie istniejącej zabudowy oraz rozbudowę, budowę lub przebudowę układu komunikacyjnego i sieci infrastruktury technicznej. Zaplanowane inwestycje nie spowodują powstania czynników wpływających negatywnie na zachowanie cennych siedlisk nietoperzy i mogących pogorszyć stan lokalnego środowiska przyrodniczego. Większość rozwiązań przyjętych w analizowanym projekcie mpzp przyczyni się do utrzymania, a nawet powiększenia arealu terenów zieleni na tym obszarze, powodując jednocześnie powstanie terenów, w obrębie których dogodne miejsce do żerowania mogą znaleźć zwierzęta zamieszkujące poznańskie fortyfikacje.

Z uwagi na charakter oraz zasadnicze założenia projektu mpzp nie przewiduje się również wystąpienia niekorzystnych oddziaływań w odniesieniu do zachowania terenów charakteryzujących się dużą wartością przyrodniczą, stanowiących niegdyś fragment użytku ekologicznego „Głuszyńka”. Nieliczne inwestycje, obejmujące uzupełnienie zabudowy w obrębie pojedynczych, niezagospodarowanych działek w sąsiedztwie ul. Głuszyńska, jak również doprowadzenie sieci infrastruktury technicznej do istniejącej zabudowy, nie będą zagrożeniem dla zachowania siedlisk i gatunków stanowiących przedmiot ochrony dawnego użytku ekologicznego. Ponadto, w projekcie planu, dla terenów zieleni nieurządzonej, łąk, pól, zadrzewień i wód powierzchniowych, położonych w granicach dawnego użytku (tereny oznaczone na rysunku planu symbolem **4ZO/WS**) ustalono m.in. zachowanie dotychczasowego sposobu użytkowania oraz ochronę zieleni nieurządzonej, łąk, zadrzewień i wód. Ograniczenie ilości dopuszczonych na tych terenach inwestycji oraz realizacja ustaleń dotyczących ochrony i zachowania terenów zieleni pozwoli zatem na utrzymanie wartości przyrodniczej i krajobrazowej tych terenów.

Reasumując, realizacja ustaleń projektu mpzp „Dolina Głuszyńki – część B” w Poznaniu nie będzie w sposób niekorzystny oddziaływać na obszary Natura 2000 (znajdujące się w znacznym oddaleniu od obszaru opracowania) oraz na tereny położone w granicach dawnego użytku ekologicznego „Głuszyńka”.

Ustalenia projektu planu dopuszczają natomiast lokalizację inwestycji, której realizacja może negatywnie oddziaływać na siedliska Natura 2000 (6510), które nie zostały włączone do sieci Natura 2000. Sytuacja ta dotyczy dopuszczenia realizacji zbiornika retencyjnego (wraz z urządzeniami technicznymi z nim związanymi) na terenie **ZO/WS/K**, na którym stwierdzono obecność płatów siedliska sklasyfikowanego jako niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie *Arrhenatherion elatoris*. Realizacja wspomnianego powyżej zbiornika spowodowałaby konieczność całkowitego zniszczenia tego siedliska na skutek prowadzenia robót w zakresie uszczelnienia dna oraz docelowego wypełnienia wodą terenów wyznaczonych na rysunku planu. Projekt mpzp co prawda dopuszcza realizację zbiornika z zastrzeżeniem konieczności uwzględnienia nakazu ochrony siedlisk cennych przyrodniczo, jednakże z uwagi na charakter tej inwestycji oraz występowanie cennych i rzadkich w granicach miasta siedlisk, należałoby przeprowadzić szczegółową analizę (opartą o specjalistyczne opracowania) potwierdzającą lub negującą zasadność realizacji tego typu inwestycji. Należy jednocześnie zauważyć że budowa zbiornika retencyjnego wymaga uprzedniego uzyskania wymaganych przepisami prawa decyzji, które zostaną poprzedzone wykonaniem odpowiednich ekspertyz i specjalistycznych opracowań, określających szczegółowo oddziaływanie planowanej inwestycji na poszczególne komponenty środowiska.

⁶⁰ The agreement on the conservation of populations of european bats (EUROBATS), Report on the implementation of the Agreement in Poland 2003-2005, Ministerstwo Środowiska, Warsaw, April 2007

6.10. Oddziaływanie na dziedzictwo kulturowe

Realizacja ustaleń projektu mpzp „Dolina Głuszyńki – część B” w Poznaniu nie będzie przyczyną występowania niekorzystnych oddziaływań w odniesieniu do istniejących w granicach wspomnianego obszaru elementów dziedzictwa kulturowego.

Projekt planu ustala ochronę zabytków w strefach stanowisk archeologicznych (wskazanych na rysunku planu) oraz wymaga zachowania istniejących na analizowanym obszarze obiektów chronionych planem – dawnych czworaków dworskich (ul. Głuszyna 130, 132), budynku dawnej gospody (ul. Głuszyna 136), domów bamberskich (ul. Głuszyna 138, 142) oraz bamberskich zagród (ul. Głuszyna 146, 148 i 154). W podniesieniu do wspomnianych obiektów projekt mpzp wprowadza również zakaz ich nadbudowy i rozbudowy, co pozwoli w przyszłości zachować ich historyczną formę.

Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Dolina Głuszyńki – część B” w Poznaniu wprowadza także ochronę obszaru dawnej wsi Głuszyna (wskazanego na rysunku planu) poprzez zachowanie układu ruralistycznego, zgodnie z wyznaczonymi liniami zabudowy. Działania te wyeliminują ryzyko lokalizowania nowej zabudowy w sposób naruszający charakterystyczny i historyczny układ zabudowy dawnej wsi Głuszyna, stanowiącej element dziedzictwa kulturowego.

Reasumując, przywołane powyżej ustalenia, odnoszące się do zlokalizowanych na analizowanym obszarze obszarów i obiektów o znacznej wartości historycznej i kulturowej, pozwolą na ich zachowanie oraz zminimalizują ewentualne negatywne oddziaływania, jakie mogłyby się pojawić na skutek realizacji innych ustaleń omawianego projektu mpzp.

6.11. Oddziaływanie na dobra materialne

Nie przewiduje się wystąpienia negatywnego oddziaływania na dobra materialne na skutek realizacji ustaleń projektu mpzp „Dolina Głuszyńki – część B” w Poznaniu. Skala inwestycji oraz koniecznych do przeprowadzenia robót nie będzie stwarzała ryzyka uszkodzenia lub innego niekorzystnego oddziaływania w odniesieniu do istniejących na analizowanym obszarze dóbr materialnych. Wprowadzenie nowych inwestycji, obejmujących lokalizację nowej zabudowy (na nielicznych, niezagospodarowanych działkach w rejonie ul. Głuszyna i ul. Daszewickiej), wpisującej się w dotychczasowy historyczny układ zabudowy, a także budowa, rozbudowa i przebudowa układu komunikacyjnego oraz sieci infrastruktury technicznej, przyczyni się natomiast do wzrostu ilości dóbr materialnych oraz poprawy jakości życia mieszkańców omawianego terenu.

6.12. Oddziaływanie transgraniczne

Ze względu na położenie geograficzne Poznania (znaczne oddalenie od terenów przygranicznych państwa) stwierdzić należy, że realizacja ustaleń omawianego planu miejscowego nie spowoduje oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, w rozumieniu Konwencji z Espoo z 25 lutego 1991 r.

7. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZANIA

Skutki realizacji postanowień planu podlegać będą bieżącym pomiarom, ocenom oraz analizom wpływu na środowisko wielu czynników, prowadzonym w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska⁶¹ przez zobligowane do tego instytucje. Stosownie do art. 10 ust. 2 Dyrektywy 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. *w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko dla monitoringu znaczącego wpływu na środowisko realizacji planów możliwe jest wykorzystanie istniejącego systemu monitoringu, w celu uniknięcia jego powielania.*

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Poznaniu, Państwowy Instytut Geologiczny, Prezydent Miasta Poznania (będący organem opracowującym niniejszy dokument), pełniący

⁶¹ utworzonemu ustawą z dnia 20 lipca 1991 roku o Inspekcji Ochrony Środowiska

jednocześnie obowiązki starosty powiatu grodzkiego, prowadzą monitoring poszczególnych komponentów środowiska, w tym jakości powietrza, jakości wód, jakości gleby i ziemi, hałasu i pól elektromagnetycznych, w zakresie określonym w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*⁶² oraz ustawie z dnia 18 lipca 2001 r. *Prawo wodne*. Na podstawie wyników pomiarów uzyskanych w ramach państwowego monitoringu, wykonana zostanie ocena oraz analiza wpływu realizacji ustaleń omawianego projektu planu na poszczególne komponenty środowiska naturalnego.

Do najważniejszych skutków realizacji ustaleń planu miejscowego należeć będzie zachowanie dotychczasowego sposobu zagospodarowania w przypadku znacznej części terenów, uniemożliwienie rozwoju enklaw nowej zabudowy na terenach zieleni, znajdujących się w granicach dawnego zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Głuszyna”, uzupełnienie zabudowy istniejącej oraz rozwój sieci infrastruktury technicznej i modernizacja układu komunikacyjnego. W kontekście ustaleń omawianego w prognozie projektu planu, niezwykle istotne będzie zatem monitorowanie sposobu realizacji ustaleń mpzp, ze szczególnym naciskiem na następujące zagadnienia:

- kontrolę zachowania terenów o największej wartości przyrodniczej,
- kontrolę przestrzegania nakazu ochrony siedlisk cennych przyrodniczo,
- utrzymania ciągłości funkcjonowania istniejącego systemu melioracyjnego,
- realizacji ustaleń w zakresie zachowania określonych parametrów zabudowy na terenach, na których dopuszczono jej realizację,
- sposobu prowadzenia gospodarki wodno-ściekowej, w szczególności w okresie poprzedzającym docelową realizację kanalizacji sanitarnej,
- oceny zgodności wyposażenia terenów w infrastrukturę techniczną.

8. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PROJEKTOWANYM DOKUMENCIE

Możliwość rozważania różnego rodzaju sposobu zagospodarowania terenów znajdujących się w granicach projektu mpzp „Dolina Głuszynki – część B” w Poznaniu, została ograniczona w „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania”, które określa przeznaczenie terenów znajdujących się w granicach analizowanego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. W związku z powyższym ilość możliwych do wprowadzenia alternatywnych sposobów zagospodarowania tego obszaru była znacznie ograniczona.

Nie mniej jednak, na etapie prowadzenia prac planistycznych, rozważano możliwość wprowadzenia rozwiązań alternatywnych w stosunku do rozwiązań zaproponowanych w ostatecznej wersji projektu planu. Rozwiązania te dotyczyły przede wszystkim określenia docelowej funkcji zabudowy zlokalizowanej w bezpośrednim sąsiedztwie ul. Głuszyna oraz wyznaczenia przebiegu linii zabudowy na terenach zabudowy mieszkaniowej położonych w rejonie ul. Daszewickiej. Właściwe wyznaczenie linii zabudowy było w tym przypadku niezwykle istotne z uwagi na konieczność uwzględnienia potrzeb tutejszych mieszkańców oraz jednoczesnego zapewnienia właściwej ochrony terenów cennych z przyrodniczego punktu widzenia.

Z uwagi na istniejącą sieć dróg, zapewniającą właściwą obsługę wszystkich terenów znajdujących się w granicach analizowanego obszaru, nie rozważano rozwiązań alternatywnych w zakresie kształtu układu komunikacyjnego. W przypadku terenów sieci infrastruktury technicznej rozważano natomiast różne lokalizacje terenów, w obrębie których zlokalizowane będą przepompownie (tereny infrastruktury technicznej – kanalizacji, oznaczone symbolem **K**). Jako najbardziej optymalne uznano wyznaczenie tych terenów w miejscach wskazanych na rysunku projektu planu.

W związku z powyższym, rozwiązania zaproponowane w analizowanym projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Dolina Głuszynki – część B” w Poznaniu, zostały uznane za najbardziej optymalne w kontekście uwzględnienia potrzeb mieszkańców, jak i konieczności ochrony i zachowania walorów przyrodniczych i krajobrazowych tych terenów.

⁶² zgodnie z art. 88, art. 109 ust.1, art. 117 ust. 1 ustawy *Prawo ochrony środowiska*

9. WNIOSKI

Jak wykazano w prognozie, realizacja większości ustaleń projektu planu pozwoli na zachowanie dotychczasowego sposobu zagospodarowania i użytkowania w obrębie większości analizowanych terenów, a co za tym idzie wpłynie korzystnie na zachowanie znaczących walorów przyrodniczych i krajobrazowych obszaru będącego przedmiotem niniejszego opracowania. Działania te są szczególnie ważne w kontekście położenia analizowanego terenu oraz jego funkcji w kształtowaniu systemu zieleni całego miasta Poznania (element klinowo-pierścieniowego systemu zieleni). Ewentualne niekorzystne oddziaływania, jakie mogą wystąpić w wyniku realizacji nielicznych, dopuszczonych zgodnie z ustaleniami mpzp inwestycji, nie będą wpływać w sposób znaczący na poszczególne komponenty środowiska, głównie z uwagi na ich lokalny i tymczasowy charakter.

Wyjątek stanowi tu dopuszczenie realizacji zbiornika retencyjnego na terenie **ZO/WS/K**, którego realizacja przyczyni się do wystąpienia szeregu niekorzystnych zjawisk (opisanych szerzej w pozostałych rozdziałach niniejszej prognozy), wpływających najbardziej znacząco na kształtowanie lokalnych warunków gruntowo-wodnych oraz różnorodności biologicznej występujących na tych terenach przedstawicieli flory i fauny. W prognozie zaproponowano rozważenie odstąpienia od możliwości realizacji tej inwestycji oraz ponownego przeanalizowania – w oparciu o szczegółowe opinie ekspertów – zasadności jej lokalizacji, ze szczególnym naciskiem na analizę oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska naturalnego.

Nie mniej jednak, realizacja zdecydowanej większości ustaleń projektu planu, nie będzie przyczyną występowania niekorzystnych oddziaływań na elementy środowiska naturalnego. Do najważniejszych założeń projektu mpzp „dolina Głuszyńki – część B” w Poznaniu należy zapewnienie ochrony siedlisk cennych przyrodniczo oraz ustalenie zachowania (lub dopuszczenia zachowania) dotychczasowego sposobu użytkowania terenów niezabudowanych, położonych w dolinie Głuszyńki. Konieczność zapewnienia ochrony przedmiotowych obszarów wynika z uwarunkowań lokalnych i ponadlokalnych, w tym z faktu współtworzenia klinowego systemu zieleni miejskiej oraz występowania siedlisk i gatunków, podlegających niekiedy ochronie prawnej.

Co szczególnie istotne, projekt planu ogranicza możliwość wprowadzania nowej zabudowy, ustalając zakaz lokalizacji budynków na terenach **ZL, 2-3ZL/WS, ZO/WS, ZO/WS/K** i **R**. Lokalizacja nowych budynków umożliwiona została jedynie w obrębie istniejących obecnie enklaw zabudowy oraz na terenie **1ZL/WS**, na którym dopuszczono możliwość zabudowy związanej wyłącznie z prowadzeniem gospodarki leśnej. Przedmiotowy projekt planu porządkuje zagadnienia związane z gospodarowaniem wodami opadowymi i roztopowymi, gospodarką wodno-ściekową oraz paliwami stosowanymi w instalacjach grzewczych, pozwalając w ten sposób na ograniczenie negatywnego oddziaływania terenów już zainwestowanych na obszary cenne przyrodniczo. Warunkiem niezbędnym dla ograniczania ewentualnych, negatywnych skutków oddziaływania na środowisko, związanych z funkcjonowaniem w granicach projektu mpzp zabudowy, będzie zatem precyzyjne wyegzekwowanie ustaleń planu miejscowego i restrykcyjne przestrzeganie przepisów i wymogów ochrony środowiska, wynikających z obowiązujących przepisów odrębnych.

Projekt planu zawiera szczegółowe zapisy, zapewniające ochronę istotnych elementów środowiska przyrodniczego. Dotyczą one m.in.:

- zachowania dotychczasowego sposobu użytkowania terenów **ZO/WS, R** (z dopuszczeniem prowadzenia zalesień, zgodnie z gospodarką leśną i planem urządzenia lasu), **ZO/WS/K** (z uwzględnieniem dopuszczenia lokalizacji zbiornika retencyjnego),
- dopuszczenia zachowania dotychczasowego sposobu użytkowania na terenach **ZL, ZL/WS**,
- nakazu ochrony siedlisk cennych przyrodniczo,
- ochrony zieleni nieurządzonej, łąk, zadrzewień i wód na terenach **ZO/WS**,
- zachowania ciągłości funkcjonowania istniejącego systemu melioracyjnego (z uwzględnieniem dopuszczenia lokalizacji zbiornika retencyjnego na terenie **ZO/WS/K**),
- zachowania cieków wodnych jako otwartych (na terenach **ZO/WS, ZO/WS/K**) oraz zachowania stawu na terenie **4MN**,
- odprowadzenia ścieków bytowych i komunalnych do sieci kanalizacji sanitarnej, z dopuszczeniem – do czasu realizacji sieci kanalizacji sanitarnej – odprowadzenia ich do szczelnych zbiorników bezodpływowych na ścieki,
- zakazu lokalizacji przydomowych oczyszczalni ścieków,
- zasad zagospodarowania wód opadowych i roztopowych,
- zaopatrzenia w wodę pitną z sieci wodociągowej,

- zakazu lokalizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, z wyjątkiem dopuszczonych ustaleniami planu oraz inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej,
- zakazu stosowania pieców i trzonów kuchennych na paliwo stałe, z wyjątkiem paliw odnawialnych z biomasy,
- dopuszczenia wykorzystania nadmiaru mas ziemnych, pozyskanych podczas prac budowlanych, w obrębie terenu,
- zagospodarowania zielenią wszystkich wolnych od utwardzenia fragmentów terenów,
- uwzględnienia istniejących drzew w zagospodarowaniu terenów dróg, z dopuszczeniem ich przesadzenia lub wycinki w przypadku kolizji z elementami pasa drogowego,
- dopuszczenia nasadzeń drzew, w miejscach niekolidujących z istniejącą i projektowaną infrastrukturą techniczną oraz układem komunikacyjnym.

W projekcie planu zawarto również szereg ustaleń, których realizacja ma zapewnić właściwy klimat akustyczny w granicach obszaru opracowania, w tym m.in.: zapisy ustalające nakaz uzyskania dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku na terenach, dla których zachowanie standardów akustycznych jest wymagane, nakaz uzyskania wymaganych standardów akustycznych na granicach z terenami o zdefiniowanych wymaganiach akustycznych w środowisku, a także dopuszczające stosowanie zasad akustyki budowlanej i architektonicznej w budynkach. Na kształtowanie klimatu akustycznego korzystnie wpłynąć będzie również realizacja zapisu dopuszczającego stosowanie technicznych elementów uspokojenia ruchu na drogach publicznych (klasy lokalnej i dojazdowej) i drogach wewnętrznych oraz dopuszczającego lokalizację – na terenach komunikacyjnych – dodatkowych, innych niż ustalone planem, elementów układu komunikacyjnego oraz rozwiązań przeciwhałasowych.

Ponadto, projekt planu zawiera ustalenia w zakresie zakazu lub ograniczenia możliwości lokalizacji na terenach elementów zagospodarowania dysharmonizujących walory krajobrazowe, tj.: reklamy, ogrodzenia pełne i ogrodzenia z betonowych elementów prefabrykowanych, tymczasowe obiekty budowlane oraz nadziemne elementy sieci infrastruktury technicznej.

Z uwagi na lokalizację w granicach obszaru opracowania obiektów zabytkowych oraz stanowiących element dziedzictwa kulturowego, do projektu planu wprowadzono również zapisy umożliwiające ochronę istniejących obiektów o dużej wartości historycznej. Zgodnie z ustaleniami projektu planu zachowaniu będzie podlegać także układ ruralistyczny dawnej wsi Głuszyna (wskazany na rysunku planu).

Reasumując, wprowadzenie wymienionych powyżej ustaleń, pozwoli na ochronę cennych przyrodniczo terenów (współtworzących klinowo-pierścieniowy system zieleni miasta) oraz zapobiegnie intensyfikacji procesu poszerzania areału terenów przeznaczanych pod rozwój zabudowy mieszkaniowej, jaki można zaobserwować w rejonie całego miasta, jak również na terenach gmin ościennych (np. intensywny rozwój terenów zabudowy w pobliskich Czapurach). Zaznaczyć jednak należy, że warunkiem niezbędnym dla realizacji założeń analizowanego planu miejscowego, będzie precyzyjne wyegzekwowanie jego ustaleń i restrykcyjne przestrzeganie przepisów i wymogów ochrony środowiska (wynikających z przepisów odrębnych), a także odstąpienie od możliwości realizacji zbiornika retencyjnego na terenach łąkowych, zlokalizowanych w dolinie Głuszyny.

10. STRESZCZENIE

Prognoza oddziaływania na środowisko stanowi podstawowy dokument, niezbędny do przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityki, strategii, planu lub programu. Obowiązek jej opracowania wynika bezpośrednio z zapisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* oraz z ustawy z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*.

Zasadniczym celem prognozy oddziaływania na środowisko jest diagnoza obecnego stanu środowiska oraz wskazanie potencjalnego oddziaływania realizacji ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na środowisko przyrodnicze, przy uwzględnieniu jego poszczególnych komponentów, w tym: powierzchni ziemi, warunków wodnych, różnorodności biologicznej, krajobrazu, szaty roślinnej i zwierząt, powietrza, klimatu akustycznego. W prognozie wzięto również pod uwagę oddziaływanie realizacji ustaleń projektu mpzp na ludzi, dobra materialne, a także dziedzictwo kulturowe.

Niniejsza prognoza oddziaływania na środowisko dotyczy projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Dolina Głuszynki – część B” w Poznaniu. Projekt planu miejscowego opracowywany jest na podstawie uchwały Nr XLIX/642/V/2009 Rady Miasta Poznania z dnia 10 lutego 2009 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Dolina Głuszynki – część B” w Poznaniu. Obszar objęty granicami projektu planu położony jest w peryferyjnej, południowo-wschodniej części miasta i obejmuje tereny położone poniżej ul. Głuszyna, zlokalizowane w dolinie rzeki Głuszynka (w rejonie ul. Babickiej oraz ul. Daszewickiej). Całkowita powierzchnia obszaru stanowiącego przedmiot niniejszej prognozy wynosi ok. 150 ha.

Prognoza składa się z ośmiu części. W pierwszej omówiono podstawy formalno-prawne, metodologię oraz zasadność jej sporządzania. W drugiej części omówiono położenie przedmiotowego obszaru w przestrzeni miasta i stan jego obecnego zagospodarowania. Scharakteryzowano poszczególne elementy środowiska przyrodniczego oraz ich wzajemne powiązania, w tym rzeźbę terenu, budowę geologiczną i warunki gruntowe, warunki wodne, szatę roślinną, świat zwierzęcy, gleby czy klimat lokalny. Określono również stan środowiska przyrodniczego w zakresie jakości powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych oraz lokalnego klimatu akustycznego.

W trzeciej części prognozy zwrócono uwagę na problemy ochrony środowiska, związane z zagadnieniami regulowanymi w projekcie planu, dotyczące m.in. konieczności ochrony siedlisk cennych z przyrodniczego punktu widzenia (położonych w granicach dawnego zespołu przyrodniczo-krajobrazowego oraz użytku ekologicznego), ochrony przed zabudową terenów w dolinie Głuszynki, a także zagrożeń wynikających z położenia części analizowanych terenów w obszarze szczególnego narażenia na zanieczyszczenie wód azotem ze źródeł rolniczych, obszarze szczególnej ochrony czwartorzędowego zbiornika wód podziemnych Dolina Kopalna Wielkopolska (GZWP 144) oraz w sąsiedztwie lotniska wojskowego Poznań – Krzesiny. Jako źródło zagrożeń dla zachowania walorów przyrodniczych i krajobrazowych przedmiotowego obszaru wskazano także proces intensyfikacji zabudowy terenów sąsiadujących z obszarem objętym projektem planu.

W czwartej części omówiono cel i zapisy projektu planu. Wskazano również ich powiązania z zapisami „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Poznania”. Wykazano także potencjalne skutki dla środowiska i przestrzeni, jakie mogą wystąpić w przypadku braku realizacji ustaleń projektu planu.

W piątej części omówiono podstawowe cele ochrony środowiska, formułowane na szczeblu międzynarodowym, krajowym i lokalnym, a także wskazano, w jaki sposób będą one realizowane w oparciu o ustalenia projektu planu. Część szósta zawiera analizę prawdopodobnych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska, jakie mogą wystąpić na skutek realizacji ustaleń projektu planu. Wskazano też rozwiązania mające na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego planu. W tej części prognozy wskazano na szczególnie niekorzystne oddziaływania jakie mogą pojawić się na skutek realizacji dopuszczonego ustaleniami projektu mpzp zbiornika retencyjnego.

W siódmej części odniesiono się do zagadnień związanych z analizą skutków realizacji postanowień planu miejscowego, wskazując na najbardziej istotne zagadnienia, jakie powinny być monitorowane w przyszłości, natomiast w części ósmej opisano rozwiązania alternatywne, jakie rozważano podczas prac nad projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Dolina Głuszynki – część B” w Poznaniu.